

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΛΙΟΛΙΘΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ 2016-2020

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

**Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ 2016-2020**

**Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2018

Η εκτύπωση της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης έγινε στο πλαίσιο του υποέργου 2 «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ», της Πράξης: «ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΟΜΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ», με Κωδικό ΟΠΣ 5001377, του Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα 2014-2020».

Ανάδοχος: Χριστίνα Δ. Μαχαίρα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

΄Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης΄

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ/

Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εσωτερικών

Δραγατσάνιου 8, Αθήνα Τ.Κ. 10559

Τηλ.: 2131511102-3

Web: www.isotita.gr,

E-mail: info@isotita.gr, gramggif@isotita.gr

Facebook: Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων

Συντακτική ομάδα: Κατερίνα Λουκίδου (σχεδιασμός, επιστ. επιμέλεια)

Ισμήνη Σιούλα Γεωργουλέα

Δημήτρης Σγουρινάκης

Επιμέλεια κειμένου: Σοφία Νικολάου

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ 2016-2020

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	3
Χαιρετισμός Γενικής Γραμματέα Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων.....	4
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1.1. Πλαίσιο και στόχοι της Ετήσιας Έκθεσης 2018	6
1.2. Μεθοδολογία και δείγμα της έρευνας.....	9
1.3. Ομάδα εργασίας.....	13
2. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΣΔΙΦ 2016-2020	14
2.1. Κοινωνική Ένταξη και Ισότιμη Μεταχείριση γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις	15
2.2. Έμφυλη βία	23
2.3. Αγορά Εργασίας, Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής	31
2.4. Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Πολιτισμός, Αθλητισμός και ΜΜΕ	36
2.5. Υγεία	45
2.6. Ισόρροπη Συμμετοχή γυναικών σε δομές εξουσίας, διαδικασίες και κέντρα λήψης αποφάσεων.....	48
2.7. Συμπεράσματα	52
3. Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ.....	60
3.1. Το πλαίσιο άσκησης πολιτικών ισότητας σε Δήμους. Νομοθετικό πλαίσιο και εργαλεία	60
3.2. Αποτελέσματα έρευνας.....	63
3.3. Καλές πρακτικές και τρεις Δήμοι παραδείγματα	81
Συμπεράσματα, προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής.....	87
Βιβλιογραφία.....	89
Παράρτημα	91
Ερωτηματολόγιο.....	91

Χαιρετισμός Γενικής Γραμματέα Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί ένα βασικό εργαλείο παρακολούθησης και σχεδιασμού πολιτικών ισότητας των φύλων τόσο σε κεντρικό, όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Σε κεντρικό επίπεδο, η καταγραφή και ο απολογισμός της πορείας υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων σε ετήσια βάση αποτελεί υποχρέωση της Υπηρεσίας, προκειμένου να προβάλλει το έργο της αλλά και να προσδιορίσει τα πεδία στα οποία οφείλει να εστιάσει τα επόμενα έτη, ιδιαίτερα ενόψει του σχεδιασμού του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης, ο οποίος θα ξεκινήσει το 2020. Επ' αυτού διαπιστώνεται πως υπάρχουν ακόμη αρκετά περιθώρια εντατικοποίησης των δράσεων, οι οποίες θα προχωρήσουν το προσεχές διάστημα.

Περαιτέρω, μέσω της Μελέτης για την πρόοδο των πολιτικών σε τοπικό επίπεδο, η Ετήσια Έκθεση αποτελεί το βασικό εργαλείο απευθείας επικοινωνίας της ΓΓΟΠΙΦ με τις υπηρεσίες που υλοποιούν πολιτικές ισότητας στους Δήμους. Μέσω της πρωτογενούς έρευνας, η Υπηρεσία έχει τη δυνατότητα να καταγράψει και να εκτιμήσει τις δράσεις που διενεργούνται σε τοπικό επίπεδο, δηλαδή στο επίπεδο που βρίσκεται πιο κοντά στους πολίτες, άνδρες και γυναίκες. Ο στόχος αυτός είναι ιδιαίτερα σημαντικός μετά από τις αλλαγές που επήλθαν σε επίπεδο Δήμων από τις αυτοδιοικητικές εκλογές του 2019. Όπως διαπιστώνει η Μελέτη, η ανάγκη επικοινωνίας με την πολιτική ηγεσία και τη διοίκηση σε τοπικό επίπεδο είναι συνεχής και επιτακτική.

Οι Δήμοι θα μπορέσουν με την υποστήριξή μας να εντείνουν περαιτέρω τις πολιτικές που οφείλουν να αναπτύξουν για να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις και να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες που προκύπτουν από την υπογραφή της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες.

Η φετινή Ετήσια Έκθεση εκτιμούμε ότι αποτυπώνει την κατάσταση, εκπληρώνει τους δύο αυτούς στόχους και αποτελεί εφελκυστικό για τον τεκμηριωμένο σχεδιασμό των επόμενων δράσεων.

Η πρόωθηση της ουσιαστικής ισότητας είναι μια συνεχής, πολυεπίπεδη και σύνθετη διαδικασία που απαιτεί το συντονισμό και τη συνεργασία ολόκληρου του Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης και πρόωθησης της ισότητας των φύλων και της κοινωνίας των πολιτών. Η αξιοποίηση των κατάλληλων εργαλείων διευκολύνει το έργο μας και μας καθιστά αισιόδοξες/ους για την επίτευξη του κοινού μας σκοπού.

Η Γενική Γραμματέας

Μαρία Συρεγγέλα

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

ΓΓΟΠΙΦ: Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

ΔΕΠΙΣ: Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΕΤΑΑ: Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης

ΕΚΔΔΑ: Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης

ΕΚΚΕ: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

ΕΝΠΕ: Ένωση Περιφερειών Ελλάδας

ΕΛΣΤΑΤ: Ελληνική Στατιστική Αρχή

ΕΣΔΙΦ: Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων

ΕΣΔΥ: Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας

ΕΣΡ: Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης

ΙΝΕΠ: Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του ΕΚΔΔΑ

ΚΕΔΕ: Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων

ΚΕΘΙ: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας

Κοιν.Σ.Επ.: Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις

ΟΔΕ: Ομάδα Διοίκησης Έργου

ΠΟΑΣΥ: Πανελλήνια Ομοσπονδία Αστυνομικών Υπαλλήλων

ΣΕΙΦ: Σύστημα Ένταξης της Ισότητας των Φύλων

ΥΠΠΟΑ: Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πλαίσιο και στόχοι της Ετήσιας Έκθεσης 2018

Η Ετήσια Έκθεση 2018 αποτελεί συνέχεια των «Ετήσιων Εκθέσεων για την Πρόοδο της Εφαρμογής των Πολιτικών Ισότητας των Φύλων», όπως αυτές προβλέφθηκαν από το Έργο Σημαία «Οργάνωση υπηρεσιών για την ενσωμάτωση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης» (“Παρατηρητήριο”), η υλοποίηση του οποίου ολοκληρώθηκε το 2016 και συγχρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013». Σκοπός του Έργου ήταν η παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης, ως μέρος της ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας του πυρήνα παραγωγής πολιτικών ισότητας των φύλων. Στόχος του Μηχανισμού-Δομής είναι η υποστήριξη των κυβερνητικών οργανισμών για την ενδυνάμωση των σχεδιαζόμενων και υλοποιούμενων πολιτικών υπέρ της ισότητας των φύλων, μέσω της εμπειριστατωμένης ενσωμάτωσής τους σε όλο το φάσμα των πολιτικών και δράσεων, όπως επίσης και ο σχεδιασμός αποτελεσματικών συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησής τους.

Από το 2018 η υποχρέωση σύνταξης των Ετήσιων Εκθέσεων ανήκει στο διοικητικό μηχανισμό της υπηρεσίας, κάτι που παρέχει τη δυνατότητα αξιοποίησης της θεσμικής μνήμης της ΓΓΟΠΙΦ και επαναπροσδιορισμού των πολιτικών της με βάση τα συμπεράσματα και τις προτάσεις της Έκθεσης. Η αρμοδιότητα ανήκει στο Τμήμα Σχεδιασμού, Δημιουργίας προτύπων και Ανάπτυξης πολιτικών ισότητας των φύλων ενώ στην κατάρτισή της συμβάλλουν καθοριστικά τα εξειδικευμένα στελέχη του Παρατηρητηρίου, που απασχολούνται μέσω του Υποέργου 1 «Παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης του Μηχανισμού-Δομής Παρακολούθησης της Ισότητας των Φύλων» της πράξης με τίτλο «Εξειδικευμένη υποστήριξη του Μηχανισμού-Δομής Παρακολούθησης της Ισότητας των Φύλων» Ε.Π. «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα 2014-2020», για τον εντοπισμό και την αξιοποίηση δεδομένων, την εξαγωγή/δημιουργία/επικαιροποίηση δεικτών και τη χάραξη νέων πολιτικών.

Στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020 η ΓΓΟΠΙΦ/τέως ΓΓΙΦ έθεσε τους άξονες προτεραιότητας και συγκεκριμένους στόχους για την άσκηση πολιτικών ισότητας οι οποίοι είναι οι εξής:

- *Κοινωνική Ένταξη και ισότιμη μεταχείριση γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις*
- *Έμφυλη βία*
- *Αγορά εργασίας και εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής*

- Εκπαίδευση, κατάρτιση, πολιτισμός, αθλητισμός και μέσα μαζικής ενημέρωσης
- Υγεία
- Κέντρα λήψης αποφάσεων

Τρία χρόνια μετά την έναρξη εφαρμογής του ΕΣΔΙΦ προκύπτει η ανάγκη απολογισμού των έως σήμερα δράσεων πάνω στα ζητήματα αυτά και επαναπροσδιορισμού των στόχων της ΓΓΟΠΙΦ για τα επόμενα έτη, ενόψει και του σχεδιασμού του νέου Εθνικού Σχεδίου Δράσης 2020-2025 που θα εκπονηθεί το 2020.

Ακολουθώντας το σχεδιασμό της Ετήσιας Έκθεσης 2017, η οποία βασίστηκε και ανέδειξε την ανάγκη παραγωγής εξειδικευμένων προτάσεων και δράσεων σε τοπικό επίπεδο, η Ετήσια Έκθεση 2018 διαρθρώνεται σε δύο μέρη.

Το πρώτο αφορά την παρακολούθηση και αποτίμηση των δράσεων που υλοποιήθηκαν το έτος 2018. Η παρακολούθηση αυτή γίνεται στη βάση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020. Παρουσιάζονται αναλυτικά οι δράσεις για το έτος 2018 και η αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του ΕΣΔΙΦ ανά θεματικό άξονα και στόχο, ενώ στα συμπεράσματα επισημαίνονται πεδία και ανάγκες στα οποία θα πρέπει να εστιάσει η υπηρεσία τα επόμενα έτη με βάση τους στόχους που έχουν τεθεί.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται ευρήματα της πρωτογενούς έρευνας που διεξάχθηκε στους Δήμους και αφορά στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών ισότητας. Εκτίθενται οι απαντήσεις των Δήμων στα ερωτηματολόγια που κλήθηκαν να απαντήσουν και ακολουθεί η ποσοτική και ποιοτική αποτύπωση και χαρτογράφηση των δράσεων, η αποτίμηση της πορείας των πολιτικών ισότητας και η σύνδεση των δράσεων με τους άξονες προτεραιότητας του ΕΣΔΙΦ 2016-2020. Στα συμπεράσματα του μέρους αυτού παρατίθενται περαιτέρω προτάσεις για την ένταξη των πολιτικών ισότητας στους Δήμους.

Με βάση τα παραπάνω **οι στόχοι** της Ετήσιας Έκθεσης 2018 είναι οι εξής:

- η αναλυτική παρουσίαση και αποτίμηση της υλοποίησης του ΕΣΔΙΦ 2016-2020 για το έτος 2018
- ο εντοπισμός πεδίων και αναγκών που καλούν για εστιασμένες δράσεις τα επόμενα έτη για την επίτευξη των στόχων του ΕΣΔΙΦ 2016-2020

- η αποτύπωση και αξιολόγηση των πολιτικών ισότητας στην τοπική αυτοδιοίκηση και ιδιαίτερα της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες
- ο προσδιορισμός των υφιστάμενων αναγκών και προβλημάτων σε τοπικό επίπεδο με βάση την ανατροφοδότηση από το πεδίο
- ο εντοπισμός καινοτόμων δράσεων με στόχο την ανταλλαγή καλών πρακτικών
- η καταγραφή και ανάπτυξη σταθερού δικτύου επικοινωνίας των αρμόδιων υπηρεσιακών δομών σε τοπικό επίπεδο
- η επικαιροποίηση των παρεμβάσεων της ΓΓΟΠΙΦ στην τοπική αυτοδιοίκηση

1.2. Μεθοδολογία και δείγμα της έρευνας

Όπως και η προηγούμενη Έκθεση, η Ετήσια Έκθεση 2018 βασίζεται σε πρωτογενή και δευτερογενή δεδομένα και έρευνα. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά το πρώτο μέρος (Απολογισμός της ΓΓΦ/νυν ΓΓΟΠΙΦ 2018), πραγματοποιήθηκε η αντιστοίχιση των δράσεων στους άξονες και στόχους του ΕΣΔΙΦ 2016-2020, μετά από έρευνα για τα πεπραγμένα της Υπηρεσίας το έτος αναφοράς.

Όσον αφορά στο δεύτερο μέρος πραγματοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, το οποίο απευθύνθηκε στο σύνολο των Δήμων. Λαμβάνοντας υπόψη τις μεθοδολογικές παρατηρήσεις της Ετήσιας Έκθεσης 2017, το ερωτηματολόγιο που απεστάλη επικαιροποιήθηκε με στόχο την καλύτερη ανταπόκριση των υπηρεσιών τόσο ως προς τον αριθμό του δείγματος, όσο και ως προς το περιεχόμενο των απαντήσεων. Πιο συγκεκριμένα, προστέθηκαν υποερωτήματα που αφορούν στις δομές των Δήμων για την ισότητα των φύλων, τη λειτουργία των ΔΕΠΙΣ καθώς και ένα τελικό ανοιχτό ερώτημα σχετικά με τις ανάγκες των γυναικών στο Δήμο αναφοράς. Περαιτέρω, κάποια ερωτήματα επαναδιατυπώθηκαν ενώ σε κάποια άλλα προστέθηκαν διευκρινιστικές σημειώσεις για την καλύτερη κατανόηση των στελεχών.

Απεστάλησαν ηλεκτρονικά συνολικά 336 ερωτηματολόγια στο πρώτο μισό του 2018 που απευθύνθηκαν σε Δήμους. Από αυτούς ανταποκρίθηκαν 104 από τους 325 Δήμους (32%). Το ποσοστό ανταπόκρισης των Δήμων κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με αυτά της Ετήσιας Έκθεσης 2017, παρά τον αυξημένο φόρτο εργασίας των Δήμων κατά την προεκλογική περίοδο που συνέπεσε με το διάστημα διεξαγωγής της πρωτογενούς έρευνας. Σε αυτό συνέβαλε η συνεχής τηλεφωνική επικοινωνία και υποστήριξη της υπηρεσίας στις αντίστοιχες υπηρεσίες των φορέων, καθώς και οι αλλαγές στο ερωτηματολόγιο.

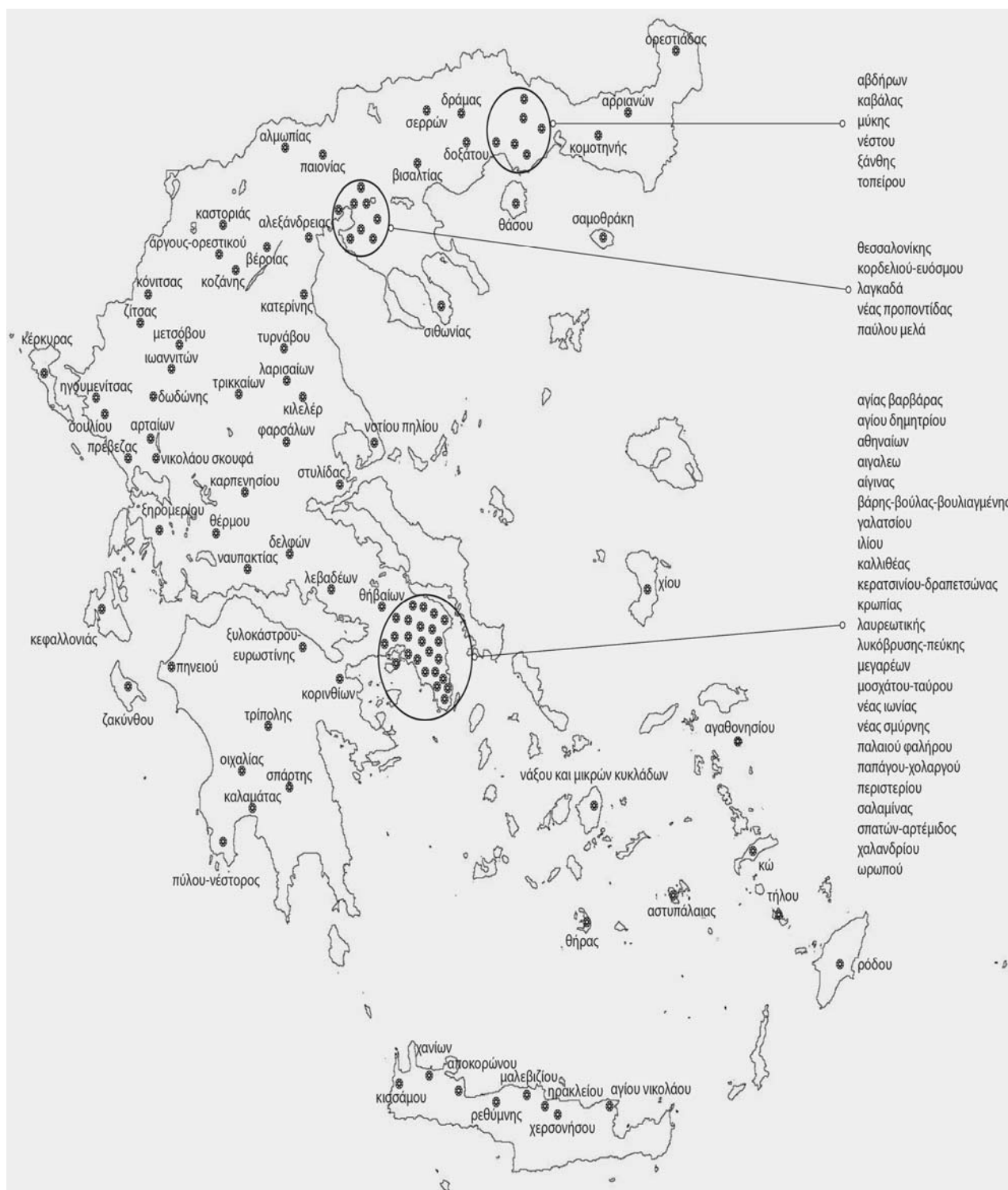
Στην παρούσα Έκθεση παρουσιάζονται και αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας στους Δήμους και προτείνονται πολιτικές για τη βελτίωση της διάχυσης της οπτικής του φύλου στις δράσεις τους. Το ερευνητικό ερώτημα αφορά πιο συγκεκριμένα στην εφαρμογή των πολιτικών ισότητας στους Δήμους και στην αξιολόγηση των θεσμικών εργαλείων και δομών που εφαρμόζονται και λειτουργούν στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Οι βασικές υποθέσεις εργασίας που διέπουν το ερωτηματολόγιο (Βλ. Παράρτημα) είναι οι εξής:

- Η υπογραφή της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων από τους αιρετούς και τις αιρετές δε συνεπάγεται την αυτόματη εισαγωγή και άσκηση πολιτικών ισότητας από το διοικητικό μηχανισμό των Δήμων.
- Η συγκρότηση συλλογικών οργάνων σε πολιτικό επίπεδο και για την διάχυση των πολιτικών ισότητας στους Δήμους και η σύσταση αρμόδιων υπηρεσιακών μονάδων δεν συνδέεται απαραίτητα με την πρόοδο των πολιτικών ισότητας.
- Ο αριθμός των δράσεων για την ισότητα είναι χαμηλός και δε σχετίζεται με ειδικό σχεδιασμό από την πλευρά των Δήμων.
- Υπάρχει ανάγκη διοικητικής υποστήριξης της τοπικής αυτοδιοίκησης όσον αφορά στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών ισότητας και δικτύωσης των Δήμων μεταξύ τους.

Από τους 104 Δήμους που ανταποκρίθηκαν, 24 ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής, 13 στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 13 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, 10 στην Περιφέρεια Ηπείρου, 8 Δήμοι ανήκουν στην Περιφέρεια Κρήτης, 7 στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, 7 στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, 6 στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, 5 στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, 4 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. 3 στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, 3 στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και ένας Δήμος απάντησε στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (Γράφημα 1).

Γράφημα 1: Δήμοι που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο 2018

Τα στοιχεία που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια ελέγχθηκαν περαιτέρω μέσω αντιπαραβολής με τα επίσημα αρχεία της ΓΓΟΠΙΦ. Η έρευνα αυτή λειτούργησε συμπληρωματικά ως προς τις απαντήσεις, ενώ η απόσταση μεταξύ των απαντήσεων και των αρχείων της ΓΓΟΠΙΦ αξιοποιήθηκε στην ανάλυση και τα συμπεράσματα της έρευνας.

Τέλος, όπως είχε προκύψει και στην Ετήσια Έκθεση 2017, κατά τη διαδικασία συλλογής των απαντήσεων και επικοινωνίας με τους Δήμους συνεχίστηκε η καταγραφή φαινομένων όπως η αδυναμία προσδιορισμού του αρμόδιου στελέχους για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, η συμπλήρωσή τους από αναρμόδια όργανα, η σύγχυση αρμοδιοτήτων και η έλλειψη προσωπικού. Οι παρατηρήσεις αυτές συνεχίζουν να παρέχουν πολύτιμη πληροφόρηση για την ερμηνεία των ευρημάτων της έρευνας.

Σημειώνεται ότι από τον Ιούλιο του 2019, η Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων μετονομάστηκε σε Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. Επειδή η Έκθεση συντάσσεται το 2019, για την αποφυγή σύγχυσης γίνεται χρήση της τρέχουσας ονομασίας (ΓΓΟΠΙΦ), ακόμα και την περίοδο αναφοράς που ίσχυε η προηγούμενη ονομασία (ΓΓΙΦ).

1.3. Ομάδα εργασίας

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του τμήματος Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Ανάπτυξης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων όπως αυτές αποτυπώνονται στο νέο Οργανισμό του Υπουργείου Εσωτερικών (Π.Δ. 141 ΦΕΚ Α 180/2017) και σε συνεργασία με τα εξειδικευμένα στελέχη του Παρατηρητηρίου της ΓΓΟΠΙΦ, όπως προβλέπεται από το Υπόεργο 1 «Παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης του Μηχανισμού – Δομής Παρακολούθησης της Ισότητας των Φύλων της Πράξης «Εξειδικευμένη υποστήριξη του Μηχανισμού – Δομής Παρακολούθησης της Ισότητας των Φύλων», του ΕΠ «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα 2014-2020», η συντακτική ομάδα για την παραγωγή της ετήσιας Έκθεσης 2018 αποτελείται από τα εξής στελέχη της ΓΓΟΠΙΦ:

Λουκίδου Κατερίνα, Δρ. Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, προϊστάμενη του τμήματος Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Ανάπτυξης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων της ΓΓΟΠΙΦ.

Σγουρινάκη Δημήτρη, Στατιστικό, στέλεχος του «Παρατηρητηρίου» της ΓΓΟΠΙΦ.

Σιούλα-Γεωργουλέα Ισμήνη, Κοινωνιολόγο, στέλεχος του «Παρατηρητηρίου» της ΓΓΟΠΙΦ.

Ευχαριστούμε επίσης το Τμήμα Παρακολούθησης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων για την συμβολή τους στην επικαιροποίηση του πλαισίου άσκησης πολιτικών στην τοπική αυτοδιοίκηση και στην επεξεργασία των σχετικών προτάσεων πολιτικής, τον αρμόδιο Διευθυντή και την αρμόδια Διευθύντρια για την αποστολή των απολογισμών τους και τα στελέχη της υπηρεσίας για κάθε συμβολή που είχαν κατά τη συγγραφή της παρούσας.

Μέρος Α

Απολογισμός 2018 των δράσεων του ΕΣΔΙΦ 2016-2020

2. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΣΔΙΦ 2016-2020

Ένα μεγάλο μέρος των δράσεων το έτος αναφοράς αποτέλεσε η επεξεργασία διατάξεων που περιλήφθηκαν στο Νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών «Πρωώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας», το οποίο παραδόθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών το Μάρτιο του 2018 και ψηφίστηκε τελικά το 2019 στο Ν. 4604/2019 «Πρωώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας - Ρυθμίσεις για την απονομή Ιθαγένειας - Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση - Λιυές διατάξεις» (ΦΕΚ 50/Α).

Στον παρόντα Απολογισμό αναφέρονται συγκεκριμένα οι προβλέψεις αυτές, με παράλληλη αντιστοίχιση με τις τελικές διατάξεις του Νόμου, για καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου των δράσεων.

2.1. Κοινωνική Ένταξη και Ισότητα Μεταχείριση γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις

ΣΤΟΧΟΣ 1: ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΠΑΘΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΕΣ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Συμπερίληψη του θεματικού πεδίου στα αντικείμενα των προγραμμάτων σπουδών κοινωνιολογίας και κοινωνικής πολιτικής.	Στο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ 50/Α), στο άρθρο 17 παρ.2 προβλέπεται ότι: «Τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) μεριμνούν για την προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας και σε όλες τις διαδικασίες της ακαδημαϊκής ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 33 του Ν.4589/2019 (13 Α)».
2. Συμπερίληψη της οπτικής του φύλου (gender mainstreaming) στις αρμοδιότητες συναρμόδιων Υπουργείων, ΟΤΑ α' και β' βαθμού.	<ul style="list-style-type: none">• Η Υπηρεσία έχει συμβάλει καταθέτοντας προτάσεις και παρατηρήσεις:<ul style="list-style-type: none">- στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, του τ. Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,- στην Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη του τ. Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλειας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,- στην Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη του τ. Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής,- στην Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη των Ρομά της τ. Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά του τ. Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,- στην Εθνική Στρατηγική για τους Άστεγους του τ. Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.• Συμβολή στο διαδικτυακό εργαλείο αναφοράς της προόδου σχετικά με τις εθνικές στρατηγικές για την ένταξη των Ρομά.• Συμμετοχή της Υπηρεσίας με εισήγηση στην 15^η Ολομέλεια Εμπειρογνομώνων Ρομά.• Στο πλαίσιο της προώθησης του διαλόγου και της συνεργασίας με φορείς που δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο των πολλαπλών

	<p>διακρίσεων η Υπηρεσία συμμετείχε σε συναντήσεις εργασίας που διοργάνωσε η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) για τα θέματα της αντιμετώπισης των πολλαπλών διακρίσεων, καθώς επίσης και με εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα: “Καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων στην Ελλάδα- προώθηση της ισότητας μέσω της ενεργητικής συμμετοχής και της διαμόρφωσης πολιτικών”, που διοργάνωσε το ΕΚΚΕ στις 05/12/2018.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Υπηρεσία συμμετείχε στην Ομάδα Εργασίας της τ. ΓΓ Μεταναστευτικής Πολιτικής για την χαρτογράφηση δράσεων ένταξης μεταναστών και προσφύγων. • Η Υπηρεσία συμμετέχει στην Ομάδα Εργασίας του Δήμου Αθηναίων με θέμα: “Γυναίκες Πρόσφυγες - Έμφυλες διακρίσεις στην διαχείριση της καθημερινής διαβίωσης”. • Η Υπηρεσία συμμετείχε στην έκδοση των Ενημερωτικών Δελτίων για το προσφυγικό-μεταναστευτικό που εξέδιδε το τ. Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης. • Θεσμοθέτηση της συμπερίληψης της οπτικής του φύλου στο Ν. 4604/2019 <u>σε επίπεδο υπουργείων στο άρθρο 10 και σε επίπεδο ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού στα άρθρα 4-8.</u>
<p>7. Συμμετοχή στη διενέργεια και διάχυση αποτελεσμάτων έρευνας σε σχέση με τις ανάγκες του πληθυσμού των κρατούμενων και αποφυλακισμένων γυναικών.</p>	<p>Συνεργασία με το ΚΕΘΙ και με το Κέντρο Επανάταξης Αποφυλακισμένων ΕΠΑΝΟΔΟΣ στο πλαίσιο του ερευνητικού έργου “Παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των Φύλων για την ψυχοκοινωνική, οικογενειακή και επαγγελματική επανένταξη και προσαρμογή των κρατούμενων και αποφυλακισμένων γυναικών” και διενέργεια δύο ημερίδων με θέμα: «Γύρισε σελίδα: Ίση μεταχείριση σε κρατούμενες και αποφυλακισμένες» στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη (21/11/2018, 11/12/2018).</p>
<p>8. Επιμόρφωση και κατάρτιση επαγγελματιών στον τομέα της τοξικοεξάρτησης.</p>	<p>Στο Ν. 4604/2019 προβλέπεται η ένταξη της διάστασης του φύλου στη δημόσια υγεία (άρθρο 18) η οποία μεταξύ άλλων περιλαμβάνει και την εκπαίδευση του εργαζόμενου προσωπικού στις δομές υγείας με βάση το φύλο (άρθρο 18 παρ. 1). Περαιτέρω προβλέπεται ότι το Υπουργείο Υγείας, η Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, οι Υγειονομικές Περιφέρειες, η Ελληνική Στατιστική Αρχή και κάθε άλλος δημόσιος φορέας που δραστηριοποιείται στο χώρο της υγείας σε συνεργασία με τη ΓΓΟΠΙΦ και το ΚΕΘΙ μεριμνούν για την ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση του προσωπικού των υγειονομικών φορέων όλων των βαθμίδων (άρθρο 18 παρ. 3).</p>
<p>9. Επιμόρφωση και κατάρτιση του προσωπικού των Υπηρεσιών Ασύλου και Πρώτης Υποδοχής, των διερμηνέων, των διοικητών των Κέντρων Φιλοξενίας που ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών σε γυναίκες πρόσφυγες σχετικά με τις υπάρχουσες πολιτισμικές διαφοροποιήσεις, τα ζητήματα φύλου και</p>	<p>Προετοιμασία σχεδιασμού σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία ενός επιμορφωτικού προγράμματος στο πλαίσιο του ΕΚΔΔΑ, για την επιμόρφωση και κατάρτιση επαγγελματιών του πεδίου που ασχολούνται με θέματα έμφυλης βίας στους προσφυγικούς πληθυσμούς.</p>

σεξουαλικότητας, την ανηλικότητα.	
10. Επιμόρφωση και κατάρτιση νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού, προσωπικού κοινωνικών υπηρεσιών νοσοκομείων για την αναγνώριση θυμάτων βίας, trafficking κλπ, αλλά και γυναίκες Ρομά.	Προετοιμασία σχεδιασμού σε συνεργασία με συναρμόδια Υπουργεία ενός επιμορφωτικού προγράμματος στο πλαίσιο του ΕΚΔΔΑ, για την επιμόρφωση και κατάρτιση επαγγελματιών του πεδίου που ασχολούνται με θέματα έμφυλης βίας στους προσφυγικούς πληθυσμούς.
12. Νομοθετικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της συμμετοχής των μεταναστριών/γυναικών προσφύγων στην κοινωνική και πολιτική ζωή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο (συμβούλια ένταξης μεταναστών προσφύγων, δημοτική και περιφερειακή επιτροπή ισότητας).	Η Υπηρεσία έχει καταθέσει σχετικές προτάσεις ενίσχυσης της συμμετοχής των γυναικών στην τοπική ζωή στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη Μεταναστών του τ. Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.
14. Νομοθετικές παρεμβάσεις για την βελτίωση της νομοθεσίας στην αντιμετώπιση των εγκύων και μητέρων χρηστριών ουσιών.	Στο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ 50 Α/2019) προβλέπεται η ένταξη της διάστασης του φύλου στη δημόσια υγεία (άρθρο 18).
ΣΤΟΧΟΣ 2: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗ ΧΑΡΑΞΗ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
3. Παρακολούθηση της εφαρμογής ειδικών διατάξεων για τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες πληθυσμού με την οπτική του φύλου.	Δημοσιοποίηση από το "Παρατηρητήριο" του 17ου Ενημερωτικού Δελτίου του Παρατηρητηρίου Ισότητας των Φύλων με θέμα «Εκθήλυνση της Φτώχειας» (Αθήνα, 06/08/2018).
5. Επιμόρφωση προσωπικού ΓΓΟΠΙΦ στο αντικείμενο σε ζητήματα διακρίσεων, ισότιμης μεταχείρισης και ευπαθών κοινωνικών ομάδων.	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων σε Βιωματικό σεμινάριο για πολλαπλές διακρίσεις (Ιανουάριος 2018). • Συμμετοχή στην παρουσίαση του ενημερωτικού εντύπου της Υπηρεσίας Ασύλου για τους ασυνόδευτους ανήλικους και ανήλικες που βρίσκονται στην Ελλάδα και επιθυμούν να ζητήσουν διεθνή προστασία (26/01/2018). • Συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων στην ημερίδα «Από την Κοινωνική Αλληλεγγύη στην Εργασιακή Ένταξη». • Συμμετοχή σε τραπέζι εργασίας Ελλάδας/Μ. Βρετανίας με θέμα: «Εντάσσοντας τους πρόσφυγες στη κοινωνία» στις 22-3-18. • Συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων με εισήγηση στην Διημερίδα 28-29/9/2018 με θέμα: «Η λειτουργία των Δομών του δικτύου της ΓΓΙΦ: Τεκμήριο μιας αναγκαιότητας». • Συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων στην Ημερίδα για την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. • Συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης

	<p>Πολλαπλών Διακρίσεων στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ‘PROTASIS – Police Training Skills’ αναφορικά με τις ανάγκες των θυμάτων βίας, και πιο συγκεκριμένα των παιδιών και των γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής κακοποίησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων στην ημερίδα του Υπουργείου Εργασίας για την παρουσίαση της Εθνικής Στρατηγικής για τους Άστεγους. • Συμμετοχή του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων στην ημερίδα που διοργάνωσε η Διεθνής Αμνηστία και το Εργαστήρι Σπουδών Φύλου με θέμα: «Προσφύγιες στην ελληνική κοινωνία: έμφυλες διαστάσεις του προσφυγικού».
<p>6. Επιμόρφωση και κατάρτιση σε υπαλλήλους ΓΓΟΠΙΦ, στελέχη συμβουλευτικών κέντρων, ξενώνων φιλοξενίας και γραμμής 15900 στην πολιτισμική διαφοροποίηση, στο άσυλο και τη διεθνή προστασία, στη διαδικασία παραπομπών για γυναίκες πρόσφυγες θύματα έμφυλης βίας, στη διαχείριση υπόθεσης θύματος έμφυλης βίας σε συνθήκες ανθρωπιστικής κρίσης, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική (GBV Case Management) κ.α.</p>	<p>Συμμετοχή στην Διατομεακή Εκπαίδευση Στελεχών σε ζητήματα έμφυλης βίας (διάρκειας 32 ωρών), που διοργανώθηκε από την ΔΙΟΤΙΜΑ-ΚΕΘΙ-ΓΓΟΠΙΦ από τις 27/02/2018 έως τις 02/03/2018, στο πλαίσιο του Προγράμματος “DAPHNE – Building a safety net for refugee and migrant women”. (Πραγματοποιήθηκαν 2 σεμινάρια στην Αθήνα και 1 στην Λάρισα).</p>
<p>7. Διοργάνωση συνεδρίων όπου το προσωπικό των Συμβουλευτικών Κέντρων και των Ξενώνων Φιλοξενίας, μαζί με στελέχη της κοινωνίας πολιτών και επαγγελματίες από άλλους φορείς θα ανταλλάξουν εμπειρίες και καλές πρακτικές</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η Υπηρεσία φιλοξένησε τον Φεβρουάριο του 2018 το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Καλών Πρακτικών για την Ισότητα των Φύλων της ΕΕ με θέμα: <i>«Υποστηρικτικές υπηρεσίες σε γυναίκες θύματα βίας στο άσυλο και στη μετανάστευση»</i> όπου συμμετείχαν εκπρόσωποι από 15 κράτη-μέλη της ΕΕ και παρουσιάστηκε ως καλή πρακτική εκ μέρους της χώρας το Πρωτόκολλο Συνεργασίας δημόσιων φορέων της Υπηρεσίας. Στο ανωτέρω πλαίσιο, οργανώθηκε με επιτυχία επίσκεψη του εν λόγω ευρωπαϊκού κλιμακίου στο Κέντρο Φιλοξενίας Προσφύγων στο Σχιστό. • Διοργάνωση ημερίδας στην Λαμία με θέμα: <i>«Ενώνουμε τις δυνάμεις μας για τις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους»</i> (30/5/2018). • Διοργάνωση ημερίδας στην Λέσβο με θέμα: <i>«Ενώνουμε τις δυνάμεις μας για τις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους»</i> (15/06/2018). • Διοργάνωση ημερίδας στην Θεσσαλονίκη με θέμα: <i>«Ενώνουμε τις δυνάμεις μας για τις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους»</i> (27/06/2018). • Διοργάνωση ημερίδας στην Καβάλα με θέμα: <i>«Ενώνουμε τις δυνάμεις μας για τις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους»</i> (28/6/2018). • Διοργάνωση ημερίδας στα Ιωάννινα με θέμα: <i>«Ενώνουμε τις δυνάμεις μας για τις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους»</i> (5/7/2018). • Διοργάνωση ευρωπαϊκού συνεδρίου στην Αθήνα με θέμα:

	<p>«Ενώνουμε τις δυνάμεις μας. Χτίζουμε ένα δίκτυο ασφαλείας για τις γυναίκες πρόσφυγες και τις μετανάστριες» (15/10/2018).</p> <ul style="list-style-type: none"> Έναρξη δύο συγχρηματοδοτούμενων από το REC ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τις γυναίκες πρόσφυγες, στις οποίες η ΓΓΟΠΙΦ συμμετέχει ως εταίρος: <ul style="list-style-type: none"> α) Έργο «Survivor», σε συνεργασία με το ΚΕΘΙ, το IRC και το Κέντρο Γυναικείων Ερευνών και Μελετών «ΔΙΟΤΙΜΑ» (leader του έργου), β) Έργο «Empower», σε συνεργασία με το Κέντρο Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου (Ίδρυμα Τσάτσου) και τη ΜΚΟ «Γιατροί του Κόσμου».
<p>8. Συγκρότηση Ομάδας Διοίκησης Έργου για το συντονισμό συναρμόδιων φορέων κατά τη διαδικασία εντοπισμού, παραπομπής, φιλοξενίας και παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών σε γυναίκες πρόσφυγες και υπογραφή σχετικού πρωτοκόλλου.</p>	<p>Επανασύσταση της ΟΔΕ για την παραπομπή και φιλοξενία γυναικών προσφύγων στις δομές του δικτύου. Διευρύνθηκε το αντικείμενο και η σύνθεση της ΟΔΕ του προσφυγικού με αντικείμενο τον συντονισμό συναρμόδιων φορέων στον εντοπισμό, φιλοξενία και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε γυναίκες πρόσφυγες θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας καθώς και στα παιδιά τους, με κύριους στόχους:</p> <ul style="list-style-type: none"> το συντονισμό και την παρακολούθηση της διαδικασίας που έχει ήδη καθορισθεί στο Πρωτόκολλο Συνεργασίας, καθώς και διατύπωση προτάσεων για τυχόν ανασχεδιασμό και επικαιροποίησή του, την ανάπτυξη δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης επαγγελματιών του πεδίου, του προσφυγικού πληθυσμού και των τοπικών κοινωνιών, το συντονισμό των υπηρεσιών με στόχο την προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών προσφύγων και το σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης σε συνεργασία με άλλους φορείς. <p>Παράλληλα, η ΟΔΕ εργάστηκε για την επικαιροποίηση-αναθεώρηση του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας με βάση τα νέα δεδομένα ενώ διευρυνε το αντικείμενο της και στα θέματα της κοινωνικής ένταξης. Το Πρωτόκολλο Συνεργασίας αναγνωρίστηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης ως καλή πρακτική και αναρτήθηκε στον ιστότοπό του ενώ παράλληλα, συμπεριλήφθηκε στην Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ισότητα μεταξύ Γυναικών και Ανδρών στην ΕΕ ως καλή πρακτική. Στο πλαίσιο αυτό, φιλοξενήθηκε τον Φεβρουάριο το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Καλών Πρακτικών για την Ισότητα των Φύλων της ΕΕ με θέμα: «Υποστηρικτικές υπηρεσίες σε γυναίκες θύματα βίας στο άσυλο και στη μετανάστευση», όπου συμμετείχαν εκπρόσωποι από 15 κ-μ της ΕΕ.</p>
<p>9. Παροχή υλικού στα στελέχη των Συμβουλευτικών Κέντρων και των Ξενώνων Φιλοξενίας σχετικά με τη διαδικασία ασύλου, θρησκευτικών και πολιτισμικών διαφορών, θυμάτων εμπορίας ανθρώπων κλπ.</p>	<p>Την περίοδο αυτή εστάλη χρήσιμο υλικό τόσο για την υποστήριξη του έργου των στελεχών του Δικτύου Δομών, υλικό για ενημέρωση-ευαισθητοποίηση όσο και υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις ίδιες τις γυναίκες πρόσφυγες ωφελούμενες των δομών. Συγκεκριμένα εστάλησαν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 700 ενημερωτικά 10/σέλιδα φυλλάδια Building a safety net for migrant and refugee women (αγγλικά, αραβικά και φαρσί) στο ΚΕΘΙ με την υποχρέωση να διανεμηθούν στο δίκτυο δομών της

	<p>ΓΓΟΠΙΦ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 200 ενημερωτικά 10/σέλιδα φυλλάδια Building a safety net for migrant and refugee women (αγγλικά, αραβικά και φαρσί) στην ΔΙΟΤΙΜΑ για να τα διανείμει στον αστικό ιστό και στο Κέντρο υποδοχής και Ταυτοποίησης της Λέσβου. - 4000 αφίσες με μήνυμα ενάντια στη βία κατά των γυναικών προσφύγων καθώς και αντίστοιχες κάρτες (postcards), οι οποίες διανεμήθηκαν α) στο δίκτυο δομών τα ΓΓΟΠΙΦ. (Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες Φιλοξενίας), β) σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα οποία λειτουργούν τάξεις ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, γ) στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, δ) στις Ανοιχτές Δομές Υποδοχής ή Φιλοξενίας, ε) στα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και στα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, στ) στις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Περιφερειών και των Δήμων, ζ) στα Κέντρα Κοινότητας και τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών των Δήμων. - εκπαιδευτικό, ψυχαγωγικό και λοιπό υλικό της UNICEF σε ξενώνες φιλοξενίας του δικτύου δομών της ΓΓΟΠΙΦ, ως δωρεά εκ μέρους της UNICEF, με σκοπό την προώθηση της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης και της μη τυπικής μάθησης. - (ηλεκτρονικά) οι φόρμες του οδηγού εργασιακής συμβουλευτικής της ΓΓΟΠΙΦ στο δίκτυο δομών της Υπηρεσίας. Τις μετέφρασε η UNICEF σε φαρσί, αραβικά και γαλλικά. - (ηλεκτρονικά) ενημερωτικά φυλλάδια στα αγγλικά, γαλλικά, ελληνικά, αραβικά και φαρσί, με πληροφορίες για τις δομές των ΓΓΟΠΙΦ/ΚΕΘΙ/Δήμων που δραστηριοποιούνται ανά Περιφέρεια, τα οποία παράχθηκαν στο πλαίσιο της συνεργασίας της Υπηρεσίας με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Το εν λόγω υλικό απεστάλη στο δίκτυο δομών της Υπηρεσίας ανά Περιφέρεια προς ενημέρωση και αξιοποίησή του αναφορικά με τις γυναίκες πρόσφυγες θύματα ή εν δυνάμει θύματα έμφυλης βίας και τα παιδιά τους. - Αποστολή σε όλες τις δομές σε συνεργασία και με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες οδηγίων και ενημερωτικών φυλλαδίων σε διάφορες γλώσσες για την παροχή του οικονομικού βοηθήματος στις γυναίκες πρόσφυγες.
<p>10. Αναμόρφωση της βάσης δεδομένων της ΕΕΤΑΑ ώστε να περιλαμβάνει και τις γυναίκες πρόσφυγες.</p>	<p>Έχει υλοποιηθεί. Παρέχονται στο πλαίσιο της ΟΔΕ στοιχεία για γυναίκες πρόσφυγες σε εβδομαδιαία βάση.</p>
<p>ΣΤΟΧΟΣ 3: ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>
<p>6. Ενημέρωση –ευαισθητοποίηση των γυναικών Ρομά για την ενδοοικογενειακή βία και εξασφάλιση ιατρικής περίθαλψης σε περιπτώσεις κακοποίησης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επίσκεψη την 2-11-18 στον συνοικισμό των Ρομά στο Βλυχό Μεγάρων. Η συνάντηση οργανώθηκε από την Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής και τον Δήμο Μεγαρέων, σε συνεργασία με το Σύλλογο Βλυχού Μεγάρων. • Συνεργασία της Υπηρεσίας στο πλαίσιο του προγράμματος του

	<p>Συμβουλίου της Ευρώπης JustRom για τους Ρομά για την παροχή νομικής συμβουλευτικής σε γυναίκες Ρομά (νομικές κλινικές) στις περιοχές όπου υλοποιήθηκε το πρόγραμμα: Χαλάνδρι, Δενδροπόταμος, Θεσσαλονίκη και Ξάνθη. Στόχος υπήρξε η συνεργασία των στελεχών των Συμβουλευτικών Κέντρων με τις αντίστοιχες κλινικές παροχής νομικής βοήθειας σε γυναίκες Ρομά και η παραπομπή περιστατικών που χρήζουν υποστηρικτικών υπηρεσιών και φιλοξενίας στο δίκτυο δομών της Υπηρεσίας.</p>
<p>7. Φιλοξενία και παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών σε γυναίκες πρόσφυγες θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας ή αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών στο πλαίσιο του πανελλαδικού δικτύου δομών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών της ΓΓΟΠΙΦ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποιείται βάσει του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας. • Περαιτέρω, από κοινού ΓΓΟΠΙΦ και UNICEF οργάνωσαν την δωρεά, εκ μέρους της UNICEF, εκπαιδευτικού, ψυχαγωγικού και λοιπού υλικού σε ξενώνες φιλοξενίας του δικτύου δομών, με σκοπό την προώθηση της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης και της μη τυπικής μάθησης.
<p>8. Έκδοση φυλλαδίου για γυναίκες πρόσφυγες, που περιγράφει τις υπηρεσίες που μπορούν να τους παρασχεθούν (μεταφρασμένο στα αγγλικά, αραβικά, φαρσί)</p>	<p>Στο πλαίσιο διμερών συνεργασιών της Υπηρεσίας με διεθνείς οργανισμούς (όπως με την Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες), αλλά και στο πλαίσιο ευρωπαϊκών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στα οποία η Υπηρεσία συμμετέχει ως εταίρος, έχουν σχεδιαστεί και εκδοθεί σειρά ενημερωτικών φυλλαδίων για τις γυναίκες πρόσφυγες και την έμφυλη βία.</p>
<p>9. Έκδοση αφίσας (μεταφρασμένη στα αγγλικά, αραβικά, φαρσί)</p>	<p>Στο πλαίσιο της συνεργασίας με την UNICEF εγκαινιάστηκε στην Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων, στις 2 Αυγούστου 2018, έκθεση ζωγραφικής με θέμα: «Δεν είσαι η μόνη, δεν είσαι μόνη», για την ευρύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με την έμφυλη βία. Τα έργα τέχνης που εκτέθηκαν, προέρχονταν από παιδιά, εφήβους και ενήλικες πρόσφυγες και μετανάστες/στρίες που διαμένουν τόσο στις Ανοιχτές Δομές Φιλοξενίας όσο και στον αστικό ιστό της χώρας. Σε συνέχεια αυτού, εκδόθηκαν περίπου 4000 αφίσες με μήνυμα ενάντια στη βία κατά των γυναικών προσφύγων καθώς και αντίστοιχες κάρτες (postcards), οι οποίες διανεμήθηκαν α) στο δίκτυο δομών της Υπηρεσίας (Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες Φιλοξενίας), β) σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα οποία λειτουργούν τάξεις ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, γ) στα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης, δ) στις Ανοιχτές Δομές Υποδοχής ή Φιλοξενίας, ε) στα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου και στα Αυτοτελή Κλιμάκια Ασύλου, στ) στις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων, ζ) στα Κέντρα Κοινότητας και τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών των Δήμων. Ταυτόχρονα, διεξήχθησαν δραστηριότητες ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο δραστηριοτήτων διάδοσης σε 139 σχολεία 13 περιφερειών, από 24 δομές της ΓΓΟΠΙΦ με ομάδα στόχο τους δασκάλους/καθηγητές, τους μαθητές και τους γονείς τους.</p>
<p>10. Μετάφραση εντύπων των Ξενώνων φιλοξενίας (αραβικά, φαρσί, γαλλικά, urdu, sorani, kurmanji).</p>	<p>Έχει υλοποιηθεί.</p>

<p>12. Ενημερωτικές συναντήσεις σε γυναίκες πρόσφυγες σε Κέντρα Υποδοχής ή Φιλοξενίας για τα δικαιώματά τους και τη διαθέσιμη αρωγή.</p>	<p>Πραγματοποιήθηκε ενημερωτική συνάντηση με γυναίκες πρόσφυγες από τη δομή του Σκαραμαγκά αμέσως μετά την επίσκεψή τους στον αρχαιολογικό χώρο της Ελευσίνας (27/10/2018).</p>
<p>13. Διοργάνωση μαθημάτων δημιουργικής απασχόλησης και επισκέψεων σε αρχαιολογικούς χώρους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επίσκεψη – ξενάγηση γυναικών προσφύγων από το Αφγανιστάν και τη Συρία, που διαμένουν στην Δομή Φιλοξενίας του Σκαραμαγκά, στο Μουσείο της Ακρόπολης την 27/10/18 σε συνεργασία με την «Αλληλεγγύη για Όλους», την Περιφέρεια Αττικής, της «Αθέατες Γυναίκες» και την «Πρωτοβουλία Αλληλεγγύης στα δυτικά» σε συνεργασία με το ΚΕΘΙ. • Επίσκεψη γυναικών προσφύγων από την Δομή Φιλοξενίας του Σχιστού στο Μουσείο της Ακρόπολης (03/3/2018).
<p>24. Δράσεις ενημέρωσης για την επανένταξη και τις δομές υποστήριξης μετά την αποφυλάκισή τους.</p>	<p>Υλοποίηση σε συνεργασία με το ΚΕΘΙ και την ΕΠΑΝΟΔΟ του ερευνητικού προγράμματος «Παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την ψυχοκοινωνική, οικογενειακή και επαγγελματική επανένταξη και προσαρμογή των κρατουμένων και αποφυλακισμένων γυναικών», το οποίο ολοκληρώθηκε με την έκδοση Οδηγού και τη διοργάνωση δύο ημερίδων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.</p>

2.2. Έμφυλη βία

ΣΤΟΧΟΣ 1: Εφαρμογή και αναθεώρηση της νομοθεσίας	
Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>1. Επικύρωση Σύμβασης Κωνσταντινούπολης - Προσαρμογή διατάξεων αστικού, ποινικού και δικονομικού δικαίου. Η ΓΓΟΠΙΦ έχει δημιουργήσει μη αμειβόμενη Επιτροπή Έργου (ΦΕΚ 699/ΥΟΔΔ/30.9.2015) για την άμεση κύρωση από την Ελληνική Βουλή, της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σύσταση και συγκρότηση (09/10/18) υπηρεσιακής δωδεκαμελούς ΟΔΕ με εξειδικευμένους/ους επιστήμονες για την παρακολούθηση των διαδικασιών εφαρμογής της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης «για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας» στην Ελληνική επικράτεια, (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης – Ν. 4531/2018) και τη διατύπωση προτάσεων για ανάληψη δράσεων σε όλους τους τομείς εφαρμογής της. • Ημερίδα με θέμα: «Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης). Έναρξη ισχύος της στην Ελλάδα. Από την θεωρία στην πράξη», που πραγματοποιήθηκε στις 10/10/18 στο Αμφιθέατρο της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας. • Κατάθεση την 05/03/18, ενόψει της 8ης Μαρτίου, Παγκόσμιας Ημέρας των Γυναικών, προς ψήφιση στη Βουλή του Σχεδίου Νόμου για την «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας» του τ. Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
<p>2. Σύσταση Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής που θα επεξεργαστεί το Πόρισμα που έχει προκύψει από την προπαρασκευαστική επιτροπή της ΓΓΟΠΙΦ για την επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, ώστε να πάρει μορφή Νομοσχεδίου και να ψηφιστεί από τη Βουλή.</p>	<p>Η Σύμβαση κυρώθηκε με το Νόμο 4531/05-04-2018 «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας».</p>
ΣΤΟΧΟΣ 2: Ολιστική και πολύ-τομεακή υποστήριξη των γυναικών θυμάτων βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων (π.χ. μετανάστριες, πρόσφυγες, Ρομά κλπ.)	
ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (ΟΛΕΣ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ)	

ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>1. Συνέχιση και ενίσχυση των δομών του δικτύου για την αντιμετώπιση της βίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στο Ν. 4604/2019 υπάρχουν ειδικότερες προβλέψεις για την σύσταση, στελέχωση και λειτουργία των Συμβουλευτικών Κέντρων Γυναικών (Άρθρο 25), των Ξενώνων φιλοξενίας γυναικών – θυμάτων έμφυλης βίας και πολλαπλών διακρίσεων (Άρθρο 26), των Μονάδων επικοινωνιακών μέσων εικοσιτετράωρης πανελλαδικής υποστήριξης - ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ SOS 15900 (Άρθρο 27), της Βάσης δεδομένων του Δικτύου Δομών (Άρθρο 28), τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Μονάδων του Δικτύου (Άρθρο 29). • Επίσκεψη στον Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών του Δήμου Χανίων, το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών του Δήμου Ρεθύμνου, ενώ η Υπηρεσία συμμετείχε και σε συνέδριο του Πανεπιστημίου Κρήτης (8-10/11/18) • Στο πλαίσιο άσκησης και προώθησης αποκεντρωμένων πολιτικών για ζητήματα έμφυλης ισότητας, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Συμβουλευτικό Κέντρο Σύρου (10-12/05/2018). Επίσκεψη στη δομή φιλοξενίας προσφύγων στις Θερμοπύλες, αρμοδιότητας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (13-02-18). • Πραγματοποίηση δράσεων ενημέρωσης-πρόληψης ευαισθητοποίησης σε μαθητικούς πληθυσμούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με τίτλο «Βία στις ερωτικές σχέσεις των νέων» σε 3 σχολικές δομές (7ο Γενικό Λύκειο Ν. Σμύρνης, 63ο Γυμνάσιο Αθηνών , 4ο Γυμνάσιο Χαλανδρίου). • Δράσεις Δημοσιότητας στο πλαίσιο του Υποέργου 4 «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ (ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ) ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ» της Πράξης με τίτλο «Οριζόντιες Παρεμβάσεις Εθνικής Εμβέλειας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών» με Κωδικό ΟΠΣ 5000490 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-2020» και συγκεκριμένα: <ul style="list-style-type: none"> ○ Σχεδιασμός και εκτύπωση νέων τρίπτυχων φυλλαδίων και αφισών για όλα τα Συμβουλευτικά Κέντρα και τη γραμμή SOS. ○ Εκτύπωση σε έντυπη μορφή των Οδηγών Συμβουλευτικής. ○ Παραγωγή banners και περιπτέρου-αράχνη με μήνυμα κατά της βίας. ○ Θεατρικά δρώμενα σε 12 πόλεις με θέμα τη βία κατά των γυναικών (156 παραστάσεις). ○ Επανασχεδιασμός της ιστοσελίδας www.womensos.gr ○ Παραγωγή ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού σποτ. ○ Διημερίδα με θέμα: «Η λειτουργία του δικτύου της ΓΓΙΦ: τεκμήριο μιας αναγκαιότητας» με τη συμμετοχή στελεχών από όλες τις δομές του δικτύου. ○ Ημερίδα με θέμα : «Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, Έναρξη ισχύος της στην Ελλάδα: Από τη θεωρία στην πράξη». ○ «Ντύσιμο» ενός συρμού του μετρό εσωτερικά για 14 μέρες. ○ Διανομή έντυπου υλικού σε 2 κεντρικούς σταθμούς του μετρό. ○ «Ντύσιμο» της πλάτης αστικών λεωφορείων σε 48 πόλεις σε όλη τη χώρα για ένα μήνα.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Δράσεις για την 25η Νοεμβρίου / Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών</u> (Αποστολή ενημερωτικού υλικού σε φορείς σε όλη τη χώρα, φωταγώγηση του κτιρίου της Βουλής με πορτοκαλί φωτισμό, διοργάνωση μεγάλης συναυλίας στο Μέγαρο Μουσικής με ελεύθερη είσοδο, συμμετοχή με εισηγήσεις, σε εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από διάφορους φορείς με αφορμή την παγκόσμια ημέρα για τη βία κατά των γυναικών, επαφές με δημοσιογράφους που ζητούσαν πληροφόρηση για θέματα σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και τη λειτουργία των δομών). • Συμμετοχή σε δράσεις για την ενίσχυση των θυμάτων βίας: Συμμετοχή (με συνέντευξη και συμμετοχή σε ομάδα εστίασης/focus group) στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) και το Κέντρο Μέρμινας Οικογένειας και Παιδιού (ΚΜΟΠ) στο πλαίσιο υλοποίησης του Ευρωπαϊκού έργου «Support Victims of Crime: Development of a Generic Support Services Model to enhance the rights of Victims of Crime» (Μάρτιος 2018).
<p>2. Ένταξη της εργασιακής συμβουλευτικής στις υπηρεσίες του Δικτύου κατά της βίας.</p>	<p>Οι ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες (ψυχοκοινωνική στήριξη, νομική συμβουλευτική, νομική βοήθεια, φιλοξενία) των δομών του δικτύου, έχουν διευρυνθεί και περιλαμβάνουν πλέον και την Εργασιακή Συμβουλευτική, με σκοπό να ανταποκριθούν στις ανάγκες των γυναικών για ανεύρεση εργασίας.</p> <p>Σε συνεργασία με το ΙΝΕΠ του ΕΚΔΔΑ έχει σχεδιαστεί και υλοποιείται επιμορφωτικό πρόγραμμα με θέμα: «Συμβουλευτική σε γυναίκες σε θέματα εργασιακής απασχόλησης» για τα στελέχη των δομών του Δικτύου της Υπηρεσίας.</p> <p>Έχουν υλοποιηθεί 11 επιμορφωτικά προγράμματα διάρκειας 35 ωρών τα οποία παρακολούθησαν 164 στελέχη.</p>
<p>3. Ενίσχυση του μοντέλου λειτουργίας των Δομών και της μεθοδολογίας προσέγγισης της συμβουλευτικής μέσω σχετικών εργαλείων (Οδηγός Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών και Λειτουργίας των Υποστηρικτικών Δομών, Εγχειρίδιο σεξουαλικής παρενόχλησης, Κανονισμοί λειτουργίας των δομών, κώδικες δεοντολογίας κ.ά.) και επικαιροποίησή τους.</p>	<p>Η Υπηρεσία επικαιροποίησε και απέστειλε σε όλες τις δομές τους Κανονισμούς Λειτουργίας, το νέο κώδικα δεοντολογίας, τον επικαιροποιημένο Οδηγό Συμβουλευτικής για γυναίκες θύματα βίας, και το νέο Οδηγό Εργασιακής Συμβουλευτικής.</p> <p>Επίσης σε συνεργασία με το Εθνικό Τυπογραφείο εκδόθηκε έντυπο που περιλαμβάνει τους κανονισμούς όλων των δομών και τον κώδικα δεοντολογίας.</p>
<p>4. Ανάπτυξη κύκλων επιμόρφωσης στα στελέχη/συμβούλους του δικτύου δομών σε θέματα που άπτονται των</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεντεύξεις των στελεχών των δομών του δικτύου σε ερευνητές/ριες για ζητήματα έμφυλης βίας, εμπειρίας από βία σε γυναίκες πρόσφυγες στα πλαίσια δημόσιων και ιδιωτικών ερευνητικών προγραμμάτων και εκπονήσεων διπλωματικών εργασιών σε μεταπτυχιακά προγράμματα από φοιτητές/τριες.

ειδικοτήτων και των αρμοδιοτήτων τους.	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση από τις ψυχολόγους του Συμβουλευτικού Κέντρου μεταπτυχιακού σεμιναρίου ενός έτους με τίτλο «Βία και επιθετικότητα: Από το ενδοψυχικό στο διαπροσωπικό, από το ατομικό στο κοινωνικό. Μια ψυχαναλυτική προσέγγιση» από το Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Ενηλίκων και Deree School. • Συμμετοχή ως εισηγήτριες στο ΙΝΕΠ του ΕΚΔΔΑ στο πρόγραμμα: Εκπαίδευση στελεχών των συμβουλευτικών κέντρων «Παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών σε γυναίκες θύματα βίας».
5. Ψυχολογική εποπτεία των στελεχών για την υποστήριξη και την ενδυνάμωσή τους, με στόχο τη δημιουργία ασφαλούς πλαισίου και ορίων κατά την άσκηση των καθηκόντων των στελεχών των δομών για την παροχή βέλτιστων υπηρεσιών στήριξης των γυναικών.	Παρέχεται τρίωρη ψυχολογική εποπτεία σε μηνιαία βάση από επόπτες/πτριες ψυχολόγους στα στελέχη των δομών, για τη δημιουργία ασφαλούς πλαισίου και ορίων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (π.χ αποφυγή επαγγελματικού στρες και κόπωσης , burn out κλπ).
6. Παροχή υπηρεσιών δωρεάν νομικής βοήθειας (LegalAid) σε συνεργασία με τους Δικηγορικούς Συλλόγους σε γυναίκες-θύματα βίας.	Η Υπηρεσία έχει υπογράψει με 19 Δικηγορικούς Συλλόγους Πρωτόκολλο Συνεργασίας για την παροχή Νομικών Υπηρεσιών και Νομικής Βοήθειας (LegalAid) σε γυναίκες θύματα έμφυλης βίας, οι οποίες είναι συμβουλευόμενες των Δομών του Δικτύου.
ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΑΜΕΑ)	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
2. Ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τις γυναίκες με αναπηρία-θύματα έμφυλης βίας, με γνώμονα τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.	<p>Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου έργου με τίτλο: «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ (ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ) ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ» ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ» του Ε.Π. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ 2014-2020, σχεδιάστηκαν ώστε να ανταποκρίνονται σε άτομα με αναπηρία. Συγκεκριμένα οι ημερίδες ήταν καθολικά προσβάσιμες (δομημένο περιβάλλον, νοηματική διερμηνεία, χειλοανάγνωση, ακουστική περιγραφή). Μέρος του απαραίτητου έντυπου υλικού (πρόγραμμα κλπ) παράχθηκε με μεγαλογράμματη σειρά και μέρος με braille.</p> <p>Το τριήμερο Φεστιβάλ ταινιών, ήταν καθολικά προσβάσιμο σε άτομα με αναπηρία και προβλήθηκαν ταινίες με υπότιτλους SDH και ακουστική περιγραφή AD.</p> <p>Δημιουργήθηκαν και προβλήθηκαν 3 τηλεοπτικά σποτ καθολικά προσβάσιμα σε άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες (υπότιτλους SDH και ακουστική περιγραφή AD).</p>
ΣΤΟΧΟΣ 3: Ευαισθητοποίηση του ευρύτερου πληθυσμού, επιμόρφωση επαγγελματιών και ανάπτυξη δικτύωσης	

ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (ΟΛΕΣ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ)	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
2. Εμπλουτισμός του περιεχομένου της ιστοσελίδας www.womensos.gr και της σελίδας της ΓΓΟΠΙΦ στο Facebook.	Επανασχεδιασμός και επικαιροποίηση της ιστοσελίδας www.womensos.gr . Μετάφραση και ανάρτηση κειμένων στα αραβικά και στα φαρσί.
3. Συνεργασία και επιμόρφωση προσωπικού μονάδων υγείας (ιατροί, νοσηλεύτριες, κοινωνικοί λειτουργοί νοσοκομείων κλπ).	Πραγματοποιήθηκαν δράσεις κοινωνικής δικτύωσης με νοσοκομεία.
ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
3. Υλοποίηση κύκλων εκπαίδευσης για τους αστυνομικούς, τους δημοσίους υπαλλήλους, τους εκπαιδευτικούς.	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε τραπέζι εργασίας Γραμματείας Γυναικών ΠΟΑΣΥ με θέμα : «Η κακοποίηση των γυναικών και ο ρόλος της Αστυνομίας» (20/3/2018). • Συνεργασία με την Αστυνομία για την επικαιροποίηση της Αστυνομικής Διαταγής προς όλες τις αστυνομικές υπηρεσίες με θέμα «Χειρισμός υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας και απαρέγκλιτη εφαρμογή των προβλέψεων του Ν.3500/2006 » και την δημιουργία κατευθυντήριων οδηγιών προς τους αστυνομικούς για το ίδιο θέμα. • Την 21-03-18 συμμετοχή στην 3η Ευρεία Πανελλαδική Συνδιάσκεψη Αστυνομικών Γυναικών που διοργάνωσε η Γραμματεία Γυναικών της ΠΟΑΣΥ, με βασικό θέμα την κακοποίηση γυναικών και τον ρόλο της Αστυνομίας. • Εισήγηση σε συνάντηση στις 26/11/2018 στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη με θέμα: «Δράσεις της Ελληνικής Αστυνομίας για τη διαχείριση περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας» ενόψει και της Παγκόσμιας Ημέρας για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών (25 Νοεμβρίου). • Συμμετοχή σε εκδήλωση που διοργάνωσε η Γραμματεία Γυναικών της ΠΟΑΣΥ για την παρουσίαση της αφίσας προς τιμήν της 25ης Νοεμβρίου στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας.
Άλλες δράσεις εκτός ΕΣΔΙΦ	Συμμετοχή σε δράσεις κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών: Συμμετοχή σε τριήμερο εκπαιδευτικό σεμινάριο της IRC HELLAS «Caring for Child Survivors of Sexual Abuse - Case Management» (08-10/05/2018).
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

<p>1. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κοινού για τις μορφές της σεξουαλικής παρενόχλησης σε χώρους εργασίας, σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, σε ιδρύματα ψυχικής υγείας, στο διαδίκτυο</p>	<p>Εκδήλωση με θέμα την σεξουαλική παρενόχληση και παρουσίαση μελέτης με τίτλο: «Ανοιχτοί χώροι και χωρικές αδικίες – Η σεξουαλική παρενόχληση στον αστικό χώρο της Θεσσαλονίκης», η οποία πραγματοποιήθηκε στις 10/09/18 στο πλαίσιο της συμμετοχής την 83η Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης.</p>
<p>ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ/ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ (TRAFFICKING)</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>
<p>2. Εκπαίδευση επαγγελματιών (λιμενοφυλάκων, νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού, αστυνομικών και εργαζομένων σε Κέντρα Κράτησης) στην ταυτοποίηση πιθανών θυμάτων trafficking και σε συγκεκριμένα βήματα συνεργασίας με θεσμούς για την προστασία τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συνάντηση με την πρώτη γυναίκα Αντιστράτηγο της Ελληνικής Αστυνομίας, κα Ζαχαρούλα Τσιριγώτη στις 26-3-18 με θέμα την περαιτέρω συνεργασία μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας και της ΓΓΟΠΙΦ. • Συμμετοχή στη συνεδρίαση της Βουλής των Ελλήνων: Υποεπιτροπή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με θέμα «GRETA: αναφορά σχετικά με την εφαρμογή από την Ελλάδα της Σύμβασης του ΣτΕ για τη Δράση Ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων» (05/03/18).
<p>Άλλες δράσεις εκτός ΕΣΔΙΦ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή στην διεξαγωγή μελέτης σχετικά με την ανθεκτικότητα και την ευπάθεια στην εμπορία ανθρώπων στην πορεία προς την Ευρώπη: Συμμετοχή σε συνέντευξη, για τους σκοπούς του ερευνητικού προγράμματος STRIVE Study on Trafficking Resilience and Vulnerability en route to Europe». Το πρόγραμμα STRIVE εκπονείται από το International Centre of Migration Policy Development (ICMPD) (Μάιος 2018). • Καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών και κοριτσιών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση: <ul style="list-style-type: none"> -Συμμετοχή στο Πρόγραμμα Αμοιβαίας Μάθησης για την Ισότητα των Φύλων που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με θέμα: «Combating trafficking in women and girls for the purpose of sexual exploitation» στη Μαδρίτη (30-31/10/18). -Συμμετοχή στην ΟΔΕ για την αντιμετώπιση της πορνείας και την επεξεργασία και διατύπωση συναφών προτάσεων και νομοθετικών παρεμβάσεων. Η ΟΔΕ ολοκλήρωσε το έργο της και παρουσίασε τα πορίσματά της σε ημερίδα με θέμα «Πορνεία- μία ακόμα μορφή έμφυλης βίας» στις 27/04/18. -Συμβολή με παρατηρήσεις στο αρχικό ροσχέδιο (zero draft) του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων.
<p>ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΑΜΕΑ)</p>	

ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Αναφορά στα άτομα με αναπηρία στις εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για την έμφυλη βία και ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις δημόσιες πολιτικές κατά της έμφυλης βίας.	Συμμετοχή στην ημερίδα με θέμα: « Γυναίκες με αναπηρία», στις 18/11/18 στον Πολυχώρο «Ελληνικό Μολύβι» και διοργανώθηκε από την Περιφέρεια Αττικής σε συνεργασία με τη «Μόνιμη Επιτροπή Γυναικών με Αναπηρία & Χρόνιες Παθήσεις Περιφέρειας Αττικής».
3. Παραγωγή προσβάσιμου υλικού ευαισθητοποίησης σε άτομα με αναπηρία (διαφορετικές μορφές και «γλώσσες»).	Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου έργου με τίτλο: «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ (ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ) ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ» ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ» του Ε.Π. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ 2014-2020, σχεδιάστηκαν ώστε να ανταποκρίνονται σε άτομα με αναπηρία. Συγκεκριμένα οι ημερίδες ήταν καθολικά προσβάσιμες (δομημένο περιβάλλον, νοηματική διερμηνεία, χειλοανάγνωση , ακουστική περιγραφή). Μέρος του απαραίτητου έντυπου υλικού (πρόγραμμα κλπ) παράχθηκε με μεγαλογράμματη σειρά και μέρος με braille. Το τριήμερο Φεστιβάλ ταινιών, ήταν καθολικά προσβάσιμο σε άτομα με αναπηρία και προβλήθηκαν ταινίες με υπότιτλους SDH και ακουστική περιγραφή AD. Δημιουργήθηκαν και προβλήθηκαν 3 τηλεοπτικά σποτ καθολικά προσβάσιμα σε άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες (υπότιτλους SDH και ακουστική περιγραφή AD).
ΒΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΝΕΑΡΩΝ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
2. Σεμινάρια ευαισθητοποίησης εφήβων για ανάπτυξη προβληματισμού και ανάπτυξη δεξιοτήτων για ισότιμες και υγιείς ερωτικές σχέσεις.	Συνεχίστηκε και κατά το σχολικό έτος 2017-2018 το «Πρόγραμμα Ευαισθητοποίησης Μαθητών/τριών δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε Θέματα Αναπαραγωγικής και Σεξουαλικής Υγείας» σε συνεργασία με τις μαίες του «Έλενα Βενιζέλου», οι οποίες στεγάζονται πλέον στα γραφεία της ΓΓΟΠΙΦ. Το σχολικό έτος 2017-2018 πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις σε 21 σχολικές δομές (γυμνάσια και λύκεια) και συμμετείχαν 2538 μαθητές/τριες. Ήδη έχει διαμορφωθεί το πρόγραμμα τα εισηγήσεων για το σχολικό έτος 2018-2019.
3. Σύναψη πρωτοκόλλων συνεργασίας με τις κατά τόπους δευτεροβάθμιες διευθύνσεις εκπαίδευσης και συναντήσεις ευαισθητοποίησης στα σχολεία.	Συνεχής συνεργασία με τα Γραφεία Αγωγής Υγείας των Δευτεροβάθμιων Δ/νσεων Αθήνας για την υλοποίηση του προγράμματος Ευαισθητοποίησης σε θέματα Αναπαραγωγικής και Σεξουαλικής Υγείας.
ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΓΕΝΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	

ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στους πληθυσμούς που αφορά, με σκοπό την εκκίνηση προβληματισμού για την αξία του εν λόγω εθίμου.	Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της κλειτοριδεκτομής, που τιμάται κάθε χρόνο παγκοσμίως στις 06/02/18, η ΓΓΟΠΙΦ πρόταξε την ανάγκη ανάπτυξης μηδενικής ανοχής στον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Εξέφρασε το σεβασμό της απέναντι στη γυναικεία φυσιολογία και τόνισε την άμεση ανάγκη οι αντιδημοκρατικές πρακτικές που προσβάλλουν τη γυναικεία υπόσταση, όπως ο ακρωτηριασμός των γεννητικών τους οργάνων, να λάβουν τέλος.
ΣΤΟΧΟΣ 4: Παρακολούθηση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και αξιολόγηση του Δικτύου	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Σύσταση Επιτελικής Ομάδας με σκοπό την παρακολούθηση της λειτουργίας των δομών, την ανταλλαγή απόψεων και τεχνογνωσίας, την αμοιβαία ενημέρωση για την υλοποίηση του συνόλου των δράσεων και την εισήγηση σχετικών προτάσεων.	<p>Το δίκτυο των δομών (Συμβουλευτικά Κέντρα, Ξενώνες και Γραμμή ΣΟΣ) βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία με την εποπτεία και συνδρομή της αρμόδιας Δ/σης της Υπηρεσίας και σε συνεργασία με τους άλλους συναρμόδιους φορείς (ΚΕΘΙ, Επιτελική Δομή, ΕΕΤΑΑ) .</p> <p>Η Επιτελική Ομάδα Συντονισμού συντονίζει και παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης του έργου και πραγματοποίησε 9 συνεδριάσεις κατά το 2018.</p>
2. Επίβλεψη, παρακολούθηση και συντονισμός των δομών του Δικτύου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας, με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή τόσο του Κοινού πλαισίου λειτουργίας των δομών όσο και της μεθοδολογίας προσέγγισης της συμβουλευτικής διαδικασίας και ανάπτυξης των συμβουλευτικών υπηρεσιών.	Σε εβδομαδιαία βάση υπάρχει ενημέρωση για τις ωφελούμενες των δομών του δικτύου ενώ σε μηνιαία βάση για θέματα που αφορούν τη λειτουργία των δομών (προσωπικό, προκηρύξεις, προβλήματα κλπ).
4. Αξιολόγηση της λειτουργίας των δομών με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου έργου.	Υλοποίηση του έργου «Μελέτη αξιολόγησης της λειτουργίας των δομών υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας στα ΠΕΠ και στο ΕΠ ΜΔΤ» .

2.3. Αγορά Εργασίας, Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής

ΣΤΟΧΟΣ 1: ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>1. Εδραίωση της συνεργασίας με το Υπουργείο Εργασίας και τον ΟΑΕΔ για την ένταξη της διάστασης του φύλου στις πολιτικές απασχόλησης και τα προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων και την ιδιαίτερη προστασία των γυναικών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.</p> <p>- Πρόβλεψη για τήρηση ποσόστωσης για αυξημένο αριθμό γυναικών ωφελούμενων στα προγράμματα κατάρτισης.</p> <p>- Εισαγωγή της αρχής της ισότητας των φύλων στα προγράμματα σπουδών.</p> <p>- Εκπαίδευση στελεχών Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης του ΟΑΕΔ σε θέματα φύλου και συμβουλευτικής εργασίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάθεση των θέσεων της Υπηρεσίας σε θέματα αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, σε σχέση με την προάσπιση και την προστασία των έμφυλων ζητημάτων, υπό το πρίσμα των διακρίσεων και των δυσκολιών που αφορούν στην είσοδο των γυναικών στην αγορά εργασίας και με προσανατολισμό στην ουσιαστική συμφιλίωση της επαγγελματικής ζωής με την προσωπική – οικογενειακή. • Στο Ν. 4604/2019, στο άρθρο 20 με τίτλο «Φύλο και Κοινωνική Αλληλεγγύη» ειδικότερα προβλέπεται : <ul style="list-style-type: none"> - η ένταξη της διάστασης του φύλου στις φάσεις του σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των δημοσίων πολιτικών για την κοινωνική αλληλεγγύη, στοχεύοντας στην εξάλειψη, όχι μόνο των συνεπειών, αλλά και των παραγόντων που οδηγούν στη δημιουργία φαινομένων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, ιδίως του γυναικείου φύλου, - ο σχεδιασμός και η εκπόνηση μία φορά κατ' έτος προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας, τα οποία επικεντρώνονται ιδίως στην ενίσχυση ευπαθών ομάδων γυναικών και στην αύξηση των δυνατοτήτων τους για τον σκοπό της ενσωμάτωσης ή επανένταξής τους στο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον. • Συμμετοχή στην προετοιμασία για την υπογραφή Σύμβασης και Σύστασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ): Συμμετοχή σε προπαρασκευαστική Συνάντηση Εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υπογραφή Σύμβασης και Σύστασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) με τίτλο "Sexual Harrassment in the World of Work" (28 /09/18).
<p>3. Παροχή υπηρεσίας συμβουλευτικής εργασίας σε εξειδικευμένες ομάδες πληθυσμού, όπως γυναίκες θύματα βίας και γυναίκες με πολλαπλές διακρίσεις.</p> <p>- Παραγωγή Οδηγού Συμβουλευτικής Εργασίας με την οπτική του φύλου.</p> <p>- Εκπαίδευση στελεχών συμβουλευτικών κέντρων για τη βία και κοινωνικών υπηρεσιών στην έμφυλη συμβουλευτική εργασίας.</p>	<p>Συνεχίζεται η παροχή συμβουλευτικής εργασίας από τις δομές του Δικτύου για την εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών.</p>

<p>6. Δράσεις συμβουλευτικής εργασίας για εξειδικευμένες ομάδες πληθυσμού, για παράδειγμα ένταξη της έμφυλης συμβουλευτικής εργασίας στο δίκτυο ενάντια στη βία κατά των γυναικών και πιο συγκεκριμένα στα Συμβουλευτικά Κέντρα για τη Βία κατά των Γυναικών της ΓΓΟΠΙΦ.</p>	<p>Συνεχίζεται η παροχή συμβουλευτικής εργασίας από τις δομές του Δικτύου για την εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών.</p>
<p>ΣΤΟΧΟΣ 2 : ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>
<p>3.Ενθάρρυνση επιχειρήσεων για την απόκτηση σήματος Ισότητας, την εκπόνηση Σχεδίων Ισότητας με ταυτόχρονη σύνδεση με την Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Περιφερειών Δημιουργία σχετικού Δικτύου Επιχειρήσεων.</p>	<p>Στο Ν. 4604/2019, στο άρθρο 21 (επιβράβευση των επιχειρήσεων για την ανάπτυξη δράσεων προώθησης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων) προβλέπεται ρητά: -η χορήγηση Σήματος Ισότητας στις επιχειρήσεις (παρ. 1), -τα κριτήρια που θα λαμβάνονται υπόψη για την απονομή του σήματος και εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση υπουργικής απόφασης σχετικά με την διαδικασία, τις προϋποθέσεις και την διάρκεια ισχύος του Σήματος (παρ. 2), -η παρακολούθηση των επιχειρήσεων στις οποίες θα απονέμεται το Σήμα Ισότητας (αποστολή υποχρεωτικά κατ' έτος απολογιστικής έκθεσης δράσεων, αφαίρεση του Σήματος αν δεν εξακολουθούν να εφαρμόζουν πολιτικές ίσης μεταχείρισης μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών, δημοσιοποίηση επιχειρήσεων που διαθέτουν Σήμα με ανάρτηση σχετικού καταλόγου στο διαδίκτυο)(παρ. 3).</p>
<p>4.Θεσμοθέτηση σημάτων ποιότητας και βραβείων Ισότητας για τις επιχειρήσεις.</p>	<p>Βλ. Αμέσως προηγούμενη δράση.</p>
<p>5. Θεσμοθέτηση Ημέρας Μισθολογικής Ισότητας (ή Ίσης Αμοιβής) ή συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ημέρα Ίσης Αμοιβής.</p>	<p>Συμμετοχή και το 2018 στην πανευρωπαϊκή εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την «Ευρωπαϊκή Ημέρα Ισότητας των Αμοιβών για Γυναίκες και Άνδρες» (31/10/2018).</p>
<p>7.Συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας για τη δυνατότητα μεταφοράς καλών πρακτικών αντιμετώπισης του μισθολογικού χάσματος.</p>	<p>Η Υπηρεσία σχεδίασε και υλοποιεί το Έργο PEGASUS – Αντιμετωπίζοντας το έμφυλο χάσμα στις συντάξεις στην Ελλάδα (Addressing the Gender Pension Gap in Greece), Πρόγραμμα Rights, Equality and Citizenship της ΕΕ (REC-RGEN-PENS-AG-2017), με εταίρους το ΕΚΚΕ και το ΚΕΘΙ. Στο Έργο προβλέπεται η έρευνα καλών πρακτικών αντιμετώπισης τόσο του συνταξιοδοτικού, όσο και του μισθολογικού χάσματος καθώς και συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής, οι οποίες θα κατατεθούν στο αρμόδιο Υπουργείο.</p>
<p>Άλλες δράσεις εκτός ΕΣΔΙΦ</p>	<p>Με το Ν. 4604/2019 (άρθ. 23) συγκεκριμενοποιήθηκε περαιτέρω το προβλεπόμενο στον Ν. 3896/2010 (ΦΕΚ 207) δικαίωμα παρέμβασης υπέρ διαδίκου που ασκεί δικαιώματα που απορρέουν από την εκάστοτε νομοθεσία για την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και την καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση το φύλο στην εργασία με την προσθήκη διακριτής περίπτωσης στο άρθρο 622 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας</p>

ΣΤΟΧΟΣ 3: ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1.Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για το σκοπό και πλαίσιο λειτουργίας των κοινωνικών επιχειρήσεων και των συνεταιρισμών εργαζομένων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε όλο το φάσμα της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Στήριξη με αιγίδα της 2ης COOPEXPO με τίτλο “ΠΑΡΑΓΩ – ΕΠΙΧΕΙΡΩ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ”. • Συμμετοχή στο συνέδριο «Game Changer-Women of Influence», που πραγματοποιήθηκε στη Στέγη Ιδρύματος Ωνάση (06/02/18).
2. Η προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης και προώθησης των ζητημάτων που άπτονται με την ισότητα των φύλων σε επιχειρήσεις Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.Α.Ο.)	Συνάντηση με τον Ειδικό Γραμματέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, με σκοπό την παρουσίαση προτάσεων για την ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της Κ.Α.Ο (19/06/18).
ΣΤΟΧΟΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Η ενεργή συμμετοχή στο Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ).	<ul style="list-style-type: none"> • Η ενεργή παρουσία του έργου της Υπηρεσίας για τις γυναίκες αγρότισσες στην Έκθεση του Γ.Γ. του ΟΗΕ για την επικείμενη 62η Σύνοδο της Επιτροπής για το Καθεστώς των Γυναικών (Μάρτιος 2018). • Εκπόνηση της μελέτης με θέμα «Η Ελληνίδα Αγρότισσα: αποτύπωση της συμμετοχής, προβλήματα, προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στον αγροτικό τομέα και την ελληνική ύπαιθρο» (Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα, Μάιος 2018) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-2020». • Επίσκεψη την 11/04/18 και την 13/04/18 στη Σταμνά Μεσολογγίου και τη Ζαγορά Πηλίου αντίστοιχα για την επίσημη πρώτη παρουσίαση της έρευνας – μελέτης με θέμα: «Η Ελληνίδα αγρότισσα: αποτύπωση της συμμετοχής, προβλήματα, προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στον αγροτικό τομέα και την ελληνική ύπαιθρο» που εκπόνησε η Υπηρεσία.
2. Η συνεργασία του τμήματος ισότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και της Υπηρεσίας για τη διάχυση της διάστασης του φύλου σε θέματα	Πραγματοποίηση ημερίδας με θέμα «Η Ελληνίδα Αγρότισσα» στις 16/10/18 στο Συνεδριακό Αμφιθέατρο του Μουσείου της Ακρόπολης. Η ημερίδα υπήρξε αποτέλεσμα της συνεργασίας του ΥΠΑΑΤ, της Υπηρεσίας και της Περιφέρειας Αττικής.

γυναικείας εργασίας και επιχειρηματικότητας στον αγροτικό τομέα.	
ΣΤΟΧΟΣ 5: ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΠΕ ΑΠΟ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Η ενεργοποίηση της πρωτοβουλίας «Ψηφιακή συμμαχία» μέσω της σύστασης Ομάδας Εργασίας και της εξειδίκευσης των δράσεων σε κάθε πυλώνα.	<ul style="list-style-type: none"> • Ορισμός εκπροσώπων της Υπηρεσίας στην Επιτροπή για την “Εθνική Συμμαχία για τις Ψηφιακές Δεξιότητες και την Απασχόληση (Greek National Coalition for Digital Skills and jobs) και συμμετοχή στην 1η συνάντηση με τα μέλη της Εθνικής Συμμαχίας για τις Ψηφιακές Δεξιότητες και την Απασχόληση από τον Δημόσιο Τομέα (23/07/2018). • Κατάθεση πρόταση δράσης για το 2019 που αφορά στην εκπαίδευση-πιστοποίηση τελειόφοιτων γυναικών τμημάτων πληροφορικής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε συστήματα CISCO.
4. Εξειδικευμένες δράσεις ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων για ειδικές ομάδες πληθυσμού και κατάρτιση σε θέματα πληροφορικής και ασφάλειας.	Συμμετοχή στη δημόσια διαβούλευση της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών για τη γεφύρωση του έμφυλου ψηφιακού χάσματος (Διάρκεια Διαβούλευσης: Οκτώβριος 2017 – Ιανουάριος 2018).
ΣΤΟΧΟΣ 6: ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Πρόταση για τη βελτίωση της νομοθεσίας για την άδεια μητρότητας στις περιπτώσεις των εργαζομένων σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία.	Στο Ν. 4604/2019 προβλέπεται η χορήγηση ειδικής άδειας στις υπαλλήλους, στις οποίες εφαρμόζονται μέθοδοι ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής με την προσθήκη σχετικών διατάξεων στο δημοσιονομικό κώδικα (Ν. 3528/2007, άρθ. 19 παρ. 1) και στον κώδικα υπαλλήλων δήμων και κοινοτήτων (Ν. 3584/2007, άρθ.19 παρ. 2).
4. Προστασία των εγκύων γυναικών (π.χ. κατάχρηση απόλυσης για «σπουδαίο λόγο»).	Έκδοση δελτίου τύπου στο πλαίσιο της απόφασης στην υπόθεση C-109/00 του Δικαστηρίου της Ε.Ε. επί της Οδηγίας 92/85 για την απαγόρευση απόλυσης των εγκύων εργαζομένων γυναικών έως και το τέλος της άδειας μητρότητας.
5. Προστασία από διάκριση λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας.	Συνάντηση με εκλεγμένα μέλη της ΠΟΕ-ΔΟΥ στις 07/03/18 με θέμα την εξαίρεση των γυναικών με άδεια εγκυμοσύνης και λοχείας από την ετήσια επιβράβευση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και την στήριξη των εργαζομένων γυναικών στα δίκαια αιτήματα για πλήρη εργασιακή ισότητα.
9. Καμπάνια για την ίση κατανομή των οικιακών ευθυνών και για την εξάλειψη των στερεοτύπων για το ρόλο των ανδρών και γυναικών στο σπίτι και στην οικογένεια.	Συμμετοχή στην εκδήλωση με θέμα: «Ισορροπία μεταξύ εργασίας και ζωής στο πλαίσιο της αλλαγής στην οικογένεια και στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα στην περίοδο της κρίσης», η οποία πραγματοποιήθηκε από το Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού (ΚΜΟΠ), το ΕΚΚΕ και τον Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, με αφορμή την έκδοση πέντε νέων βιβλίων που πραγματεύονται τη σχετική θεματική (24/04/18).

<p>11. Εκπαίδευση εργοδοτών σε ζητήματα συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής. Ενθάρρυνση επιχειρήσεων και φορέων που υιοθετούν φιλικές προς την οικογένεια πρακτικές (family friendly enterprises).</p>	<p>Συμμετοχή σε εκδήλωση του Οργανισμού Γυναικών Επιχειρηματιών και Επαγγελματιών Αθήνας (ΟΓΓΕ) με θέμα: «Ισότητα αμοιβών, απάλειψη του χάσματος και ανταλλαγή πληροφοριών, πρακτικών και αντιμετώπισης του προβλήματος τόσο σε επίπεδο νομοθετικό, όσο και σε επίπεδο πρακτικό» (23/004-18).</p>
<p>Δράσεις εκτός ΕΣΔΙΦ</p>	<p>Έναρξη υλοποίησης του Έργου PEGASUS – Αντιμετωπίζοντας το έμφυλο χάσμα στις συντάξεις στην Ελλάδα (Addressing the Gender Pension Gap in Greece). Το έργο, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Rights, Equality and Citizenship της ΕΕ (REC-RGEN-PENS-AG-2017), είναι διετούς διάρκειας και έχει ως Φορέα-Συντονιστή την Υπηρεσία και ως εταίρους το ΕΚΚΕ και το ΚΕΘΙ. Στόχοι του Έργου είναι η ανάπτυξη αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής για την αντιμετώπιση του συνταξιοδοτικού έμφυλου χάσματος, η σχετική ευαισθητοποίηση και ενημέρωση γυναικών και ανδρών για τον αντίκτυπο διαφόρων επιλογών σταδιοδρομίας στη σύνταξή τους, η ανάδειξη του φαινομένου ως ζητήματος πολιτικής προτεραιότητας και η ενεργή εμπλοκή των αρμόδιων οργανισμών και φορέων. Για τους σκοπούς αυτούς περιλαμβάνονται ερευνητικές δράσεις ανάλυσης των κύριων προσδιοριστικών παραγόντων του χάσματος, η χαρτογράφηση και αποτίμηση υφιστάμενων καλών πρακτικών, εργαστήρια ανταλλαγής καλών πρακτικών και διαβούλευσης μεταξύ των αρμόδιων φορέων, η ανάπτυξη ενός ψηφιακού «υπολογιστή σύνταξης» και καμπάνια ευαισθητοποίησης στο έμφυλο συνταξιοδοτικό χάσμα.</p>

2.4. Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Πολιτισμός, Αθλητισμός και ΜΜΕ

ΣΤΟΧΟΣ 1: ΠΡΩΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΤΥΠΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ & ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
3. Έλεγχος και αξιολόγηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΑΠΣ) και του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) υπό την οπτική του Φύλου κι αναμόρφωση αυτών όπου απαιτείται με έμφαση σε γλώσσα και περιεχόμενο.	Συνάντηση εργασίας με το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής με θέμα την ένταξη της διάστασης του φύλου στο χώρο της εκπαίδευσης (10/01/18).
5. Πληροφόρηση/ευαισθητοποίηση της Ακαδημαϊκής και Ερευνητικής Κοινότητας (μέλη ΔΕΠ των ελληνικών ΑΕΙ, ερευνητών/τριών) σε ζητήματα έμφυλων διακρίσεων, βίας, παρενόχλησης, σεξισμού, στερεοτύπων.	Συνάντηση με τη Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελματιών προκειμένου να διερευνηθούν οι προϋποθέσεις και οι δυνατότητες μιας περαιτέρω συνεργασίας των δύο φορέων για την προώθηση της έμφυλης ισότητας, της άρσης των στερεοτύπων και του έμφυλου καταμερισμού σχολών και επαγγελματιών(26/02/18).
7. Δημιουργία αρμόδιου γραφείου παρακολούθησης της εφαρμογής και προώθησης της έμφυλης ισότητας εντός της υπηρεσιακής δομής του Υπουργείου Παιδείας και Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και δυνατότητας υποβολής καταγγελιών σε περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου, μέριμνα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της σεξουαλικής παρενόχλησης.	<ul style="list-style-type: none"> • Θεσμοθέτηση των Επιτροπών Ισότητας των Φύλων στα ΑΕΙ της χώρας με τη συνδρομή ποικίλων ενεργειών και σχετικού αιτήματος της Υπηρεσίας προς τις Πρυτανείες των Ελληνικών Πανεπιστημίων. Το σχετικό Σχέδιο Νόμου του Υπ. Παιδείας τέθηκε σε διαβούλευση το φθινόπωρο του 2018 και έγινε νόμος του κράτους τον Ιανουάριο 2019 (Ν. 4589/ 2019 – ΦΕΚ 13/Α, άρθ.33 «Επιτροπή ισότητας των φύλων»). • Στο Ν. 4604/2019, ΦΕΚ 50/Α) εισάγεται ρητή υποχρέωση των ΑΕΙ να μεριμνούν για την προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας και σε όλες τις διαδικασίες της ακαδημαϊκής ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 33 του Ν. 4589/2019 (άρθ. 17 παρ. 2).
9. Διαμόρφωση σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και επικαιροποίηση του ήδη παραχθέντος εκπαιδευτικού υλικού, που ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου ως αναλυτική κατηγορία και οριζόντια διάχυσή του, ώστε να προάγονται μέσα από την εκπαίδευση οι αρχές της έμφυλης ισότητας και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα, ως βασικοί πυλώνες των δημοκρατικών κοινωνιών.	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάθεση πρότασης για την ένταξη της διάστασης του φύλου στις προβλέψεις του Νομοσχεδίου του Υπουργείου Παιδείας «ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ». • Συνεργασία με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας με θέμα τα Συμβουλευτικά Κέντρα για την έμφυλη βία (Αθήνα, 19/06/18). • Συνεισφορά στην αποτίμηση των δράσεων του κρατικού φορέα ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της Θεματικής Εβδομάδας «Σώμα και Ταυτότητα» και «Δράσεις Κυκλοφοριακής Αγωγής και Οδικής Ασφάλειας» για το σχολικό έτος 2017-2018, καθώς και στην εκπόνηση των προτάσεων του για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στο πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών με

	<p>αποδέκτες το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένταξη της διάστασης του φύλου: στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και εν γένει στην εκπαιδευτική διαδικασία (περιεχόμενο, γλώσσα προγραμμάτων σπουδών, εγχειριδίων, κάθε είδους διδακτικού μέσου, περιεχόμενο δράσεων επαγγελματικού προσανατολισμού για την ισότιμη ενθάρρυνση μη στερεοτυπικών επιλογών σταδιοδρομίας, σχεδιασμός και υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών για την εξάλειψη κάθε είδους διάκρισης λόγω φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού) (Ν.4604/2019, άρθ.17 π.. 1).
<p>5. Δικτύωση, συνεργασία και αξιοποίηση φορέων και εμπειρογνομόνων για την προώθηση της ισότητας των φύλων σε εθνικό και διεθνικό πεδίο.</p>	<p>Στο πλαίσιο του εορτασμού της 8ης Μαρτίου – Παγκόσμιας Ημέρας Γυναικών πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση της Ελληνικής Εταιρείας Γυναικών Πανεπιστημιακών (ΕΛΕΓΥΠ), με θέμα: «Εξελίξεις στη θέση των Γυναικών στα ελληνικά ΑΕΙ».</p>
<p>6. Διοργάνωση Συνεδρίων και Ημερίδων με Θεματικές Φύλου, εντασσόμενα στο παρόν πολιτικό οικονομικό κοινωνικό συγκείμενο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ημερίδα για την παρουσίαση του Οδηγού Χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα πραγματοποιήθηκε στις 05/03/18 στη Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων. • Συμμετοχή στη Θεματική Εβδομάδα «Σώμα και Ταυτότητα» και «Δράσεις Κυκλοφοριακής Αγωγής και Οδικής Ασφάλειας» για το σχολικό έτος 2017-2018 του Υπουργείου Παιδείας και του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, εισηγήσεις σε 14 Γυμνάσια και σε ένα Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων. • Σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ημερίδα με τίτλο «Φύλο και Εκπαίδευση», στις περιοχές της Θεσσαλονίκης, των Σερρών, της Ρόδου, της Σύρου, της Καρδίτσας και της Λάρισας. • Συμμετοχή με εισήγηση στην εκδήλωση με θέμα: «Βία κατά των γυναικών – όχι άλλη σιωπή. Αίρουμε τα εμπόδια για την εξάλειψή της», με αφορμή την 25η Νοεμβρίου – Παγκόσμια Ημέρα για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών από τον Σύλλογο Κοινωνικής και Πολιτιστικής Παρέμβασης «Θρυαλλίδα» (23/11/18).
<p>7. Σχεδιασμός, υλοποίηση και παρακολούθηση στρατηγικών ανάδειξης γυναικών –στελεχών σε θέσεις ευθύνης, συμμετοχής σε συλλογικά όργανα σε όλους τους τομείς και βαθμίδες της εκπαίδευσης.</p>	<p>Δημοσιοποίηση από το "Παρατηρητήριο" του 16ου Ενημερωτικού Δελτίου του Παρατηρητηρίου Ισότητας των Φύλων με θέμα «Γυναίκες σε θέσεις ευθύνης στην εκπαίδευση» (Αθήνα, 03/05/2018).</p>

<p>8. Ένταξη του μαθήματος της Περιεκτικής Σεξουαλικής Εκπαίδευσης σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεχίστηκε και κατά το σχολικό έτος 2017-2018 το «Πρόγραμμα Ευαισθητοποίησης Μαθητών/τριών δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε Θέματα Αναπαραγωγικής και Σεξουαλικής Υγείας» σε συνεργασία με τις μαίες του «Έλενα Βενιζέλου». Το σχολικό έτος 2017-2018 πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις σε 21 σχολικές δομές (γυμνάσια και λύκεια) και συμμετείχαν 2.538 μαθητές/τριες.
<p>ΣΤΟΧΟΣ 2: Προώθηση της Ισότητας των Φύλων στη Δια Βίου Μάθηση και στην Άτυπη Εκπαίδευση</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	
<p>7. Επιμόρφωση στελεχών Υπουργείων και Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση επενδυτικών σχεδίων για την διευκόλυνση γυναικών επιχειρηματιών ή επενδυτικών σχεδίων με έμφυλη διάσταση και δημιουργία σχετικών Κοιν.Σ.Επ.</p>	<p>Συμμετοχή στελεχών της ΓΓΟΠΙΦ σε διήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο του τέως Υπουργείου Εργασίας και του Βρετανικού Συμβουλίου με θέμα «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» (24-25/05/18).</p>
<p>16. Ανάδειξη των διαστάσεων, των επιπτώσεων και των τρόπων αντιμετώπισης των έμφυλων στερεοτύπων και των υποκρυπτόμενων αξιών και κανόνων/ προτύπων, στάσεων με δράσεις όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση σεμιναρίων, βιωματικών εργαστηρίων, καλλιτεχνικών –πολιτιστικών δράσεων, ανοιχτών διαλέξεων, κύκλων εκπαίδευσης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φεμινισμού, συμμετοχής, επιχειρηματικότητας κ.λπ., τα οποία απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες γυναικών ή στοχεύουν στην διάχυση της φεμινιστικής εκπαίδευσης και εμπύχωσης των γυναικών. • Αξιοποίηση νέων μοντέλων και σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας (e-learning) και της ψηφιακής τεχνολογίας για την εκπόνηση ευέλικτων προγραμμάτων εξ' αποστάσεως άτυπης εκπαίδευσης σε πανεπιστήμια, κοινωνία πολιτών, φορείς της αυτοδιοίκησης. 	<p>Συμμετοχή με εισήγηση στην εκδήλωση της Κοιν.Σ.Επ. εκπαίδευσης και ενδυνάμωσης «Hellenic Youth Participation», με θέμα «Ισότητα των Φύλων και Youth Work», στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Gender4you» (14/09/18).</p>
<p>ΣΤΟΧΟΣ 3: ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (Μ.Μ.Ε.)</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>

<p>1. Λήψη μέτρων και νομοθετικών ρυθμίσεων, ώστε οι πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων να επιδιώκουν την ανάπτυξη σχέσεων με τις ενώσεις προσώπων και τα νομικά πρόσωπα που προωθούν την ισότητα των φύλων και την προβολή των σύγχρονων αναγκών και προβλημάτων των γυναικών στο δημόσιο πεδίο επικοινωνίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συνάντηση με τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο του ΕΣΡ, με στόχο τη συνεργασία μεταξύ των δυο φορέων για την μεγαλύτερη δυνατή υπέρβαση της προβολής ανισοτήτων φύλου μέσω των ΜΜΕ (07/06/2018). • Στο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ 50/Α) στο άρθρο 24 με τίτλο «Μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη διαφήμιση και στις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης» προβλέπεται η μέριμνα για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων από το μέσα μαζικής ενημέρωσης, έντυπα και ηλεκτρονικά και την διαφήμιση κυρίως μέσω της προβολής μιας ισότιμης και απαλλαγμένης από έμφυλα στερεότυπα εικόνας για τα άτομα: <ul style="list-style-type: none"> -μέσω της υποχρεωτικής υιοθέτησης ρυθμίσεων που αποβλέπουν στην πραγμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων σε κώδικες δεοντολογίας, συμβάσεις αυτοδέσμευσης και κανόνες αυτορρύθμισης (άρθ. 24 παρ. 1 περ. α'), -μέσω της διαβίβασης κατ' έτος έκθεσης σχετικής με την υιοθέτηση των ρυθμίσεων αυτών στην Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας του τ. Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής και στην Υπηρεσία (άρθ. 24 παρ. 1 περ. α').
<p>2. Κατάρτιση ενός κώδικα δεοντολογίας που θα αποβλέπει, μεταξύ άλλων, και στην πραγμάτωση της αρχής της ισότητας ανδρών και γυναικών, στην ανασκευή των στερεοτύπων, στην ανάπτυξη ενός πλουραλιστικού διαλόγου για τα προβλήματα των γυναικών και την προαγωγή της ουσιαστικής ισότητας των φύλων.</p>	<p>Στο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ 50/Α) στο άρθρο 24 με τίτλο «Μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη διαφήμιση και στις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης» προβλέπεται η μέριμνα για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, έντυπα και ηλεκτρονικά και τη διαφήμιση, κυρίως μέσω της προβολής μίας ισότιμης και απαλλαγμένης από έμφυλα στερεότυπα εικόνας για τα άτομα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Άρθρο 24, παρ.1 α:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στους κώδικες δεοντολογίας που καταρτίζονται από παράγοντες της δημόσιας επικοινωνίας, σε συμβάσεις αυτοδέσμευσης που συνάπτονται από αυτούς, καθώς και στους κανόνες αυτορρύθμισης που θεσπίζονται και εγκρίνονται από τις αρμόδιες αρχές, υιοθετούνται υποχρεωτικά ρυθμίσεις που αποβλέπουν στην πραγμάτωση της αρχής της ισότητας των φύλων και στην εξάλειψη του σεξισμού και των στερεοτύπων λόγω φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού στο χώρο δραστηριοποίησής τους.
<p>4. Συμπερίληψη ειδικού κεφαλαίου στην Έκθεση Πεπραγμένων του ΕΣΡ σχετικά με την παρακολούθηση της εφαρμογής των ρυθμίσεων του νομοθετικού πλαισίου και των σχετικών Οδηγιών και Συστάσεων.</p>	<p>Στο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ 50/Α) στο άρθρο 24 με τίτλο «Μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στη διαφήμιση και στις αρμοδιότητες του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης» προβλέπεται στην Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων του ΕΣΡ η συμπερίληψη υποχρεωτικά κεφαλαίου με αντικείμενο την παρακολούθηση της εφαρμογής των διατάξεων του Μέρους Πρώτου του Ν. 4604/2019 από τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς και η έκδοση σχετικών οδηγιών και</p>

	<p>συστάσεων για τον σκοπό αυτό (άρθ. 24 παρ. 4).</p>
<p>7. Στήριξη κι ενίσχυση των νομοθετικών ρυθμίσεων και θεσμικών παρεμβάσεων για κάθε είδους εκπομπές, οπτικοακουστικές ανακοινώσεις ή μηνύματα που προβάλλουν συμπεριφορές, οι οποίες συνιστούν εκδήλωση άνισης μεταχείρισης λόγω φύλου.</p>	<p>Στο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ 50/Α) στο άρθρο 24 προβλέπεται η μέριμνα για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων από τα ΜΜΕ, έντυπα και ηλεκτρονικά και την διαφήμιση κυρίως μέσω της προβολής μιας ισότιμης και απαλλαγμένης από έμφυλα στερεότυπα εικόνας για τα άτομα:</p> <ul style="list-style-type: none"> -μέσω της εξασφάλισης από την ΕΡΤ Α.Ε. και τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, ανεξαρτήτως του μέσου της εκπομπής τους, της ισότιμης προβολής της παρουσίας του γυναικείου φύλου σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτικής ζωής της χώρας (άρθ. 24 παρ. 1 περ. β΄), -μέσω της απαγόρευσης της χρήσης λόγου που εμπεριέχει έμφυλη διάκριση, καθώς και κάθε αναφορά με αντίστοιχη λεκτική ή άλλη συμπεριφορά κατά την αναπαραγωγή διαφημιστικών, τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών μηνυμάτων (άρθ. 24 παρ. 1 περ. γ΄), -μέσω της θέσπισης επιβολής κυρώσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 (ΦΕΚ 159/Α) στους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς που παραβιάζουν τις υποχρεώσεις των διατάξεων του Ν. 4604.
<p>8. Ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση των επαγγελματιών των ΜΜΕ. Κατάρτιση δημοσιογράφων σε χρήση αντισεξιστικών πρακτικών που αφορούν σε ζητήματα φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.</p>	<p>Σχεδιασμός και υποβολή πρότασης έργου με τίτλο Gender_Public Debate, Capacity building for women candidates and media stakeholders in public debates in Greece, το οποίο στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών στο δημόσιο διάλογο, στα ΜΜΕ και στην συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων στη χώρα με εταίρους το Τμήμα ΜΜΕ του ΕΚΠΑ και το Ίδρυμα Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου. Προβλέπεται η υλοποίηση σεμιναρίων σε επαγγελματίες και φοιτητές/τριες δημοσιογραφίας καθώς και σε αιρετές για την αντιμετώπιση περιστατικών σεξισμού στο δημόσιο λόγο. Προβλέπεται επίσης η εκπόνηση 2 σχετικών Οδηγών (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται ήδη από τον Απρίλιο 2019).</p>
<p>9. Παρακολούθηση των ΜΜΕ και καταγραφή στοιχείων που ενισχύουν έμφυλε σεξιστικές διχοτομίες (Media Monitoring) και συμμετοχή στο Global Media Monitoring Project.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ανοιχτή επιστολή για τη δολοφονία της Ελένης Τοπαλούδη (11/12/18). • Δελτίο Τύπου με θέμα «Καλλιτεχνική δημιουργία και έμφυλη βία» (08/05/18). • Δελτίο Τύπου με θέμα «Next top sexist model και σεξισμός στη διαφήμιση» (09/10/18).
<p>10. Συνεργασία της ΓΓΟΠΙΦ με την Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση και το Κανάλι της Βουλής με σκοπό δράσεις για άρση κοινωνικών και πολιτισμικών αντιλήψεων αναφορικά με στερεοτυπικούς ρόλους σε όλα τα πεδία της δημόσιας δράσης.</p>	<p>Συμμετοχή στελεχών της Υπηρεσίας στις εργασίες της Ολομέλειας του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Περιφέρειας Αττικής της ΕΡΤ και συντονισμός της Επιτροπής «Διακρίσεις – Ισότητα των Φύλων».</p>

<p>11. Φεστιβάλ ταινιών (fiction και ντοκιμαντέρ) έμφυλης οπτικής. Προβολή έργου γυναικών δημιουργών μέσω των ΜΜΕ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ολοκλήρωση της επίσκεψης στελεχών στον Πύργο Ηλείας στο πλαίσιο του 21ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για παιδιά και νέους-ες (10/12/18). • Ολοκλήρωση του 2ου τριήμερου αφιερώματος «50/50 Ισότητα και στον κινηματογράφο», σε συνεργασία με την Ταινιοθήκη της Ελλάδος και τις WIFT (Women in Film and Television – Greece). Το φετινό πρόγραμμα υλοποιήθηκε με τη συνεργασία του Διεθνούς Φεστιβάλ Γυναικείων Ταινιών «Elles Tournent» και του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου «Γέφυρες», καθώς και με την υποστήριξη της Πρεσβείας της Πολωνικής Δημοκρατίας και του Μορφωτικού Κέντρου της Πρεσβείας του Ιράν στην Αθήνα.
<p>12. Εργαστήρια Κινηματογράφου, Τηλεόρασης για διερεύνηση έμφυλων θεμάτων, διαγωνισμοί τηλεοπτικών και κινηματογραφικών σεναρίων και ταινιών για την ανάδειξη έμφυλου βλέμματος και σύγχρονων προβλημάτων γυναικών, θέσπιση βραβείων για τα ΜΜΕ ως προς την προβολή ζητημάτων ισότητας και σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή στην εκδήλωση βιωματικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα «Μ.Μ.Ε. και Εκπαιδευτικές Πρακτικές: Η Έμφυλη Οπτική στον Κινηματογράφο», στο πλαίσιο της συνεργασίας της Υπηρεσίας με το 5^ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Πελοποννήσου (Καλαμάτα, 10/11/18). • Στο πλαίσιο της συνεργασίας με το 21^ο Διεθνές Φεστιβάλ Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους (Πύργος και Αμαλιάδα, 01-08/12/18) διοργανώθηκαν: α) εργαστήριο για μαθητές /τριες με τίτλο «Χρώμα δεν αλλάζουν τα μάτια», β) ειδική προβολή ταινιών υπό τον τίτλο «Το εκκρεμές του φύλου» και συζήτηση με μαθήτριες/ες και εκπαιδευτικούς, γ) σεμινάριο για εκπαιδευτικούς με τίτλο «Εκπαιδύοντας εκπαιδευτικούς για τα φύλα».
<p>ΣΤΟΧΟΣ 4: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>
<p>1. Ενθάρρυνση των ΟΤΑ για την ενεργοποίηση του άρθρου 20 (Πολιτισμός, Αθλητισμός και Ψυχαγωγία) του Οδηγού Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συναντήσεις εργασίας με στελέχη Γραφείων Ισότητας σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης (ενημέρωση για την υλοποίηση της «Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες»). • Χορήγηση αιγίδας σε δημιουργική δράση graffiti για την καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων σε Γυμνάσια και Λύκεια, κατόπιν πρωτοβουλίας και στο πλαίσιο συνεργασίας του φορέα μας με το Γραφείο Ισότητας του Δήμου Γαλατσίου (21/09/18). • Απόφαση συμμετοχής της Υπηρεσίας στην κριτική επιτροπή του διαγωνισμού φωτογραφίας του Δήμου Αιγάλεω με θέμα «Το προφίλ της σύγχρονης γυναίκας» (05/12/18).

<p>2. Προγραμματισμός επιμορφωτικών σεμιναρίων για το προσωπικό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού με στόχο τη συμπερίληψη της διάστασης του φύλου στον σχεδιασμό πολιτικών του Υπουργείου.</p>	<p>Ηλεκτρονική αποστολή υλικού προς την πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟΑ (μελέτη για την ένταξη της ισότητας των φύλων στη γλώσσα των εγγράφων της Δημόσιας Διοίκησης, σχετική Εγκύκλιος και Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας, στοιχεία της Gender Expert ΥΠΠΟΑ, κατάλογος επιμορφωτικών σεμιναρίων ΙΝΕΠ με έμφαση στην ισότητα των φύλων και οδηγίες για τη διαδικασία υποβολής αιτήματος συμμετοχής των υπαλλήλων του Υπουργείου) (10-11/01/18).</p>
<p>5. Ενίσχυση γυναικών δημιουργών/καλλιτεχνικής δημιουργίας με έμφαση στις περισσότερο ευάλωτες ομάδες / ομάδες καλλιτεχνών, καθώς για την ενίσχυση του καλλιτεχνικού έργου ανδρών και γυναικών που προωθεί την ισότητα των φύλων.</p>	<p>Στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου έργου με τίτλο: «ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ (ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ) ΣΕ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ» ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ» του Ε.Π. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ, διοργάνωσε θεατρικά δρώμενα σε δώδεκα (12) πόλεις της Ελλάδας τις περιόδους Ιουνίου-Ιουλίου 2018 και Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2018. Στόχος των συγκεκριμένων θεατρικών δρωμένων ήταν η ουσιαστική προώθηση της έννοιας της ισότητας των φύλων και κυρίως της εξάλειψης του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών, όπως αυτά δύναται να αναπαρίστανται μέσω της τέχνης και του πολιτισμού (Ιούνιος-Ιούλιος 2018 & Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2018).</p>
<p>6. Διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων με στόχο την άρση των πατριαρχικών προκαταλήψεων και στερεοτυπικών αντιλήψεων, σε μουσεία, βιβλιοθήκες και λοιπούς χώρους πολιτιστικής προβολής.</p>	<p>Ενημερωτική δράση προς το ΥΠΠΟΑ, το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και την Ταινιοθήκη της Ελλάδος με θέμα την έναρξη των δράσεων δημοσιότητας για τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης CM/Rec(2017)9 περί ισότητας των φύλων στον οπτικοακουστικό τομέα (Αθήνα, 19/01/18).</p>
<p>7. Προκήρυξη διαγωνισμών καλλιτεχνικής έκφρασης και δημιουργίας στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας και σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες με σκοπό την ευαισθητοποίηση των νέων για ζητήματα που άπτονται της ισότητας των φύλων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας διοργανώθηκε ο 1^{ος} Πανελλήνιος Μαθητικός Διαγωνισμός Δημιουργικής Γραφής για τους μαθητές και τις μαθήτριες των Γυμνασίων και Λυκείων της χώρας με θέμα: «Πες το ποιητικά, πες το με μια ιστορία, έχει φύλο η καρδιά;» (06/11/18). • Σε συνεργασία με το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους προκηρύχθηκε ο 1^{ος} Πανελλήνιος Μαθητικός Διαγωνισμός Ψηφιακών Ταινιών με τίτλο «Το Φύλο σε Πρώτο Πλάνο», το οποίο απευθύνθηκε σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (18/10/18). • Ολοκλήρωση και τελετή βράβευσης του Πανελλήνιου Διαγωνισμού Μαθητικής Δημιουργίας υπό τον τίτλο «Δημιουργούμε με όλα τα χρώματα - Παίζουμε με όλα τα παιχνίδια», που απευθύνθηκε στους/ις μαθητές/τριες των Νηπιαγωγείων της χώρας. Η τελετή βράβευσης του Διαγωνισμού διοργανώθηκε σε συνεργασία με την Εκπαιδευτική Ραδιοτηλεόραση (06/06/18).

<p>8. Διοργάνωση εκδηλώσεων και κοινών δράσεων με τους φορείς κουλτούρας και πολιτισμού διαφορετικών χωρών στην Ελλάδα.</p>	<p>Συνάντηση εργασίας με το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου με θέμα την εφαρμογή της Σύστασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αντιμετώπιση της ανισομερούς εκπροσώπησης των δύο φύλων στην ευρωπαϊκή οπτικοακουστική βιομηχανία: Recommendation CM/Rec(2017)9 (18/07/18).</p>
<p>9. Πρωτοβουλία για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων και δράσεων για την προβολή της γυναικείας δημιουργικότητας /του καλλιτεχνικού έργου που θίγει ζητήματα φύλου /Παροχή αιγίδας και υποστήριξης σε πολιτιστικές εκδηλώσεις.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επίσκεψη στην Υπουργό Πολιτισμού για θέματα που άπτονται της ισότητας των φύλων στους τομείς των τεχνών και του πολιτισμού και για την διοργάνωση από κοινού δράσεων, με στόχο την ανάδειξη των έμφυλων ζητημάτων και την καταπολέμηση των αντίστοιχων στερεοτύπων (9/1/18), • Αιγίδα σε 5 θεατρικές παραστάσεις: «Κόκκινη μνήμη!» της Π. Γκιωνάκη (Φεβρουάριος 2018), «Σας ευχαριστώ κορίτσια» και «Η κατάρρευση» (παραγωγή της Νέας Ισπανικής Σκηνης και του Ισπανικού Κοινωνικού Θεάτρου) στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Γυναικών (05/03/18), «Εφημερίς των Κυριών – Τ' όνειρο» της Έλενας Παλαιολόγου, σε σκηνοθεσία Ισμήνης Σακελλαροπούλου (Μάρτιος 2018 – Μουσική Βιβλιοθήκη Μεγάρου Μουσικής Αθηνών). • Διοργάνωση του 1ου Φεστιβάλ για την Ισότητα των Φύλων στο Θέατρο Βράχων με ποικίλες δράσεις, εκθέματα και ενημέρωση από τα στελέχη για το σύνολο του έργου μας, πλούσιο ενημερωτικό υλικό, προβολές, εισηγήσεις, θεατρικές και μουσικές παρουσιάσεις. (29-30/06/18). • Αιγίδα στο 9^ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου «Γέφυρες» (Κόρινθος – Αθήνα – Ναύπλιο, 04-13/10/18), το οποίο διοργανώνεται με γνώμονα την ισόρροπη συμμετοχή των φύλων και την επί ίσοις όροις ανάδειξη του έργου γυναικών και ανδρών σκηνοθετών. • Διοργάνωση συναυλίας στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών με τις Ευανθία Ρεμπούτσικα και Έλλη Πασπαλά και το μουσικό τους σχήμα, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών (22/11/18). • Συμμετοχή των στελεχών στα εγκαίνια της έκθεσης ζωγραφικής της Unicef σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων (07/12/18).
<p>12. Αναβάθμιση του ρόλου της Βιβλιοθήκης Ισότητας και Φύλου της ΓΓΟΠΙΦ / Συνεργασία της Βιβλιοθήκης με πολιτιστικές μονάδες.</p>	<p>Εγκαίνια της Βιβλιοθήκης Θεμάτων Ισότητας και Φύλου (21/12/18).</p>
<p>ΣΤΟΧΟΣ 5: ΠΡΩΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>
<p>1. Συμπερίληψη της οπτικής του φύλου στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Αθλητισμό.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού του ΥΠΠΟΑ με σκοπό την ενεργοποίηση του «Παρατηρητηρίου της UNESCO για τη Γυναίκα, τον Αθλητισμό και τη Φυσική Αγωγή» και τη διασύνδεσή του με το 'Παρατηρητήριο' για την Ισότητα των Φύλων (07/05/2018). • Συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού με θέμα την υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ των δύο φορέων

	(04/07/18).
3. Παρακολούθηση της εφαρμογής του οδηγού για μη χρήση σεξιστικής γλώσσας στα δημόσια έγγραφα.	Ηλεκτρονική αποστολή υλικού προς την πολιτική ηγεσία του αρμόδιου Υπουργείου (μελέτη για την ένταξη της ισότητας των φύλων στη γλώσσα των εγγράφων της Δημόσιας Διοίκησης, σχετική Εγκύκλιος και Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας, στοιχεία της Gender Expert ΥΠΠΟΑ, κατάλογος επιμορφωτικών σεμιναρίων ΙΝ.ΕΠ. με έμφαση στην ισότητα των φύλων και οδηγίες για τη διαδικασία υποβολής αιτήματος συμμετοχής των υπαλλήλων του Υπουργείου (10-11/01/18).
15. Ενεργοποίηση του Παρατηρητηρίου της UNESCO για τη Γυναίκα, τον Αθλητισμό και τη Φυσική Αγωγή και διασύνδεση με το Παρατηρητήριο της ΓΓΟΠΙΦ.	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού του ΥΠΠΟΑ με σκοπό την ενεργοποίηση του «Παρατηρητηρίου της UNESCO για τη Γυναίκα, τον Αθλητισμό και τη Φυσική Αγωγή» και τη διασύνδεσή του με το 'Παρατηρητήριο' για την Ισότητα των Φύλων (007/05/2018). • Συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού με θέμα την υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας μεταξύ των δύο φορέων (04/7/18).

2.5. Υγεία

ΣΤΟΧΟΣ 1: ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΟΠΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
2. Συνεργασία με εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Υγείας και γενικότερα δημόσιους φορείς στον τομέα της Υγείας.	<p>Στο Ν.4604/2019 προβλέπεται η συνεργασία της ΓΓΟΠΙΦ με το Υπουργείο Υγείας, την ΕΣΔΥ, τις Υγειονομικές Περιφέρειες, την ΕΛΣΤΑΤ, καθώς και με κάθε άλλο φορέα που δραστηριοποιείται στο χώρο της υγείας για:</p> <ul style="list-style-type: none"> • την συλλογή και οργανωμένη καταγραφή των ιατρικών δεδομένων, δεικτών υγείας του πληθυσμού και την ανάλυση των στατιστικών με βάση το φύλο (άρθ. 18 παρ. 3 περ. α'), • την ένταξη της διάστασης του φύλου στον μηχανισμό και στις διαδικασίες συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων σχετικών (άρθ. 18 παρ. 3 περ. β').
3. Σύναψη πρωτοκόλλου συνεργασίας με την ΕΣΔΥ, προκειμένου να συμπεριληφθεί το θεματικό πεδίο της Ισότητας των Φύλων και της οπτικής του Φύλου στην Υγεία στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών που υλοποιεί.	<p>Στο Ν.4604/2019 προβλέπεται η συνεργασία της ΓΓΟΠΙΦ μεταξύ άλλων και με την ΕΣΔΥ για:</p> <ul style="list-style-type: none"> • την ευαισθητοποίηση και επιμόρφωση του προσωπικού των υγειονομικών φορέων όλων των βαθμίδων (άρθ. 18 παρ. 3 περ. γ'), • την από κοινού διαμόρφωση και υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων για τους σκοπούς (άρθροπαρ. 3 περ. δ').
4. Προώθηση της έρευνας με την οπτική του φύλου στο χώρο της υγείας, της διοίκησης των υπηρεσιών υγείας και των οικονομικών της υγείας.	<ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιοποίηση από το "Παρατηρητήριο" του 14ου Ενημερωτικού Δελτίου του Παρατηρητηρίου Ισότητας των Φύλων με θέμα «Γυναίκες και Υγεία: Κάπνισμα και Αλκοόλ» (Αθήνα, 23/01/2018). • Στο Ν. 4604/2019 προβλέπεται ως υποχρέωση της διοίκησης: <ul style="list-style-type: none"> - η ένταξη της διάστασης του φύλου στη διαδικασία του σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των δημοσίων πολιτικών για τη σωματική και ψυχική υγεία (έρευνα και σχεδιασμός υπηρεσιών, εκπαίδευση του εργαζόμενου προσωπικού στις δομές υγείας με βάση το φύλο) (άρθ. 18 παρ. 1), - η μέριμνα για την προώθηση της έρευνας για την υγεία των φύλων με βάση τις καταγεγραμμένες και επιστημονικά τεκμηριωμένες ανάγκες τους και η επιδίωξη για την ισότιμη συμμετοχή των φύλων σε όλα τα ερευνητικά προγράμματα (άρθ. 18 παρ. 2).

<p>5. Δράσεις για τη συστηματική συλλογή δεδομένων ανά φύλο στο χώρο της υγείας (σε συνδυασμό με άλλα δημογραφικά δεδομένα).</p>	<p>Με το Ν. 4604/2019 προβλέπεται συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, την ΕΣΔΥ, τις Υγειονομικές Περιφέρειες, την ΕΛΣΤΑΤ, καθώς και με κάθε άλλο φορέα που δραστηριοποιείται στο χώρο της υγείας για:</p> <ul style="list-style-type: none"> -τη συλλογή και οργανωμένη καταγραφή των ιατρικών δεδομένων, δεικτών υγείας του πληθυσμού και την ανάλυση των στατιστικών με βάση το φύλο (άρθ. 18 παρ. 3 περ. α'), -την ένταξη της διάστασης του φύλου στον μηχανισμό και στις διαδικασίες συλλογής και επεξεργασίας σχετικών στοιχείων (άρθ. 18 παρ. 3 περ. β').
<p>6. Ενδυνάμωση του θεσμού της/του Διαμεσολαβήτριας /τή Υγείας για να διευκολυνθεί η πρόσβαση γυναικών και κοριτσιών ειδικών και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού σε υπηρεσίες υγείας όλων των βαθμίδων.</p>	<p>Στο Ν. 4604/2019 προβλέπεται η αξιοποίηση του θεσμού των Διαμεσολαβητών Υγείας (Δ.Υ), σύμφωνα με το άρθρο 61 του Ν. 4368/2016 (ΦΕΚ 21 Α/2016) με σκοπό την διευκόλυνση πρόσβασης στις κρατικές δομές και υπηρεσίες υγείας μονογονεϊκών οικογενειών με μόνο γονέα τη μητέρα, κακοποιημένων γυναικών, γυναικών θυμάτων παράνομης διακίνησης και διεθνικής σωματεμπορίας, γυναικών προσφύγων και μεταναστριών, γυναικών που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες, εφήβων μητέρων, γυναικών τρίτης ηλικίας, αποφυλακισμένων γυναικών με σοβαρά προβλήματα υγείας, άστεγων γυναικών ή γυναικών που διαβούν κάτω από το όριο της φτώχειας (άρθ. 18 παρ. 4).</p>
<p>9. Συνεργασία με αρμόδιους φορείς για ζητήματα ιατρικής, βιοηθικής, δεοντολογίας, υποβοηθούμενης αναπαραγωγής.</p>	<p>Συνάντηση εργασίας με γυναίκες εκπροσώπους του Παρατηρητηρίου Μαιευτικής Βίας. Κατά τη συνάντηση έγινε ενημέρωση-καταγγελία σχετικά με τον μεγάλο όγκο καισαρικών τομών που διενεργούνται στη χώρα μας, σε σύγκριση με τους φυσιολογικούς τοκετούς (09/05/18).</p>
<p>ΣΤΟΧΟΣ 2: ΑΡΣΗ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΩΝ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>
<p>3. Καμπάνια ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού με στόχο την ανάδειξη της έμφυλης διάστασης της Υγείας και την προαγωγή της υγείας των γυναικών.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στο πλαίσιο του εορτασμού της 8ης Μαρτίου, Παγκόσμιας Ημέρας των Γυναικών πραγματοποιήθηκε Ενημερωτική Ημερίδα με θέμα: «Γυναίκα και Υγεία – Σύγχρονες απόψεις για συνήθη θέματα υγείας που απασχολούν το γυναικείο φύλο» στην αίθουσα συνεδριάσεων της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας (23/03/18). • Δημοσιοποίηση του 18ου Ενημερωτικού Σημειώματος του «Παρατηρητηρίου» Ισότητας με θέμα «Η αγάπη ως δουλειά» σχετικά με το ποσοστό παιδιών, τα οποία εξυπηρετούνται από δομές φροντίδας ανά ηλικία και διάρκεια φροντίδας (Αθήνα, 05/12/18).
<p>ΣΤΟΧΟΣ 3: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ</p>	
<p>ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ</p>	<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p>

<p>1. Συνέργειες και Δράσεις προκειμένου να δοθεί έμφαση στις πολιτικές ισότητας για την Υγεία (συμπεριλαμβανομένης και της ψυχικής υγείας) για τις μετανάστριες και τις γυναίκες πρόσφυγες.</p>	<p>Συνάντηση εργασίας με εκπροσώπους της οργάνωσης «Γιατροί χωρίς Σύνορα». (23/04/18).</p>
<p>6. Εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας στη διαχείριση περιστατικών έμφυλης βίας και ενίσχυση των μονάδων υγείας με ανάλογη υλικοτεχνική υποδομή που διευκολύνει την συλλογή στοιχείων.</p>	<p>Συνεργασία με τη Μονάδα Απεξάρτησης Τοξικομανών «18 ΑΝΩ» στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής με θέμα το προφίλ των προσερχόμενων εξαρτημένων γυναικών και των προσερχόμενων εξαρτημένων αλλοδαπών στους Συμβουλευτικούς Σταθμούς της Μονάδας «18 ΑΝΩ» (26/01/18).</p>

2.6. Ισόρροπη Συμμετοχή γυναικών σε δομές εξουσίας, διαδικασίες και κέντρα λήψης αποφάσεων

ΣΤΟΧΟΣ 1: ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΣΕ ΘΕΣΕΙΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ, ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ/ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Ειδικά μέτρα, νομοθετικές ρυθμίσεις και θεσμικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ποσοστώσεων.	Στο Ν. 4604/2019 (ΦΕΚ 50/Α) προβλέπεται: <ul style="list-style-type: none"> - η τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας (Π.Δ. 26/2012 - ΦΕΚ 57/Α και Ν. 4255/2014) με την καθιέρωση υποχρεωτικής ποσόστωσης ως προς τον αριθμό των υποψηφίων από κάθε φύλο (ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 40% με τον συνολικό αριθμό των υποψηφίων) (άρθ. 15). - η προσθήκη διακριτού εδαφίου στην περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Ν. 2839/2000 (ΦΕΚ 196/Α) για την μη νόμιμη συγκρότηση συλλογικών οργάνων χωρίς την τήρηση των προϋποθέσεων που ορίζονται στις περιπτώσεις α' και β' του άρθρου αυτού λόγω αποδεδειγμένης ανεπάρκειας ικανού αριθμού προσώπων του έτερου φύλου πλην των περιπτώσεων που τα μέλη διορίζονται ex officio, προέρχονται από εκλογή, ορίζονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και τα εποπτευόμενα από αυτό νομικά πρόσωπα (άρθρο 16).
2. Πλήρης ενεργοποίηση της υφιστάμενης ηλεκτρονικής εφαρμογής της ΓΓΟΠΦ για την εφαρμογή των νόμων για την ποσόστωση των φύλων στα όργανα της δημόσιας διοίκησης και στους εποπτευόμενους φορείς (http://posostosi.isotita.gr) και διάχυση σχετικής Εγκυκλίου προς όλους τους φορείς του Δημοσίου.	Η λειτουργία συνεχίζεται με επιτυχία.
ΣΤΟΧΟΣ 2: ΑΡΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΖΩΗ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

<p>4. Εμπλουτισμός της ατζέντας των ΜΜΕ με θέματα για την ισότητα των φύλων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εκπομπές για θέματα ισότητας των φύλων και συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική ζωή. • Δημιουργία ντοκιμαντέρ ή σειράς ντοκιμαντέρ. 	<p>Στο Ν. 4604/2019 προβλέπεται η μέριμνα για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων από το μέσα μαζικής ενημέρωσης, έντυπα και ηλεκτρονικά και την διαφήμιση κυρίως μέσω της προβολής μιας ισότιμης και απαλλαγμένης από έμφυλα στερεότυπα εικόνας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της εξασφάλισης από την ΕΡΤ Α.Ε. και τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς, ανεξαρτήτως του μέσου της εκπομπής τους, της ισότιμης προβολής της παρουσίας του γυναικείου φύλου σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτιστικής και πολιτικής ζωής της χώρας (άρθρο 24 παρ. 1 περ. β΄).</p>
<p>5. Ευαισθητοποίηση κατά του σεξισμού στην πολιτική ζωή.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καμπάνια ευαισθητοποίησης για την άρση των έμφυλων στερεοτύπων και του σεξισμού κατά την κοινοβουλευτική διαδικασία. • Καμπάνια ευαισθητοποίησης για την άρση του σεξισμού στους κοινωνικούς εταίρους (κόμματα και συνδικαλιστικές οργανώσεις) και στα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια. 	<p>Σχεδιασμός και υποβολή πρότασης έργου με τίτλο «Gender Public Debate, Capacity building for women candidates and media stakeholders in public debates in Greece», το οποίο στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών στο δημόσιο διάλογο, στα ΜΜΕ και στη συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων στη χώρα με εταίρους το Τμήμα ΜΜΕ του ΕΚΠΑ και το Ίδρυμα Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου. Προβλέπεται η υλοποίηση σεμιναρίων και σε αιρετές για την αντιμετώπιση περιστατικών σεξισμού στο δημόσιο λόγο, καθώς και η εκπόνηση σχετικού Οδηγού (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται ήδη από τον Απρίλιο 2019).</p>
<p>6. Σεμινάρια (1 ή 2 ημερών) για θέματα ισότητας των φύλων σε βουλευτές και βουλευτρίες.</p>	<p>Σχεδιασμός και υποβολή πρότασης έργου με τίτλο «Gender_Public Debate, Capacity building for women candidates and media stakeholders in public debates in Greece», το οποίο στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών στο δημόσιο διάλογο, στα ΜΜΕ και στην συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων στη χώρα με εταίρους το Τμήμα ΜΜΕ του ΕΚΠΑ και το Ίδρυμα Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου. Προβλέπεται η υλοποίηση σεμιναρίων και σε αιρετές για την αντιμετώπιση περιστατικών σεξισμού στο δημόσιο λόγο, καθώς και η εκπόνηση 2 σχετικών Οδηγών (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται ήδη από τον Απρίλιο 2019).</p>
<p>7. Βιωματικά εργαστήρια ενδυνάμωσης για βουλευτρίες - «συνηγόρους ισότητας των φύλων».</p>	<p>Βλ. αμέσως προηγούμενο.</p>
<p>9. Επιμόρφωση δημοσιογράφων, εκπαιδευτικών, στελεχών της διοίκησης, μελών της κοινωνίας των πολιτών.</p>	<p>Σχεδιασμός και υποβολή πρότασης έργου με τίτλο «Gender_Public Debate, Capacity building for women candidates and media stakeholders in public debates in Greece», το οποίο στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών στο δημόσιο διάλογο, στα ΜΜΕ και στην συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων στη χώρα με εταίρους το Τμήμα ΜΜΕ του ΕΚΠΑ και το Ίδρυμα Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου. Προβλέπεται η υλοποίηση σεμιναρίων σε επαγγελματίες και φοιτητές/τριες δημοσιογραφίας καθώς και σε αιρετές για την αντιμετώπιση περιστατικών σεξισμού στο δημόσιο λόγο. Προβλέπεται επίσης η εκπόνηση 2 σχετικών Οδηγών (το έργο εγκρίθηκε και</p>

	υλοποιείται ήδη από τον Απρίλιο 2019).
ΣΤΟΧΟΣ 3: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΡΡΟΠΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
1. Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στις τοπικές/ περιφερειακές εκλογές 2019.	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή με ομιλία στη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με θέμα της ημερήσιας διάταξης «Ισόρροπη συμμετοχή στα κέντρα λήψης των αποφάσεων» (27/02/18). • Σχεδιασμός και υποβολή πρότασης έργου με τίτλο «Gender Public Debate, Capacity building for women candidates and media stakeholders in public debates in Greece», το οποίο στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών στο δημόσιο διάλογο, στα ΜΜΕ και στην συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων στη χώρα με εταίρους το Τμήμα ΜΜΕ του ΕΚΠΑ και το Ίδρυμα Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου. Προβλέπεται η υλοποίηση σεμιναρίων σε αιρετές για την αντιμετώπιση περιστατικών σεξισμού στο δημόσιο λόγο καθώς και η εκπόνηση 2 σχετικών Οδηγών (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται ήδη από τον Απρίλιο 2019). • Σχεδιασμός προγράμματος «Ενίσχυση των Επιτελικών Λειτουργιών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΕΣΠΑ 2014-2020)» που περιλαμβάνει δράσεις για την ισόρροπη συμμετοχή γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, καθώς και στην ανάπτυξη δράσεων δημοσιότητας για τις εθνικές, ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές (η υλοποίηση ξεκίνησε το 2019).
3. Διασφάλιση της μόνιμης και σταθερής λειτουργίας των Γραφείων Ισότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΕ & ΕΝΠΕ).	Πρόβλεψη για θεσμοθέτηση των γραφείων στο Ν.4604/2019 (άρθ. 8) (άρθ.8).
4. Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2019).	Σχεδιασμός προγράμματος «Ενίσχυση των Επιτελικών Λειτουργιών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΕΣΠΑ 2014-2020)» που περιλαμβάνει δράσεις για την ισόρροπη συμμετοχή γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, καθώς και στην ανάπτυξη δράσεων δημοσιότητας για τις εθνικές, ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές (η υλοποίηση ξεκίνησε το 2019).
ΣΤΟΧΟΣ 4: ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΥΝ ΕΝΕΡΓΑ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΕ ΗΓΕΤΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	
ΕΝΤΑΞΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΕΣΔΙΦ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

<p>1. Πρόγραμμα επιμόρφωσης, ενδυνάμωσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων αιρετών γυναικών και υποψηφίων για τις τοπικές και περιφερειακές εκλογές 2019.</p>	<p>Σχεδιασμός και υποβολή πρότασης έργου με τίτλο «Gender Public Debate, Capacity building for women candidates and media stakeholders in public debates in Greece», το οποίο στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών στο δημόσιο διάλογο, στα ΜΜΕ και στην συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων στη χώρα με εταίρους το Τμήμα ΜΜΕ του ΕΚΠΑ και το Ίδρυμα Ευρωπαϊκού και Συνταγματικού Δικαίου. Προβλέπεται η υλοποίηση σεμιναρίων σε αιρετές για την αντιμετώπιση περιστατικών σεξισμού στο δημόσιο λόγο καθώς και η εκπόνηση 2 σχετικών Οδηγών (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται ήδη από τον Απρίλιο 2019).</p>
<p>2. Πρόγραμμα επιμόρφωσης, ενδυνάμωσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων υποψηφίων ευρωβουλευτριών για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 2019.</p>	<p>Βλ. Αμέσως προηγούμενο</p>
<p>4. Δημιουργία δικτύων γυναικών (αιρετών, εκλεγμένων σε θέσεις ευθύνης, εμπειρογνομόνων).</p>	<p>Συμμετοχή στην 11^η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη Γυναικών ΟΤΟΕ με θέμα: «Γυναίκες εκλεγμένες στα συνδικάτα – είναι ζήτημα δημοκρατίας», που πραγματοποιήθηκε στο Divani Caravel Hotel και παρουσίασε αδρομερώς τις πολιτικές ανά τομέα, αποδεικνύοντας τη βαρύτητα που φέρουν τα θέματα ισότητας στο πρόσημο της δημοκρατίας μας συνολικά (22/11/18).</p>

2.7. Συμπεράσματα

Όπως και στην προηγούμενη Έκθεση, ο Απολογισμός του Έτους 2018 ακολουθεί την διάρθρωση του ΕΣΔΙΦ 2016-2020 σε στόχους και άξονες και εμφανίζει τις πραγματοποιηθείσες δράσεις. Με δεδομένο ότι το ΕΣΔΙΦ παρουσιάστηκε το Μάρτιο του 2017, πρόκειται για τον δεύτερο Απολογισμό που καταρτίζεται και παρουσιάζεται αναλυτικά σε αυτή τη βάση. Σημειώνεται και πάλι ότι η διάταξη του ΕΣΔΙΦ 2016-2020 σε άξονες προτεραιότητας είναι ενδεικτική και γίνεται για τους σκοπούς οργάνωσης των προτάσεων και δράσεων, οι οποίες διαπλέκονται και αλληλοσυμπληρώνονται. Αυτό σημαίνει ότι οι δράσεις που παρουσιάζονται σε κάθε άξονα ενδέχεται να αφορούν και άλλες προτεραιότητες του ΕΣΔΙΦ ή να επαναλαμβάνονται σε περισσότερους από έναν άξονες. Περαιτέρω, επειδή καταγράφηκαν πρόσθετες δράσεις της Υπηρεσίας που δεν αντιστοιχούν απόλυτα στις περιγραφόμενες δράσεις του ΕΣΔΙΦ, οι δράσεις αυτές προστέθηκαν στο τέλος του αντίστοιχου άξονα.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η μεγαλύτερη παραγωγή της Υπηρεσίας για το έτος 2018 ήταν η κατάθεση του Νομοσχεδίου για την «Πρώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας» το οποίο παραδόθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών (06/03/2018) και ψηφίστηκε τελικά το 2019 στο Ν. 4604/2019 «Πρώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας - Ρυθμίσεις για την απονομή Ιθαγένειας - Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση - Λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 50/Α). Στα 30 άρθρα του νόμου προβλέπονται ρυθμίσεις που αντιστοιχούν σε όλους τους άξονες προτεραιότητας του ΕΣΔΙΦ 2016-2020. Ο συνολικός αριθμός δράσεων του ΕΣΔΙΦ που καλύπτεται από το νομοσχέδιο είναι 24. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η ψήφιση καθαυτή του Νόμου 4602/2019, παρότι αποτελεί σημαντική εξέλιξη στο νομοθετικό πλαίσιο για την έμφυλη ισότητα, δεν συνεπάγεται την άμεση ολοκλήρωση των σχετικών δράσεων, καθώς σε πολλές περιπτώσεις απαιτούνται περαιτέρω διοικητικές πράξεις και αποφάσεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων.

Επίσης, σημαντικό κομμάτι της παραγωγής της Υπηρεσίας σχετίζεται με το Σχεδιασμό Έργων που ανταποκρίθηκαν σε καλέσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για συγχρηματοδότηση μέσω των χρηματοδοτικών πλαισίων REC (Rights, Equality, Citizenship), Horizon 2020 και ΕΣΠΑ 2014-2020. Συγκεκριμένα, το έτος αναφοράς (2018) σχεδιάστηκαν και υποβλήθηκαν προτάσεις για τα εξής Έργα:

- **Ενίσχυση των Επιτελικών Λειτουργιών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΕΣΠΑ 2014-2020)** με στόχο (α) την ενίσχυση της υπηρεσίας κατά τη διαδικασία εκπόνησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα 2021-2025 και τη διάχυσή του, ώστε να εφαρμοστεί

στο μέγιστο δυνατό βαθμό από τους εμπλεκόμενους Φορείς (υλοποιείται από το Τμήμα Σχεδιασμού) και (β) το σχεδιασμό και την παρακολούθηση δράσεων για τη ισόρροπη συμμετοχή γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, καθώς και στην ανάπτυξη δράσεων δημοσιότητας για τις εθνικές, ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές (εγκρίθηκε και υλοποιείται από το Φεβρουάριο 2019).

- «**PEGASUS– Αντιμετωπίζοντας το έμφυλο χάσμα στις συντάξεις στην Ελλάδα» (Addressing the Gender Pension Gap in Greece)** με στόχο την εύρεση καινοτόμων προτάσεων πολιτικής και πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση του συνταξιοδοτικού έμφυλου χάσματος στην Ελλάδα. Συντονιστής φορέας: ΓΓΟΠΙΦ. Εταίροι: ΚΕΘΙ και ΕΚΚΕ. Διάρκεια: 2 έτη (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται από το Νοέμβριο 2018).
- «**Gender Public Debate**» (Capacity building for women candidates and media stakeholders in public debates in Greece), το οποίο στοχεύει στην ενδυνάμωση των γυναικών στο δημόσιο διάλογο, στα ΜΜΕ και στη συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων στη χώρα. Εταίροι: Ίδρυμα Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου (Συντονιστής φορέας) και Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τμήμα ΜΜΕ_ Διάρκεια: 2 έτη (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται από τον Απρίλιο 2019).

Ξεκίνησε επίσης η υλοποίηση των έργων:

- «**EMPOWER - Empowering professional and refugee communities to detect, identify, address and prevent sexual and gender based violence in Greece**» με στόχο την αναβάθμιση των επαγγελματιών και των αρμόδιων υπαλλήλων και των επαγγελματιών του πεδίου στο να εντοπίζουν, να αντιμετωπίζουν ώστε να αποτρέπουν τη σεξουαλική βία και τη βία με βάση το φύλο (SGBV), καθώς και τη βελτίωση της συνεργασίας και της δικτύωσης. Εταίροι: Κέντρο Συνταγματικού Ευρωπαϊκού Δικαίου (συντονιστής εταίρος) και Γιατροί του Κόσμου-Ελλάδας. Διάρκεια: 2 έτη (το έργο εγκρίθηκε και η υλοποίηση ξεκίνησε τον Ιανουάριο 2018).
- «**SURVIVOR- The Survivor Project: Enhancing Services for Refugee and Migrant GBV Survivors**», με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της πρόσβασης των θυμάτων βίας (GBV) μεταναστών στην Ελλάδα και την ανταλλαγή διακρατικών καλών πρακτικών, και τη δημιουργία κατάλληλων εργαλείων και πόρων. Εταίροι: ΔΙΟΤΙΜΑ/Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών (επικεφαλής εταίρος), INTERNATIONAL RESCUE COMMITTEE HELLAS και ΚΕΘΙ. Διάρκεια: 2 έτη (το έργο εγκρίθηκε και υλοποιείται από τον Σεπτέμβριο 2018).
- «**Pilot experiences for improving gender equality in research organizations**» (R&I PEERS- Πιλοτικές εμπειρίες με σκοπό τη βελτίωση της ισότητας των φύλων στους ερευνητικούς

οργανισμούς). Πρόγραμμα HORIZON 2020 με στόχο την εξάλειψη των συνθηκών που περιορίζουν τη συμμετοχή και τη σταδιοδρομία των γυναικών στην Έρευνα & Καινοτομία (R&I - Research & Innovation) στη γεωγραφική περιοχή της Μεσογείου, μέσω του σχεδιασμού και της εφαρμογής Σχεδίων Δράσης Ισότητας (ΣΔΙ) στους ερευνητικούς οργανισμούς και πανεπιστήμια που συμμετέχουν. Συντονιστής Φορέας: Πανεπιστήμιο του Salerno της Ιταλίας. Συμμετέχουν επίσης 10 φορείς από 8 χώρες (η υλοποίηση ξεκίνησε το 2018).

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των Έργων αυτών δεν θα ήταν δυνατά χωρίς τη στενή συνεργασία και τη συνδρομή της Επιτελικής Αρχής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εσωτερικών. Περαιτέρω, η πρόβλεψη αρμόδιου Τμήματος στο νέο Οργανισμό της Υπηρεσίας (Τμήμα Σχεδιασμού, Δημιουργίας Προτύπων και Ανάπτυξης Πολιτικών Ισότητας των Φύλων), καθώς και του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας και Αντιμετώπισης Πολλαπλών Διακρίσεων, συνέβαλαν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση στοχευμένων Έργων, τα οποία ανταποκρίνονται στους στόχους και τις δράσεις του ΕΣΔΙΦ 2016-2020.

Σε σχέση ειδικότερα με τον **πρώτο άξονα «Κοινωνική Ένταξη και Ισότητα Μεταχείριση Γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις»**, σημαντική πρόοδος έχει συντελεστεί στη διάχυση της οπτικής του φύλου σε αρμόδιους φορείς άσκησης πολιτικής μέσω διαβουλεύσεων και συμβολής σε Σχέδια Δράσης, ενώ στο σχέδιο νόμου που κατατέθηκε θεσμοθετήθηκε η συμπερίληψη της οπτικής αυτής σε κάθε Υπουργείο. Ταυτόχρονα, προετοιμάστηκε ο σχεδιασμός επιμόρφωσης επαγγελματιών του πεδίου που ασχολούνται με θέματα έμφυλης βίας στους προσφυγικούς πληθυσμούς. Όσον αφορά την ενίσχυση της Υπηρεσίας στη χάραξη πολιτικών που αφορούν την προτεραιότητα του άξονα, υπήρξε σταθερή η συμμετοχή του αρμόδιου Τμήματος σε σεμινάρια, ημερίδες και τραπέζια εργασίας που άπτονται σχετικών ζητημάτων, ενώ πραγματοποιήθηκαν πανελλαδικά έξι Ημερίδες για τις γυναίκες πρόσφυγες και τα παιδιά τους για την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ επαγγελματιών του πεδίου. Πρόοδος επήλθε επίσης όσον αφορά το μεταναστευτικό πληθυσμό και συγκεκριμένα τα θύματα βίας με την έναρξη υλοποίησης των έργων “EMPOWER” και “SURVIVOR”. Υπήρξε επίσης σημαντική υποστήριξη του έργου των στελεχών του δικτύου δομών, με την αποστολή υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις ίδιες τις γυναίκες πρόσφυγες ωφελούμενες των δομών. Μικρότερη πρόοδος υπήρξε στη διάδοση στοιχείων ταξινομημένων κατά φύλο και σε ερευνητική δραστηριότητα για τις ανάγκες ομάδων γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις. Όσον αφορά ειδικότερα τη διασφάλιση της ισότητας και την εξάλειψη των διακρίσεων για τις γυναίκες που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις, υπήρξε δικτύωση με οργανώσεις για την υποστήριξη των Ρομά, φιλοξενία και παροχή υπηρεσιών σε γυναίκες

πρόσφυγες θύματα ή εν δυνάμει θύματα βίας. Μικρότερη ήταν η εστίαση σε δράσεις με ομάδα-στόχο τις κρατούμενες, τις αποφυλακισμένες γυναίκες καθώς και τις τοξικοεξαρτημένες, τις γυναίκες με αναπηρία και τις ηλικιωμένες γυναίκες.

Στο **δεύτερο άξονα προτεραιότητας «Έμφυλη Βία»**, στον τομέα της νομοθετικής πρωτοβουλίας, ιδιαίτερη σημασία έχει η κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας (N. 4431/2018), καθώς και η συγκρότηση δωδεκαμελούς Ομάδας Διοίκησης Έργου για την παρακολούθηση των διαδικασιών εφαρμογής της Σύμβασης και τη διατύπωση προτάσεων για ανάληψη δράσεων σε όλους τους τομείς εφαρμογής της. Σημαντικές ρυθμίσεις για τη βιωσιμότητα των Συμβουλευτικών Κέντρων Γυναικών περιέχονται επίσης στο σχέδιο νόμου για την ουσιαστική ισότητα, ενώ τα στελέχη των δομών εκπαιδεύτηκαν σε θέματα εργασιακής συμβουλευτικής. Οι δράσεις ευαισθητοποίησης, ιδιαίτερα με αφορμή την 25^η Νοεμβρίου, φαίνεται επίσης να σχετίζονται κυρίως με την ενδοοικογενειακή βία, την παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων και την σεξουαλική παρενόχληση. Περαιτέρω ειδικές προτάσεις για την αναμόρφωση του Ποινικού Κώδικα και ειδικών νόμων, όπως αυτές αναφέρονται στον οικείο στόχο του ΕΣΔΙΦ 2016-2020 απαιτούν την ανάληψη πρωτοβουλιών από τη ΓΓΟΠΙΦ για στενή συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο τα επόμενα έτη, καθώς και διαβούλευση με τις γυναικείες οργανώσεις και την ευρύτερη κοινωνία των πολιτών.

Όπως και στα Συμπεράσματα του έτους 2017, για την περαιτέρω πρόοδο στην εφαρμογή των στόχων του ΕΣΔΙΦ 2016-2020 στο συγκεκριμένο άξονα, προκύπτει η ανάγκη εστίασης στο σχεδιασμό και την υλοποίηση περαιτέρω δράσεων και παρεμβάσεων για άλλες ευάλωτες κατηγορίες γυναικών, όπως οι ηλικιωμένες, οι γυναίκες ΑΜΕΑ, τα θύματα εκφοβισμού, καθώς και για τους ακρωτηριασμούς γυναικείων γεννητικών οργάνων, τη βία μεταξύ νεαρών ζευγαριών και τους πρώιμους εξαναγκαστικούς γάμους. Όπως και στον πρώτο άξονα, προκύπτει επίσης η ανάγκη για δράσεις συνέργειας με Πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα, τόσο για την συμπερίληψη της οπτικής του φύλου στα γενικά προγράμματα σπουδών ορισμένων Τμημάτων, όσο και για την εκπόνηση ερευνών για την καταγραφή στοιχείων σχετικά με έμφυλες ανισότητες σε διάφορους τομείς.

Όσον αφορά τον **τρίτο άξονα, «Εργασία και Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής»**, η σημαντικότερη εξέλιξη το έτος 2018 σημειώνεται με την επεξεργασία προβλέψεων και την κατάθεση του σχεδίου νόμου Υπ. Εσωτερικών για την «Πρώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας». Στο σχέδιο νόμου θεσμοθετείται η ένταξη της οπτικής του φύλου στην κοινωνική αλληλεγγύη, η επιβράβευση των επιχειρήσεων για την ανάπτυξη δράσεων προώθησης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων μέσω της απονομής Σημάτων Ισότητας,

ενώ ενισχύεται η έννομη προστασία της αρχής της ίσης μεταχείρισης στην εργασία και θεσπίζεται ειδική άδεια στις υπαλλήλους στις οποίες εφαρμόζονται μέθοδοι ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Είναι απαραίτητη περαιτέρω η εξειδίκευση των κριτηρίων και δράσεων από την Υπηρεσία, προκειμένου να υλοποιηθούν τα προβλεπόμενα στο νέο νόμο.

Σημαντική είναι επίσης η πρόοδος των δράσεων για την ενθάρρυνση της χρήσης ΤΠΕ από γυναίκες με την ενεργοποίηση της «Ψηφιακής Συμμαχίας» και τη σχετική κατάθεση προτάσεων. Αναφορικά με τις γυναίκες αγρότισσες, σημειώνεται η εκπόνηση με πρωτοβουλία της υπηρεσίας της μελέτης με θέμα «Η Ελληνίδα Αγρότισσα: αποτύπωση της συμμετοχής, προβλήματα, προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στον αγροτικό τομέα και την ελληνική ύπαιθρο» και οι σχετικές δράσεις δημοσιότητάς της. Τέλος, η ΓΓΟΠΙΦ για πρώτη φορά προσεγγίζει το συνταξιοδοτικό χάσμα και αποσκοπεί στην ανάπτυξη προτάσεων πολιτικής αντιμετώπισής του μέσω του σχεδιασμού και υλοποίησης του Έργου PEGASUS – Αντιμετωπίζοντας το έμφυλο χάσμα στις συντάξεις στην Ελλάδα (Addressing the Gender Pension Gap in Greece), σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) και το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).

Ειδικότερα για τη θεσμική συνεργασία, παρατηρείται ότι, παρότι υπήρξαν επαφές σε επίπεδο πολιτικής ηγεσίας μεταξύ της ΓΓΟΠΙΦ και του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΥΠΕΚΥΠ), προκύπτει και πάλι η άμεση ανάγκη εδραίωσης συνεργασίας σε υπηρεσιακό επίπεδο μέσω της σύστασης μόνιμης επιτροπής με συμμετοχή εκπροσώπων των αρμόδιων φορέων (ΥΠΕΚΥΠ, ΣΕΠΕ, Συνηγόρου του Πολίτη), όπως προβλέπεται από το ΕΣΔΙΦ (Στόχος 1, Δράση 2). Η περαιτέρω συνέργεια με κοινωνικούς εταίρους θα διασφαλίσει τη διάχυση της οπτικής του φύλου σε εργοδοτικές οργανώσεις και οργανώσεις εργαζομένων.

Αναφορικά με τον **άξονα 4 «Εκπαίδευση, κατάρτιση, πολιτισμός, αθλητισμός και ΜΜΕ»** κατά το έτος 2018, οι υλοποιηθείσες δράσεις αποτυπώνουν τη βαρύτητα που δόθηκε στην τυπική εκπαίδευση, κυρίως στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια, αλλά και στην τριτοβάθμια. Επιπλέον, σχεδιάστηκαν ρυθμίσεις που περιλήφθηκαν στο νομοσχέδιο για την ουσιαστική ισότητα και θεσμοθετούν την ένταξη της διάστασης του φύλου στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και εν γένει στην εκπαιδευτική διαδικασία. Σημαντική υπήρξε η αναβάθμιση του ρόλου της Βιβλιοθήκης Ισότητας και Φύλου της ΓΓΟΠΙΦ που σηματοδοτήθηκε από τον εγκαινιασμό των νέων χώρων της το Δεκέμβριο του 2018, οι οποίοι δίνουν τη δυνατότητα για την οργάνωση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Ως προς την άτυπη και μη τυπική εκπαίδευση, οι επαφές με το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ), καθώς και με Δήμους, Περιφέρειες, Δημόσιους

Φορείς και Υπουργεία είναι σκόπιμο να ενισχυθούν ακόμα περισσότερο, ούτως ώστε να προωθηθεί η ισότητα των φύλων.

Αναφορικά με το στόχο 3, για την εξάλειψη προκαταλήψεων και την προαγωγή της ισότητας μέσω των ΜΜΕ, οι προβλεπόμενες δράσεις αποτέλεσαν βάση για το σχεδιασμό ρυθμίσεων που περιλήφθηκαν στο νομοσχέδιο για την ουσιαστική ισότητα, όπως η ενίσχυση του ελεγκτικού ρόλου του ΕΣΡ και η μέριμνα για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων από τα ΜΜΕ (έντυπα και ηλεκτρονικά) και τη διαφήμιση, καθώς και ζητήματα ένταξης της οπτικής του φύλου στους κώδικες δεοντολογίας. Επιπλέον, πρόοδος σημειώνεται στο πεδίο της καταπολέμησης του σεξισμού ως προς την επιμόρφωση των επαγγελματιών των ΜΜΕ μέσω του σχεδιασμού του Έργου «Gender Public Debate», μέσω του οποίου θα πραγματοποιηθούν σεμινάρια σε επαγγελματίες και φοιτητές ΜΜΕ και θα παραχθεί σχετικός Οδηγός για επαγγελματίες. Είναι κρίσιμη τα επόμενα έτη η υλοποίηση του Έργου αυτού, καθώς και η αξιοποίηση του εργαλείου του Οδηγού.

Σε ό,τι αφορά στο Στόχο 4 της πολιτιστικής δημιουργίας, οι δράσεις της ΓΓΟΠΙΦ για το έτος 2018 εστίασαν κυρίως στην ενημέρωση, δημιουργία και αιγίδα πολιτιστικών δραστηριοτήτων για θέματα γυναικών προσφύγων, έμφυλης βίας κτλ. Όσον αφορά την προώθηση της ισότητας στον αθλητισμό, σημαντική ήταν η συνεργασία με στόχο την ενεργοποίηση του «Παρατηρητηρίου της UNESCO για τη Γυναίκα, τον Αθλητισμό και τη Φυσική Αγωγή» και τη διασύνδεσή του με το «Παρατηρητήριο» για την Ισότητα των Φύλων (Αθήνα, 07/05/2018). Είναι σκόπιμο να ενισχυθεί η δικτύωση με τα αρμόδια υπουργεία για την διασφάλιση της διάχυσης της οπτικής του φύλου σε όλες τις δράσεις τους.

Αναφορικά με τον **άξονα 5 «Υγεία»**, αποτέλεσε καινοτομία του ΕΣΔΙΦ 2016-2020 η συμπερίληψη των θεμάτων της έμφυλης ισότητας ως αυτόνομου άξονα προτεραιότητας. Η ένταξη της οπτικής του φύλου στον τομέα της υγείας, τόσο στο στάδιο του σχεδιασμού πολιτικής, όσο και στην άρση των έμφυλων στερεοτύπων στις υπηρεσίες υγείας για πρώτη φορά, είναι μια διαδικασία που απαιτεί χρόνο για την εδραίωση της συνεργασίας και δικτύωσης με τους αρμόδιους φορείς. Σημαντική από την πλευρά της υπηρεσίας είναι η επεξεργασία προβλέψεων και η κατάθεση του σχεδίου νόμου Υπ. Εσωτερικών για την «Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας». Στο σχέδιο νόμου (που ψηφίστηκε ως Ν.4604/2019) θεσμοθετείται η δικτύωση και συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο και τους εποπτευόμενους φορείς για την ένταξη της διάστασης του φύλου στο μηχανισμό και στις διαδικασίες συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης στοιχείων, στο σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση των δημοσίων πολιτικών για τη σωματική και ψυχική υγεία. Περαιτέρω, προβλέπεται η ευαισθητοποίηση και

επιμόρφωση του προσωπικού των υγειονομικών φορέων όλων των βαθμίδων και η αξιοποίηση του θεσμού των Διαμεσολαβητών Υγείας.

Για την υλοποίηση όλων των ανωτέρω σημαντικών ρυθμίσεων είναι απαραίτητη η ενίσχυση της υπηρεσίας με προσωπικό εξειδικευμένο σε θέματα φύλου και υγείας, καθώς και η εδραίωση συνεργασίας με το Υπουργείο Υγείας μέσω της σύναψης σχετικών πρωτοκόλλων και εξειδίκευσης των δράσεων. Επίσης, θα πρέπει να ενισχυθούν τα επόμενα χρόνια οι δράσεις του Στόχου 3 του άξονα, που αφορά ζητήματα υγείας για ειδικές ομάδες πληθυσμού.

Όσον αφορά στην εξέλιξη των δράσεων του **άξονα 6 «Ισόρροπη συμμετοχή γυναικών σε δομές εξουσίας, διαδικασίες και κέντρα λήψης αποφάσεων»**, σημαντική υπήρξε η καθιέρωση υποχρεωτικής ποσόστωσης ως προς τον αριθμό των υποψηφίων από κάθε φύλο (ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 40% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων ως πρόβλεψη ρύθμισης στο νομοσχέδιο για την ουσιαστική ισότητα των φύλων. Στο ίδιο νομοσχέδιο θεσμοθετούνται τα γραφεία ισότητας των ΚΕΔΕ και ΕΝΠΕ.

Πρόοδος συντελείται επίσης με το σχεδιασμό του Έργου Gender_Public Debate, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση σεμιναρίων και σε αιρετές για την αντιμετώπιση περιστατικών σεξισμού στο δημόσιο λόγο και η εκπόνηση σχετικού Οδηγού και του Έργου «Ενίσχυση των Επιτελικών Λειτουργιών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΕΣΠΑ 2014-2020)» που περιλαμβάνει δράσεις για την ισόρροπη συμμετοχή γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, καθώς και την ανάπτυξη δράσεων δημοσιότητας για τις εθνικές, ευρωπαϊκές και αυτοδιοικητικές εκλογές. Αναμένεται τα επόμενα έτη η υλοποίηση των Έργων, η αξιοποίηση των εργαλείων που θα παραχθούν και η αποτίμηση των αποτελεσμάτων τους. Παραμένει η ανάγκη για δικτύωση των γυναικών, δράσεις στις οποίες συνίσταται να εστιάσει η υπηρεσία τα επόμενα έτη.

Το έτος 2018 εκπονήθηκε και η πρώτη πρωτογενής έρευνα για την πρόοδο των πολιτικών ισότητας στην τοπική αυτοδιοίκηση, μέσω της Ετήσιας Έκθεσης 2017, καθώς και η κατάθεση προτάσεων για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών στην τοπική αυτοδιοίκηση. Είναι κρίσιμη η αξιοποίηση των προτάσεων αυτών, καθώς και η συσχέτιση των αποτελεσμάτων του παρόντος απολογισμού με το σχεδιασμό του νέου ΕΣΔΙΦ 2020-2025.

ΜΕΡΟΣ Β

*Μελέτη για την εφαρμογή των Πολιτικών Ισότητας
στους Δήμους*

3. Η ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

3.1. Το πλαίσιο άσκησης πολιτικών ισότητας σε Δήμους. Νομοθετικό πλαίσιο και εργαλεία

Στο παρόν μέρος της Έκθεσης παρουσιάζονται τα όργανα και τα εργαλεία όπως ισχύουν την ημερομηνία Έκδοσής της, περιλαμβάνονται δηλαδή και όλες οι ρυθμίσεις και τροποποιήσεις που επέφερε ο νόμος **4604/2019** για την «Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας». Η παράθεση του νόμου, ο οποίος εκδόθηκε μετά την διενέργεια της πρωτογενούς έρευνας στην τοπική αυτοδιοίκηση, γίνεται για τη διευκόλυνση της ανάλυσης των συμπερασμάτων της έρευνας και για την αποτελεσματική παραγωγή προτάσεων πολιτικής.

Σύμφωνα με το **άρθρο 5 του Ν.4604/2019** στις αρμοδιότητες Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού για την προώθηση της ισότητας των φύλων προστίθενται η σχεδίαση, οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων της ισότητας των φύλων, σύμφωνα με τις πολιτικές της ΓΓΟΠΙΦ και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων και πρωτοβουλιών για την προώθηση της ισότητας των φύλων εντός των διοικητικών τους ορίων, καθώς και την εφαρμογή του εργαλείου της «Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες» με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που διατυπώνονται σε αυτή για την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων.

Το ισχύον πλαίσιο άσκησης πολιτικών ισότητας στους Δήμους περιλαμβάνει τα παρακάτω εργαλεία, διοικητικές υπηρεσίες και συλλογικά όργανα:

❖ **Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας**

Η **Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες** εκπονήθηκε από το Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης (CEMR) σε συνεργασία με φορείς από διάφορες χώρες με στόχο οι Δήμοι και οι Περιφέρειες να αναλάβουν **δημόσια επίσημη δέσμευση** για την ένταξη της διάστασης του φύλου στις πολιτικές τους καθώς και την υλοποίηση, εντός της επικράτειάς τους, των δεσμεύσεων που διατυπώνονται σε αυτήν.

Μέσω της Χάρτας οι υπογράφουσες Αρχές ενθαρρύνονται, **χωρίς να δεσμεύονται νομικά**, ώστε να **υλοποιήσουν πολιτικές** και να **ορίσουν δράσεις** για την ισότητα των φύλων, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, καθώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί το εγγύτερο στους πολίτες επίπεδο διακυβέρνησης και οφείλει να συμβάλλει στη δημιουργία μίας δημοκρατικής και ανοιχτής κοινωνίας αναλαμβάνοντας συγκεκριμένες πρωτοβουλίες υπέρ της ισότητας των φύλων.

Στο πλαίσιο αυτό ήδη από το 2011, η ΓΓΟΠΙΦ, μέσα από το Έργο «Ενθάρρυνση και υποστήριξη της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις πολιτικής ευθύνης και εκπροσώπησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο» και τη συγχρηματοδότηση του ΕΣΠΑ 2007-2013, προχώρησε στην έκδοση της Ευρωπαϊκής Χάρτας και ξεκίνησε τη διαδικασία υπογραφής της Χάρτας από Δήμους και Περιφέρειες ενώ εκπόνησε το σχετικό **Οδηγό Εφαρμογής της Χάρτας**. Ο Οδηγός Εφαρμογής, κινούμενος και προς την κατεύθυνση εφαρμογής του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, εξειδικεύει τις δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στη Χάρτα και που καλείται να υλοποιήσει ο κάθε φορέας αυτοδιοίκησης.

❖ **Υπηρεσιακές μονάδες άσκησης κοινωνικής πολιτικής και πολιτικών ισότητας**

Σύμφωνα με το άρθρο 97 του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»), στην αρμοδιότητα των Δήμων περιλαμβάνεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των πολιτικών κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό (δημοτικό) επίπεδο. Οι αρμοδιότητες αυτές θα υλοποιούνται από την Υπηρεσιακή Μονάδα Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας, η οποία απαιτείται να προβλεφθεί στους υπό σύσταση Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας των νέων Δήμων. Παράλληλα, στο άρθρο 103, προβλέφθηκε η συγχώνευση νομικών προσώπων, έτσι ώστε κάθε Δήμος να μπορεί να έχει έως δύο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ), ένα για τους τομείς αρμοδιοτήτων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης και παιδείας και ένα για τους τομείς πολιτισμού, αθλητισμού και περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, στα Πρότυπα Σχέδια Οργανισμών Εσωτερικών Υπηρεσιών (ΟΕΥ) που σχεδίασε η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) προβλέπεται η σύσταση **Διεύθυνσης Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας** στους πρότυπους ΟΕΥ των μεγάλων Δήμων (άνω των 60.000 κατοίκων). Οι μονάδες αυτές σύμφωνα με το νόμο Ν. 3852/2010 όφειλαν να ενταχθούν στους οργανισμούς των Δήμων έως το τέλος του 2012.

Στους υπόλοιπους Δήμους, για την ουσιαστική εφαρμογή των δεσμεύσεων της Χάρτας Ισότητας των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες, απαιτείται η σύσταση αντίστοιχης **Υπηρεσιακής Μονάδας Πολιτικών Ισότητας των Φύλων** (τμήμα, γραφείο, ομάδα έργου κ.λπ.), ανάλογα με το μέγεθος και τη γεωγραφική θέση κάθε Δήμου που προτείνεται από την ΕΕΤΑΑ. Στόχος της Μονάδας αυτής είναι να επιτρέπει την ανάπτυξη των εκάστοτε δημοτικών πολιτικών και προγραμμάτων με την οπτική του φύλου σχεδιάζοντας και μεριμνώντας για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα των γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς (ΓΓΙΦ, 2011).

❖ Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας (ΔΕΠΙΣ)

Με άρθρο 6 του **N.4604/2019** θεσμοθετείται και η σύσταση Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας, η οποία είναι συμβουλευτικό, προς το Δημοτικό Συμβούλιο, όργανο με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, συμμετέχει και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές του δήμου, εισηγείται και συμμετέχει στην εκπόνηση σχεδίων δράσης για την ισότητα των φύλων σε τοπικό επίπεδο,
- β) διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του δήμου τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής,
- γ) συνεργάζεται με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, τις αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσιακές μονάδες του δήμου και με δομές και συλλογικότητες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της προώθησης θεμάτων ισότητας των φύλων και δικαιωμάτων των γυναικών σε τοπικό επίπεδο,
- δ) συνεργάζεται με τις δομές του Δικτύου της Γ.Γ.Ο.Π.Ι.Φ. για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

❖ Αυτοτελή Γραφεία Ισότητας σε ΕΝ.Π.Ε. και Κ.Ε.Δ.Ε

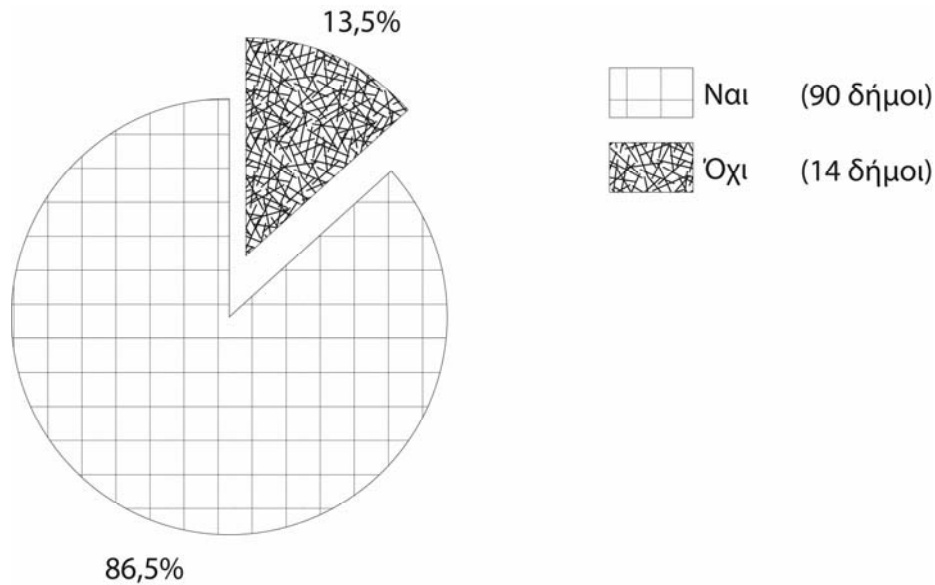
Με το άρθρο 8 του Ν. 4604/2019 τροποποιείται ο ν.3852/2010 και θεσμοθετούνται αυτοτελή Γραφεία Ισότητας σε ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ, τα οποία έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) ενημερώνουν τα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια, για τη συγκρότηση της Περιφερειακής και της Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων, αντίστοιχα,
- β) συνεργάζονται με τους δήμους και τις περιφέρειες, με σκοπό την ανάδειξη και υλοποίηση σχεδίων και δράσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την ισότητα των φύλων,
- γ) συνεργάζονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες των δήμων και των περιφερειών για την κατάρτιση τοπικού και περιφερειακού σχεδίου δράσης για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση,
- δ) συνεργάζονται με τις αιρετές και τις υποψήφιες αιρετές γυναίκες της τοπικής αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη δικτύων συνεργασιών με τους φορείς της αυτοδιοίκησης, με σκοπό την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση,
- ε) ενημερώνουν τις γυναίκες για τις δράσεις των Γραφείων Ισότητας, της ΓΓΠΟΠΙΦ. και άλλων φορέων που δραστηριοποιούνται σε θέματα ισότητας των φύλων.

3.2. Αποτελέσματα έρευνας

1) Γνωρίζετε την "Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες";

Γράφημα 2: Δήμοι που γνωρίζουν την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Χάρτας

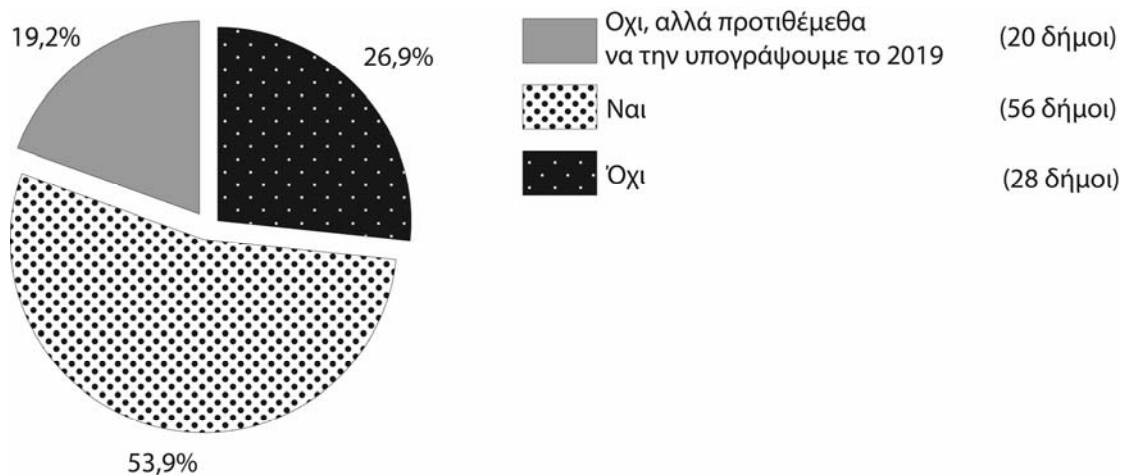
Στο σύνολο των 104 Δήμων που ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο, η μεγάλη πλειοψηφία 86,5% (90 Δήμοι) δήλωσε ότι γνωρίζει την Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες. Μόλις 14 Δήμοι (13,5%) του δείγματος δήλωσαν ότι δε γνωρίζουν τη Χάρτα.

Ωστόσο, όπως και στα αποτελέσματα της έρευνας του 2017, διαπιστώθηκε απόκλιση μεταξύ των στοιχείων που δηλώθηκαν και του αρχείου της ΓΓΟΠΙΦ, καθώς διαπιστώθηκε ότι οι 6 από τους 14 Δήμους που δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν τη Χάρτα, την έχουν στην πραγματικότητα υπογράψει ήδη από τον Νοέμβριο του 2011 έως τον Απρίλιο του 2016 και δε γνώριζαν την πληροφορία.

Έχει δε ενδιαφέρον ότι από τους 14 Δήμους που απάντησαν ότι δε γνωρίζουν τη Χάρτα, πέντε είχαν πάρει μέρος στην έρευνα του 2017 (τέσσερις από αυτούς είχαν απαντήσει θετικά σε αυτή την ερώτηση), κάτι που ερμηνεύεται καταρχάς ως ασυνέχεια της διοίκησης στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

2) Έχετε υπογράψει την "Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες";

Γράφημα 3: Δήμοι που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Χάρτα

Από το σύνολο του δείγματος, ποσοστό 53,9% δήλωσε ότι έχει υπογράψει τη Χάρτα, έναντι ποσοστού 26,9% που δήλωσε ότι δεν την έχει υπογράψει (Γράφημα 3). Το ποσοστό υπογραφής της Χάρτας αυξάνεται σε 62,2% στο δείγμα των 90 Δήμων που δήλωσαν ότι γνωρίζουν την Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες στην προηγούμενη ερώτηση.

Από τους 104 Δήμους που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, ποσοστό 19,2% (20 Δήμοι) δήλωσε ότι προτίθεται να την υπογράψει μέσα στο 2019.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το ποσοστό των Δήμων που δήλωσαν ότι υπέγραψαν τη Χάρτα (53,9%) είναι χαμηλότερο από το συνολικό ποσοστό Δήμων που έχουν υπογράψει την περίοδο της έρευνας (65% στο σύνολο των 325 Δήμων που υπήρχαν το έτος αναφοράς).

Ωστόσο, διασταυρώνοντας τις απαντήσεις των Δήμων με το αρχείο της ΓΓΟΠΙΦ, διαπιστώθηκε ότι οι έντεκα από τους 28 Δήμους που δήλωσαν ότι δεν έχουν υπογράψει τη Χάρτα και οι έντεκα Δήμοι από τους 20 που δήλωσαν ότι προτίθενται να την υπογράψουν είχαν προχωρήσει στην υπογραφή της Χάρτας ήδη από τον Νοέμβριο του 2011 έως τον Απρίλιο του 2016 και δε γνώριζαν την πληροφορία. Επομένως, το πραγματικό ποσοστό των Δήμων του δείγματος που έχουν υπογράψει τη Χάρτα ανέρχεται σε 75% (78 Δήμοι) και είναι υψηλότερο από το ποσοστό του συνόλου των Δήμων.

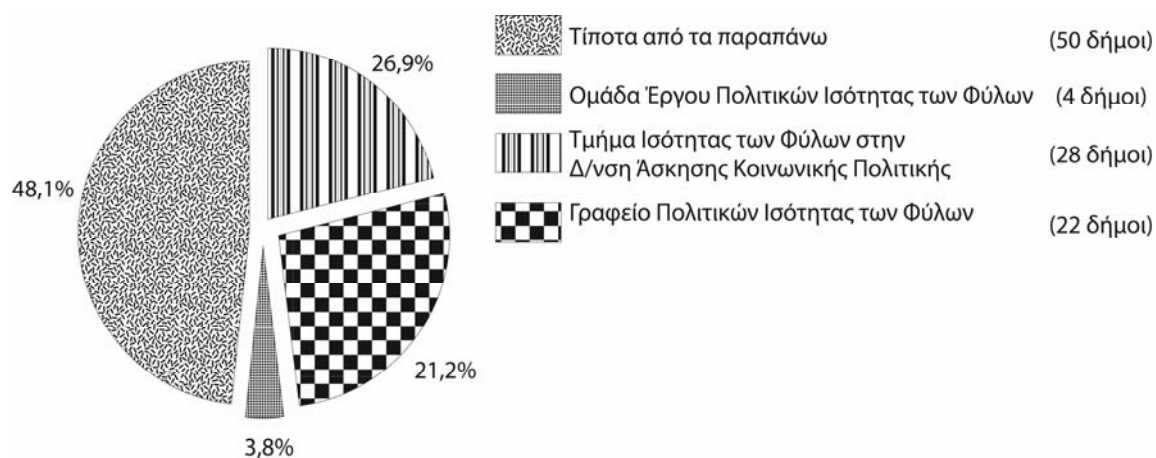
Τα ευρήματα των δύο πρώτων ερωτημάτων επιβεβαιώνουν καταρχάς αυτά της έρευνας του 2017 που υπέδειξαν ότι η ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Χάρτας είναι γνωστή στους Δήμους σε μεγάλο βαθμό, ακόμα και σε αυτούς που δηλώνουν ότι δεν την έχουν υπογράψει (ΓΓΠΦ, Ετήσια Έκθεση 2017).

Περαιτέρω, επιβεβαιώνεται το εύρημα ότι η υπογραφή της Χάρτας από τη Δημοτική Αρχή δεν συνεπάγεται αυτομάτως την διάχυση της πληροφορίας στη Διοίκηση ή στην επόμενη Δημοτική Αρχή. Υπάρχει επίσης η περίπτωση που Δήμος απάντησε θετικά ως προς την υπογραφή της Χάρτας και αρνητικά στο αμέσως προηγούμενο ερώτημα που αφορά τη γνώση της Χάρτας. Η έλλειψη πληροφόρησης της διοίκησης είναι ενδεικτική της ελλιπούς επικοινωνίας μεταξύ πολιτικής ηγεσίας και υπηρεσιών των Δήμων, ή/και της απουσίας πρωτοβουλιών σε θέματα ισότητας, οι οποίες ενδεχομένως να οδηγούσαν στην πληροφόρηση για τις δεσμεύσεις της Χάρτας. Δεν αποκλείεται επίσης και η αναρμοδιότητα σε θέματα ισότητας του στελέχους που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο.

Μετά την επισήμανση της έλλειψης πληροφόρησης ως προς την υπογραφή της Χάρτας από τους Δήμους, για την επεξεργασία των επόμενων ερωτημάτων και τη συσχέτισή τους με την υπογραφή της Χάρτας έγινε χρήση του πραγματικού αριθμού υπογραφών, έτσι όπως προκύπτει από το αρχείο της ΓΓΟΠΙΦ και όχι με βάση τη δήλωση των Δήμων.

3) α. Διαθέτετε διακριτή υπηρεσιακή μονάδα αρμόδια για θέματα ισότητας των φύλων;

Γράφημα 4: Υπηρεσιακές δομές ισότητας

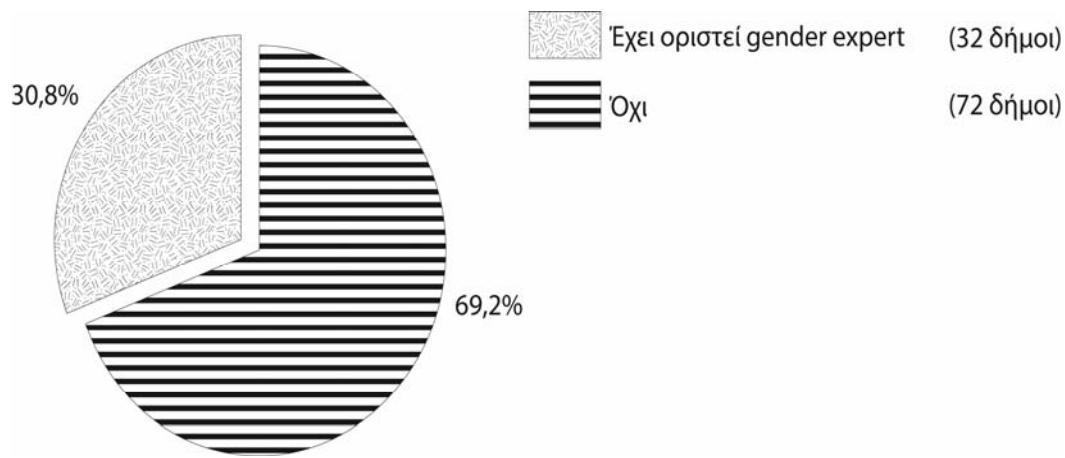
Σύμφωνα με τον Οδηγό Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των φύλων στις τοπικές κοινωνίες (ΓΓΙΦ, 2011), η σύσταση Υπηρεσιακής Μονάδας Πολιτικών Ισότητας των Φύλων (τμήμα, γραφείο, ομάδα έργου) είναι προαπαιτούμενη για την ουσιαστική εφαρμογή των δεσμεύσεων της Χάρτας.

Όσον αφορά τους Δήμους του δείγματος, ποσοστό 51,2% (54 Δήμοι) των 104 που ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο δήλωσε ότι διαθέτει διακριτή υπηρεσιακή μονάδα αρμόδια για θέματα ισότητας των φύλων. Τμήμα Ισότητας των Φύλων, το οποίο σύμφωνα με τα πληθυσμιακά κριτήρια που θέτει ο Οδηγός Εφαρμογής προβλέπεται για τους περισσότερους μεγάλους Δήμους (ΓΓΙΦ, 2011), διαθέτει το 26,9% του δείγματος (28 Δήμοι), Γραφείο Πολιτικών Ισότητας των Φύλων (μικροί προς μεσαίοι Δήμοι) διαθέτει το 21,1% (22 Δήμοι) και Ομάδα έργου (προβλέπεται για μικρούς περιφερειακούς και νησιωτικούς Δήμους) το 3,8% (4 Δήμοι).

Εστιάζοντας στο σύνολο των 50 Δήμων που δήλωσαν ότι δεν διαθέτουν καμία διακριτή υπηρεσιακή μονάδα, παρατηρήσαμε ότι στην ερώτηση που τους απευθύναμε για το ποια είναι η αρμόδια μονάδα για τα θέματα φύλου, τέσσερις Δήμοι ανέφεραν ότι διαθέτουν Γραφείο Πολιτικών Ισότητας των Φύλων και ένας Δήμος Τμήμα Ισότητας των Φύλων. 13 Δήμοι δεν προσδιόρισαν την αρμόδια μονάδα του Δήμου τους, ενώ πέντε Δήμοι ανέφεραν τις ΔΕΠΙΣ ως αρμόδιες. 14 Δήμοι κατέγραψαν ως αρμόδια τα τμήματα Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικής Μέριμνας, Κοινωνικής Προστασίας κ.ο.κ., τρεις αντίστοιχα γραφεία και τρεις αντίστοιχες διευθύνσεις. Τρεις Δήμοι ανέφεραν ως αρμόδια την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου τους, δύο άλλες δομές (όπως τα Κέντρα Κοινότητας) και ένας Δήμος το Συμβουλευτικό Κέντρο που λειτουργεί στην περιοχή.

3) α.α. Έχει οριστεί ειδικός/ή σε θέματα ισότητας των φύλων (gender expert);

Γράφημα 5: Gender expert

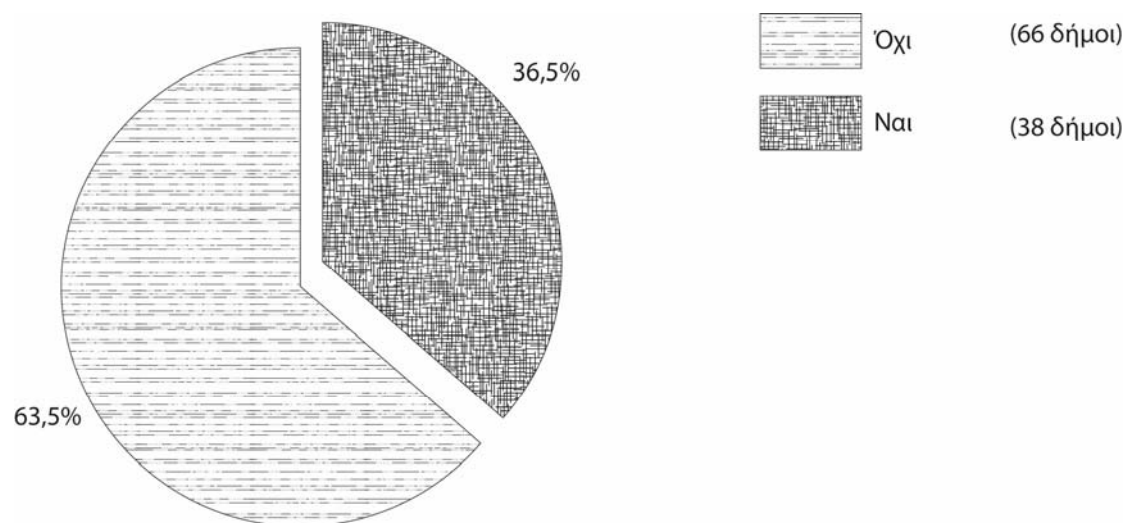

Gender expert θεωρούνται τα υπηρεσιακά στελέχη δημόσιων φορέων που εκπαιδεύτηκαν από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης ως εμπειρογνώμονες σε θέματα ισότητας των φύλων και είναι ορισμένα στους φορείς αυτούς για το χειρισμό σχετικών θεμάτων. Στο ερώτημα για την ύπαρξη τέτοιου εξειδικευμένου στελέχους, από τους 104 Δήμους του δείγματος, ποσοστό κοντά 69,2% δηλώνει ότι διαθέτει τέτοιο επιστήμονα, έναντι 30,8% που δηλώνει ότι δε διαθέτει.

Το ποσοστό αυτό θεωρείται ιδιαίτερα υψηλό και αναφέρεται ενδεχομένως σε στελέχη αρμόδια για θέματα ισότητας, που δεν έχουν απαραίτητα επιμορφωθεί για αυτόν το σκοπό.

3) β. Διαθέτετε Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων (ΔΕΠΙΣ);

Γράφημα 6: ΔΕΠΙΣ

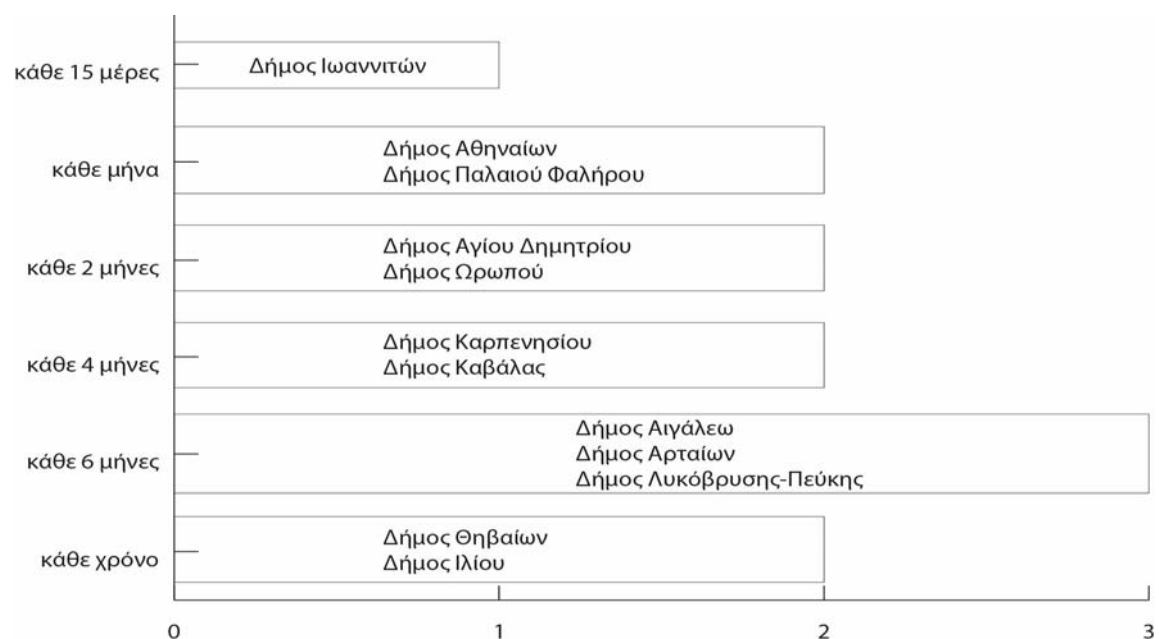

Από το σύνολο των Δήμων, ποσοστό 36,5% δήλωσε ότι έχει συγκροτήσει ΔΕΠΙΣ, σε σχέση με την πλειοψηφία (62,5%) που δήλωσε ότι δεν έχει συγκροτήσει. Από τους 38 δήμους που δήλωσαν ότι διαθέτουν ΔΕΠΙΣ, οι 29 δήλωσαν ότι έχουν υπογράψει την Χάρτα, υποδεικνύοντας την ενεργοποίηση της πολιτικής ηγεσίας των Δήμων μέσω της υπογραφής.

Το ποσοστό συγκρότησης ΔΕΠΙΣ, αναμένουμε ότι θα αυξηθεί μετά τη θεσμοθέτησή τους το 2019, μέσω του άρθ. 8 του Ν. 4604/2019.

Όσον αφορά τη συχνότητα των συνεδριάσεων των ΔΕΠΙΣ, από τους 38 Δήμους που δήλωσαν ότι διαθέτουν ΔΕΠΙΣ, οι 11 δεν απάντησαν στην ερώτηση αναφορικά με την συχνότητα των συνεδριάσεων της επιτροπής. Από τους υπόλοιπους 27 Δήμους, οι έξι απάντησαν ότι δεν έχει συνεδριάσει καμία φορά η ΔΕΠΙΣ που έχει συσταθεί στην περιοχή τους και οι εννέα Δήμοι ανέφεραν ότι συνεδριάζει ad hoc. Σε 12 Δήμους αναφέρθηκε ότι υπάρχουν τακτικές συνεδριάσεις της ΔΕΠΙΣ. Η συχνότητα των συνεδριάσεων φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

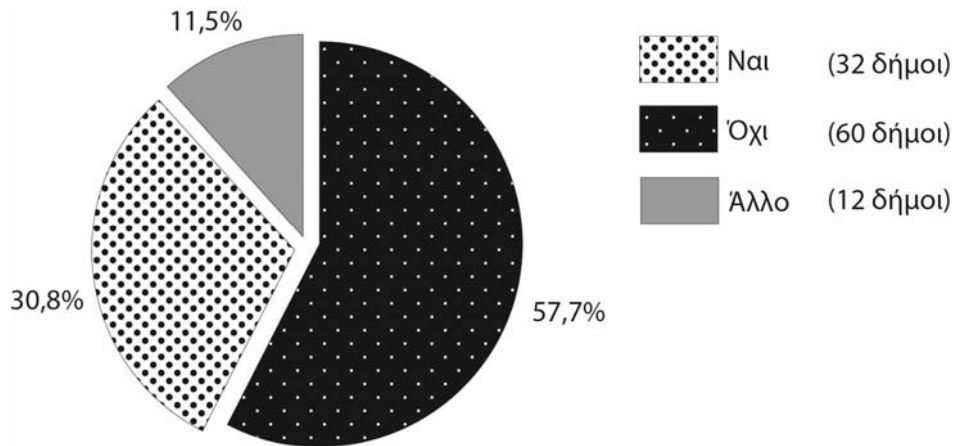
Γράφημα 7 : Συχνότητα συνεδριάσεων ΔΕΠΙΣ

Οι απαντήσεις των Δήμων υποδεικνύουν ότι η λειτουργία των ΔΕΠΙΣ πολλές φορές εξαρτάται από γεγονότα και ζητήματα επίκαιρου και επείγοντος χαρακτήρα, ενώ δεν υπάρχει συστηματική δέσμευση από την πλευρά της πολιτικής ηγεσίας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων με αντικείμενο το φύλο. Αποτελεί περαιτέρω ερευνητικό ερώτημα εάν οι διαφορές στη συχνότητα συνεδριάσεων των διαφορετικών ΔΕΠΙΣ συνδέεται με το βαθμό δέσμευσης της πολιτικής ηγεσίας για θέματα ισότητας ή με άλλους, λειτουργικούς λόγους. Σε κάθε περίπτωση οι τακτικές συνεδριάσεις των ΔΕΠΙΣ διευκολύνουν στην εισαγωγή της οπτικής του φύλου στη λειτουργία του Δήμου.

4) Διαθέτετε δομές αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών;

Γράφημα 8: Δομές αντιμετώπισης της έμφυλης βίας

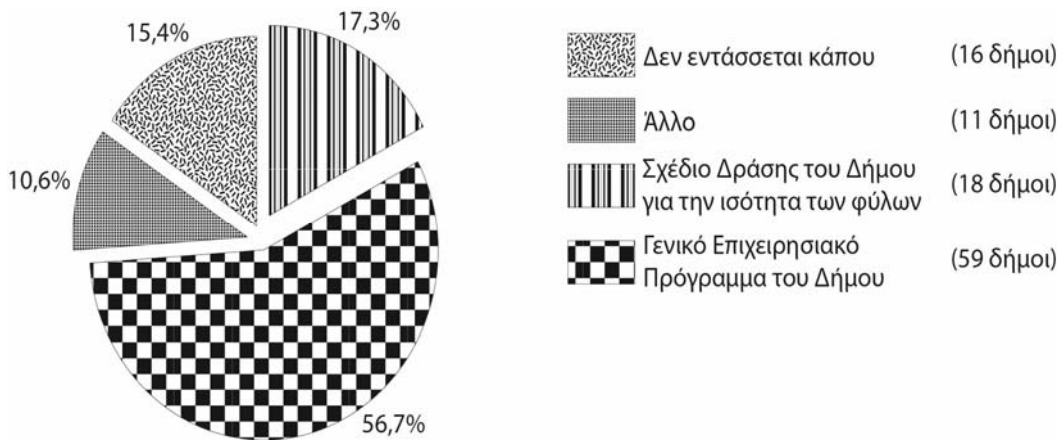
Η πλειοψηφία των Δήμων που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο δήλωσε ότι δε διαθέτει διακριτή δομή αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών σε ποσοστό 57,7% (60 Δήμοι). Το εύρημα αυτό είναι εύλογο, καθώς υφίστανται 26 συμβουλευτικά κέντρα και 19 ξενώνες που ανήκουν σε Δήμους σύμφωνα με το Δίκτυο για την Αντιμετώπιση της Βίας (Γράφημα 5). Από τους Δήμους που διαθέτουν δομή για τη βία, οι 22 δήλωσαν ότι διαθέτουν συμβουλευτικό κέντρο και οι 13 ότι διαθέτουν ξενώνα. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται τρεις Δήμοι (Αθηναίων, Ιωαννιτών και Ρόδου), οι οποίοι δήλωσαν ότι διαθέτουν παράλληλα Συμβουλευτικό Κέντρο και Ξενώνα.

Εντούτοις, 12 Δήμοι δήλωσαν ότι παρότι δε διαθέτουν αντίστοιχη δομή παραπέμπουν τα περιστατικά σε αρμόδιες δομές (9 δήλωσαν τις κοινωνικές υπηρεσίες τους).

Επιβεβαιώνεται το εύρημα της έρευνας του 2018 για τη συσχέτιση της υπογραφής της Χάρτας από τους Δήμους με την ύπαρξη διακριτών δομών αντιμετώπισης της βίας. Έτσι, η πλειοψηφία (73%) των Δήμων που διαθέτουν Συμβουλευτικό έχουν υπογράψει τη Χάρτα, ενώ από τους Δήμους που διαθέτουν Ξενώνα μόνο ένας δεν έχει προχωρήσει και στην υπογραφή της Χάρτας, δήλωσε ωστόσο ότι θα υπογράψει μέσα στο 2019. Το εύρημα αυτό ενισχύει περαιτέρω το επιχείρημα ότι η ύπαρξη διακριτής δομής για την αντιμετώπιση της βίας, παίζει μεγάλο ρόλο στην ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και κατ' επέκταση της διοίκησης του Δήμου σε ζητήματα ισότητας.

5) Πού εντάσσονται τα θέματα ισότητας των φύλων;

Γράφημα 9: Ένταξη των θεμάτων ισότητας στους Δήμους

Κάθε Δήμος που υπογράφει τη Χάρτα οφείλει να προχωρήσει στην κατάρτιση και υιοθέτηση ενός δικού του **Σχεδίου Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων** και στη συνέχεια να προχωρά στην εφαρμογή του. Το Σχέδιο Δράσης ορίζει τους στόχους και τις προτεραιότητες του Δήμου, τα μέτρα που σκοπεύει να λάβει και τους πόρους που θα διαθέσει για την υλοποίηση της Χάρτας και των δεσμεύσεών της.

Στο δείγμα των 104 Δήμων, οι 18 (17,3%) δήλωσαν ότι καταρτίζουν **Σχέδιο Δράσης** για την Ισότητα των Φύλων. Από αυτούς οι 16 έχουν υπογράψει τη Χάρτα (ποσοστό 20,5% όσων έχουν υπογράψει τη Χάρτα). Από τους 54 Δήμους που δήλωσαν ότι έχουν διακριτή υπηρεσιακή μονάδα αρμόδια για τα θέματα φύλου, Σχέδιο Δράσης έχουν καταρτίσει 12 Δήμοι. Για την πλειοψηφία του δείγματος (56,7%. 59 Δήμοι) τα θέματα ισότητας των φύλων εντάσσονται στο γενικό επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου. Τα θέματα ισότητας των φύλων δεν εντάσσονται σε κάποιο τομέα για 16 Δήμους (15,4%).

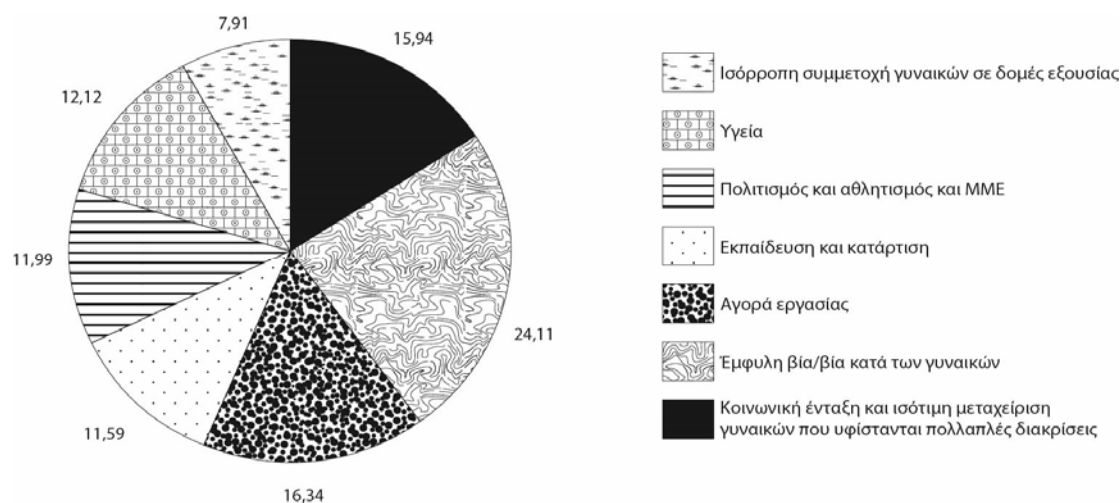
Για 11 Δήμους (10,6%) τα θέματα ισότητας των φύλων δεν εντάσσονται σε κάποιο οργανωμένο σχέδιο παρέμβασης, αλλά αποτελούν αρμοδιότητες των τμημάτων κοινωνικής πολιτικής, των επιτροπών ισότητας ή των συμβουλευτικών κέντρων που λειτουργούν στους Δήμους. Ενώ, σε μικρούς Δήμους, όπως του Αγαθονησίου, η πρωτοβουλία επαφίεται στον Δήμαρχο.

Το χαμηλό ποσοστό των Δήμων που κατήρτισαν Ειδικό Σχέδιο Δράσης είναι ενδεικτικό της έλλειψης διάχυσης των θεμάτων ισότητας στους Δήμους, παρά την υπογραφή της Χάρτας. Προκύπτει και πάλι η ανάγκη παρακολούθησης της εφαρμογής της Χάρτας, η ανάγκη υποστήριξης του προσωπικού μέσω

παροχής τεχνογνωσίας σε θέματα ισότητας στις τοπικές κοινωνίες και ειδικότερα σε θέματα κατάρτισης Σχεδίων Ισότητας και εδραίωσης της επικοινωνίας με τη ΓΓΟΠΙΦ.

8) Σε ποιο θεματικό πεδίο εντάσσονται οι δράσεις σας;

Γράφημα 10: Θεματικό πεδίο δράσεων με βάση το ΕΣΔΙΦ 2016-2020 (κλειστού τύπου ερωτήσεις)

Το θεματικό πεδίο στο οποίο οι Δήμοι ενέταξαν τις περισσότερες δράσεις τους είναι η έμφυλη βία (24,11%), εύρημα που ακολουθεί αυτό του προηγούμενου έτους. Ακολουθούν δράσεις που αφορούν στην αγορά εργασίας (16,34%) και την κοινωνική ένταξη και ισότιμη μεταχείριση γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις (15,9%) (Γράφημα 9).

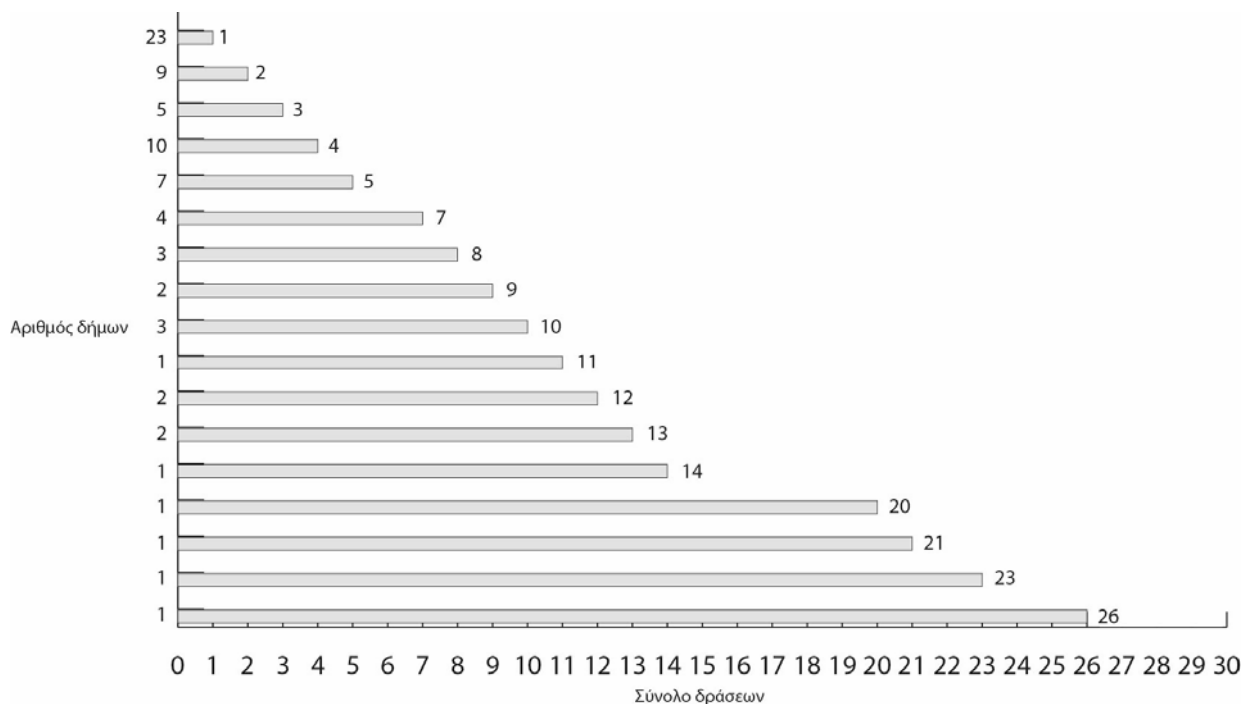
Αναφορικά με τις υπόλοιπες δράσεις, ποσοστό 12% αυτών είχε στο επίκεντρο τον πολιτισμό, την επικοινωνία (ΜΜΕ) και τον αθλητισμό. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση βρέθηκαν στο επίκεντρο του 11,9 % του αντικειμένου των δράσεων, η υγεία του 12,12 %. Τέλος, η ισόρροπη συμμετοχή γυναικών σε δομές εξουσίας και κέντρα λήψης αποφάσεων απασχόλησε μόλις το 7,91% του συνόλου των δράσεων που ανέφεραν οι Δήμοι που ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης οι δράσεις των Δήμων καλύπτουν όλους τους άξονες προτεραιότητας του ΕΣΔΙΦ 2016-2020, με υστέρηση στο πεδίο της ισόρροπης συμμετοχής γυναικών σε δομές εξουσίας και κέντρα λήψης αποφάσεων (Άξονας Προτεραιότητας 6 στο ΕΣΔΙΦ). Προκύπτει επομένως η ανάγκη ενίσχυσης των Δήμων μέσω της προώθησης δράσεων με αντικείμενο την ισόρροπη συμμετοχή γυναικών σε δομές εξουσίας. Παρατηρείται επίσης ότι παρά την ύπαρξη δράσεων σε διάφορους τομείς, οι δράσεις αυτές είναι μεμονωμένες και κατακερματισμένες, ενδεικτικές της απουσίας ολιστικής προσέγγισης και οργανωτικού σχεδιασμού για την προώθηση της ισότητας σε τοπικό επίπεδο.

9) Σύνολο δράσεων ανά Δήμο

Από τους 104 Δήμους που ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο της ΓΓΟΠΙΦ, 28 Δήμοι δεν προχώρησαν σε καμία δράση για το 2018. Η κατανομή των 76 Δήμων που υλοποίησαν δράσεις ακολουθεί παρακάτω. 23 Δήμοι υλοποίησαν 1 δράση και 53 Δήμοι υλοποίησαν περισσότερες από 1 δράσεις.

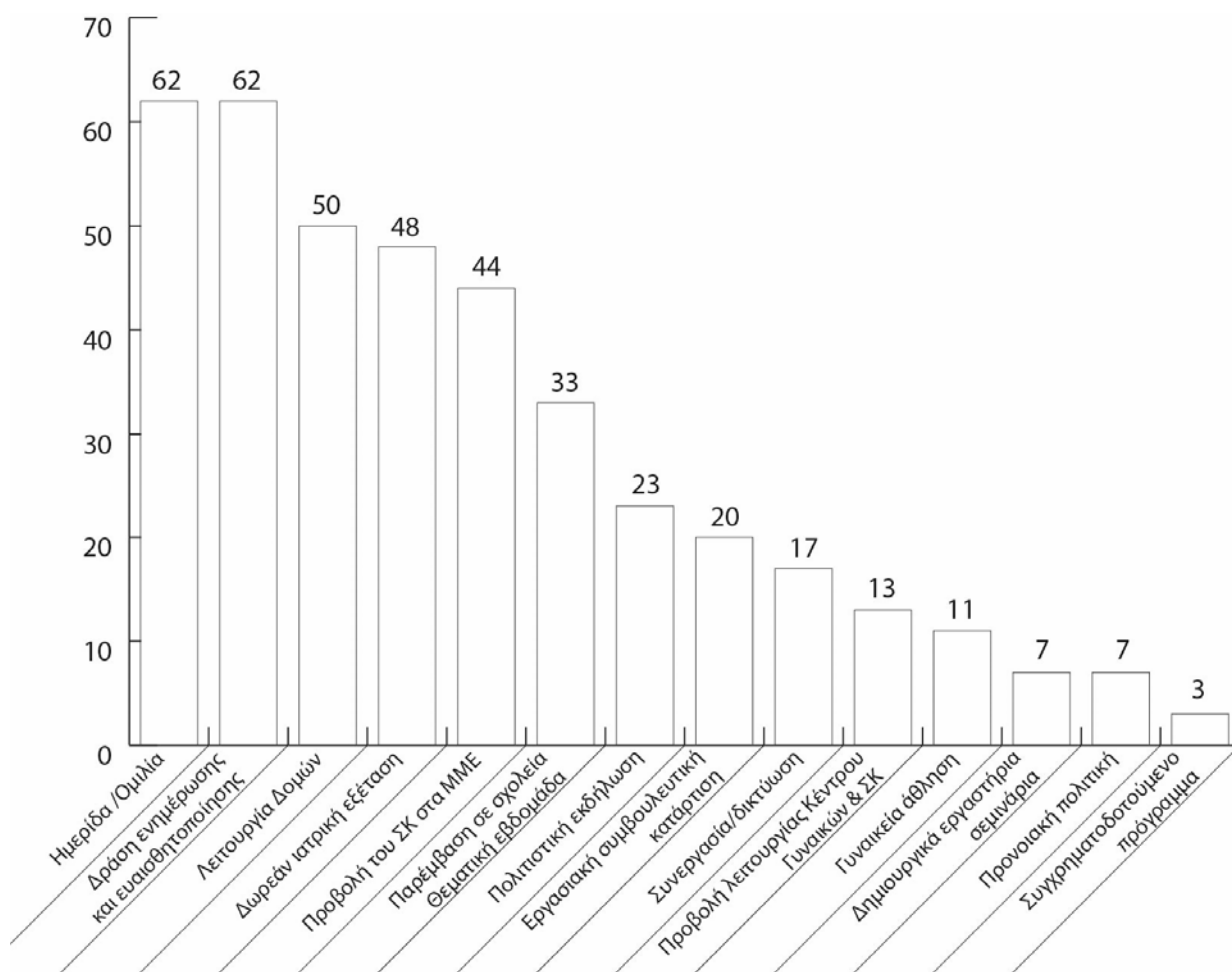
Γράφημα 11: Σύνολο δράσεων ανά δήμο

Το σύνολο των δράσεων που αναφέρθηκαν στα ερωτηματολόγια που λάβαμε είναι **416**. Φαίνεται λοιπόν ότι κάθε μέρα σε τουλάχιστον έναν από τους Δήμους της Ελλάδος πραγματοποιείται μία δράση για την ισότητα των φύλων.

Από αυτές, οι 16 δράσεις εμπίπτουν στην κατηγορία «Άγνωστο» είτε λόγω ελλιπών στοιχείων σχετικά με αυτές είτε λόγω ελλιπούς συνάφειας με το αντικείμενο της μελέτης. Έτσι, το σύνολο των δράσεων που καταγράφηκαν στα πλαίσια αυτής της μελέτης ανήλθε στις **400**. Η ταξινόμηση των δράσεων που ακολουθεί προήλθε από την ποιοτική επεξεργασία των δεδομένων με στόχο την ανάδειξη της ποικιλομορφίας των δράσεων για την ισότητα που υλοποιούν οι Δήμοι σε όλη την χώρα και την ενθάρρυνση και άλλων Δήμων να εντάξουν στα προγράμματά τους σχέδια ισότητας.

Γράφημα 12: Είδος δράσεων

Όπως παρατηρούμε, το μεγαλύτερο τμήμα των δράσεων που ανέφεραν οι 76 Δήμοι που υλοποίησαν έστω και μία δράση, αφορούσαν στην υλοποίηση κάποιας **ημερίδας** (39 δράσεις) ή κάποιας **ομιλίας** (23 δράσεις), καλύπτοντας συνολικά **62 από τις 400 δράσεις (15,5%)**. Η έμφυλη βία αποτέλεσε τη θεματική ενότητα της πλειονότητας των δράσεων αυτής της κατηγορίας με 32 δράσεις (48,4%). Οι υπόλοιπες θεματικές ενότητες που καλύφθηκαν από τις ημερίδες που διοργάνωσαν οι Δήμοι του δείγματος αφορούσαν κυρίως στην πολλαπλότητα των ρόλων που επιτελούν οι γυναίκες στη σύγχρονη κοινωνία, τα δικαιώματα των γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις, την απασχόληση, την παιδική σεξουαλική κακοποίηση και το trafficking. Οι θεματικές, πέραν της έμφυλης βίας, που καλύφθηκαν από τις ομιλίες που διοργάνωσαν οι Δήμοι του δείγματος αφορούσαν στην προαγωγή της υγείας των γυναικών, την απασχόληση, την πολλαπλότητα των ρόλων των γυναικών, ενώ μία μερίδα ομιλιών επικεντρώθηκε στην ενδυνάμωση γυναικών.

Η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία δράσεων αφορά σε **δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημερωτικές δράσεις**, καταγράφοντας τον ίδιο αριθμό δράσεων με την προηγούμενη κατηγορία, δηλαδή **62 από τις 400 δράσεις (15,5%)**. Δυστυχώς, για έναν μεγάλο αριθμό (14) δράσεων αυτής της κατηγορίας δεν έχουμε παραπάνω πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενό τους, καθώς ο συνήθης τρόπος καταγραφής τους ακολουθούσε τη μορφή «Ενημερωτικές δράσεις από το συμβουλευτικό κέντρο του Δήμου». Ωστόσο, ένας ίδιος αριθμός δράσεων (14, με ποσοστό 22,5% του συνόλου των δράσεων αυτής της κατηγορίας) αφορούσε τη διανομή φυλλαδίων ή/και το στήσιμο περιπτέρου του Συμβουλευτικού Κέντρου του Δήμου ως τρόπους ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, ενώ καταγράφηκε και η ανάρτηση αφίσας από ένα Δήμο ως μέσο ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας. Αντίστοιχα, 18 ακόμα ενημερωτικές δράσεις (29% των δράσεων της εν λόγω κατηγορίας) με τη μορφή συναντήσεων ή βιωματικών εργαστηρίων απευθύνονταν στοχευμένα σε επαγγελματίες υγείας (5), σε γονείς και συλλόγους γονέων και κηδεμόνων (4), σε γυναίκες τρίτης ηλικίας (2), στην τοπική κοινωνία (2), σε γυναίκες Ρομά (2), σε ενήλικες σπουδάστριες (2) και σε γυναίκες κρατούμενες (1), με στόχο την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση γύρω από τα ζητήματα της έμφυλης βίας και της ισότητας των φύλων. Στις δράσεις αυτής της κατηγορίας περιλαμβάνονται επίσης και δράσεις, όπως η αναμετάδοση ραδιοφωνικών ή οπτικοακουστικών spot (3) για τις λειτουργίες των Συμβουλευτικών Κέντρων, καθώς και της πανελλαδικής γραμμής SOS, όπως και συμβολικές πεζοπορίες (3) για την ευαισθητοποίηση για τον καρκίνο του μαστού και το trafficking.

Την τρίτη μεγαλύτερη κατηγορία αποτελούν οι δράσεις σχετικά με τη **λειτουργία δομών**, που **αφορούν σε 50 από τις 400 δράσεις (12,5%)**. Οι εν λόγω δομές περιλαμβάνουν ψυχοκοινωνική στήριξη (γυναικών θυμάτων έμφυλης βίας, γυναικών που αναζητούν εργασία, οικογενειών και ομάδων), στήριξη ατόμων της τρίτης ηλικίας (ΚΑΠΗ, ΚΕΦΙ, Βοήθεια στο σπίτι, ομάδες μνήμης, κέντρα Αλτσχάιμερ και άνοιας), βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, όπως και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης που λειτουργούν είτε κατά το ακαδημαϊκό έτος είτε τους καλοκαιρινούς μήνες, διευκολύνοντας τις εργαζόμενες μητέρες να ισορροπήσουν την επαγγελματική και την προσωπική τους ζωή. Κάποιοι Δήμοι ανέφεραν τη λειτουργία των κοινωνικών τους υπηρεσιών, των κέντρων κοινότητας, των κοινωνικών παντοπωλείων, γραφείων ανέργων, αλλά και εκπαιδευτικές δομές, όπως το ελεύθερο πανεπιστήμιο, τα μαθήματα ελληνικών σε μετανάστες, τα κοινωνικά φροντιστήρια και τα κέντρα δια βίου μάθησης (ΚΔΒΜ). Παρότι κάποιες από τις παραπάνω δομές φαίνεται να μην απευθύνονται αποκλειστικά σε γυναίκες δημότισσες, αποτελούν δράσεις που συμβάλλουν στην ισότητα καθώς απευθύνονται και σε γυναίκες που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις (γυναίκες τρίτης ηλικίας, μετανάστριες, γυναίκες Ρομά, άνεργες, χαμηλόμισθες).

Στην τέταρτη κατηγορία βρίσκονται οι δράσεις παροχής **δωρεάν ιατρικών εξετάσεων**, με **48 από τις 400 δράσεις (12%)**. Η πλειοψηφία των οποίων περιλάμβανε τεστ ΠΑΠ, μαστογραφία και μέτρηση οστικής πυκνότητας. Ορισμένοι Δήμοι κατέγραψαν και προληπτικές εξετάσεις που υλοποίησαν, όπως καρδιολογικούς ελέγχους, εξετάσεις για ΣΜΝ, ψυχιατρική εξέταση από κινητή μονάδα, καθώς και εμβολιασμούς, ενώ ο Δήμος Αιγάλεω ανέφερε την παροχή δωρεάν μαθημάτων ανώδυνου τοκετού σε έγκυες γυναίκες.

Η πέμπτη κατηγορία περιλαμβάνει τις δράσεις **προβολής των Συμβουλευτικών Κέντρων που λειτουργούν σε κάθε Δήμο στα ΜΜΕ απαριθμώντας 44 από τις 400 δράσεις (11%)**. Αυτές αφορούν σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές συνεντεύξεις των στελεχών των Συμβουλευτικών Κέντρων, αρθρογραφία σε τοπικές εφημερίδες καθώς και δελτία τύπου με τις δράσεις που υλοποιούν. Σε αυτή την κατηγορία έχουν συμπεριληφθεί και οι Δήμοι που ανέφεραν τη λειτουργία και διαχείριση του ιστοτόπου του Συμβουλευτικού Κέντρου (2), όπως και την ανάρτηση ενημερωτικών banner για τις δομές και τις υπηρεσίες που προσφέρει το δίκτυο δομών αντιμετώπισης της έμφυλης βίας της Γ.Γ.Ο.Π.Ι.Φ. (2). **Η προβολή της λειτουργίας των Συμβουλευτικών Κέντρων και των Κέντρων Γυναικών** που εδρεύουν στον εκάστοτε Δήμο επιτεύχθηκε, πέραν των ΜΜΕ, με **13 ακόμα δράσεις, (3,3%)**. Η πλειοψηφία αυτών αφορούσε στη συμμετοχή στελεχών των Κέντρων σε ημερίδες (8), παρουσιάζοντας τη λειτουργία και το έργο των δομών του δικτύου, ενώ οι υπόλοιπες αφορούσαν σε ενημερώσεις επαγγελματικών και γυναικείων συλλόγων (2), σε γυναίκες Ρομά (1), σε ανάρτηση αφισών σε τοπικά λεωφορεία (1), καθώς και στην Περιφέρεια του Δήμου (1).

Η έκτη κατηγορία με τις περισσότερες δράσεις καλύπτει το πεδίο των **παρεμβάσεων στα σχολεία**, είτε στα πλαίσια της Θεματικής Εβδομάδας που έχει υιοθετήσει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων είτε όχι, με σύνολο **33 από τις 400 δράσεις (8,3%)**. Οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν ενημερωτικές συναντήσεις, ομιλίες, βιωματικά εργαστήρια με τους μαθητές και τις μαθήτριες γύρω από τα έμφυλα στερεότυπα και τις έμφυλες ταυτότητες, τη διαφορετικότητα και την έμφυλη βία.

Στην έβδομη κατηγορία, αυτής των **πολιτιστικών εκδηλώσεων**, εντοπίζουμε **23 από τις 400 καταγεγραμμένες δράσεις** του δείγματος της μελέτης (**5,8%**). Αναλυτικότερα, έχουν καταγραφεί θεατρικές παραστάσεις (4), εκθέσεις φωτογραφίας (3) και ζωγραφικής (3), μουσικές εκδηλώσεις και συναυλίες (3), προβολές ταινιών και φεστιβάλ ταινιών (3), αλλά και φεστιβάλ ισότητας (2). Μεμονωμένες δράσεις αυτής της κατηγορίας αποτελούν η εικαστική παρέμβαση του Δήμου Κοζάνης σε συνεργασία με την Σχολή Καλών Τεχνών Δυτικής Μακεδονίας, η δημιουργία graffiti, η ποιητική εκδήλωση, τα σεμινάρια ανάγνωσης και δημιουργικότητας, και η επίσκεψη σε μουσείο φυσικής ιστορίας απευθυνόμενο σε μητέρες πρόσφυγες με τα παιδιά τους.

Η όγδοη κατηγορία αποτελείται από δράσεις επικεντρωμένες στην **εργασιακή συμβουλευτική και την κατάρτιση**, με **20 από τις 400 δράσεις (5%)**. Οι δράσεις αυτές αφορούν κυρίως σε εργαστήρια εργασιακής συμβουλευτικής ανεξαρτήτως του φύλου των ωφελούμενων, καθώς και σε μαθήματα κατάρτισης, όπως η εκμάθηση ξένων γλωσσών (1) και Η/Υ (2). Σε αυτή την κατηγορία παρατηρήσαμε και τρεις δράσεις επικεντρωμένες σε άνεργες γυναίκες, ενώ περιλαμβάνονται και δύο βιωματικά εργαστήρια σε αστυνομικούς για την διαχείριση περιστατικών έμφυλης βίας.

Η επόμενη κατηγορία περιλαμβάνει **17 δράσεις συνεργασίας και δικτύωσης φορέων (4,3%** του συνόλου των καταγεγραμμένων δράσεων) για την καλύτερη αντιμετώπιση των ζητημάτων που εμπíπτουν στο φάσμα της ισότητας των φύλων. Από αυτές οι 6 αφορούσαν δικτύωση με φορείς της κοινωνίας των πολιτών για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας που βιώνουν οι γυναίκες πρόσφυγες στην Ελλάδα, οι 2 με φορείς της κοινωνίας των πολιτών με στόχο την επιμόρφωση των συλλόγων και τη διοργάνωση σεμιναρίων, ενώ από 3 δράσεις κατέγραψαν οι συνεργασίες με ιδιώτες για την παροχή δωρεάν ιατρικών εξετάσεων, η συνεργασία με την ΓΓΟΠΙΦ και το ΚΕΘΙ και η δικτύωση με άλλες δομές του Δήμου (π.χ. ΤΟΜΥ) για την καλύτερη αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας.

Στο πεδίο της **γυναικείας άθλησης**, που καλύπτει ένα σύνολο **11 δράσεων (2,8%** των 400 δράσεων), εντοπίζουμε δράσεις που αφορούν στη λειτουργία γυναικείων αθλητικών τμημάτων (5), σεμιναρίων αυτοάμυνας (5), καθώς και ένα φεστιβάλ γυναικείου ποδοσφαίρου από το Δήμο Ιωαννιτών.

Στην κατηγορία των **δημιουργικών εργαστηρίων/σεμιναρίων** καταγράφονται **7 δράσεις (1,8%)**, η πλειοψηφία των οποίων αφορά σε 5 δημιουργικά εργαστήρια για γυναίκες (φωτογραφίας, αγγειοπλαστικής, υφαντικής κ.λ.π.), σε σεμινάρια απευθυνόμενα σε γυναίκες υποψήφιες στις εκλογές (1), και σε ένα επιμορφωτικό σεμινάριο σχετικά με το trafficking.

Η επόμενη κατηγορία αποτελείται από **7 δράσεις προνοιακού χαρακτήρα (1,8%** του δείγματος της μελέτης). Σε αυτήν περιλαμβάνονται παροχές σε δημότες που χρήζουν υποστήριξης, ανδρών και γυναικών, καθώς και Ρομά, όπως οικονομική ενίσχυση, παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης (και εμβολιασμοί) και ρουχισμού. Δύο δράσεις που ξεχωρίζουν και έχουν καταγραφεί από το Δήμο Περιστερίου αναφέρουν την αποκατάσταση των πεζοδρομίων και των ραμπών που χρησιμοποιούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και οι μητέρες με τα παιδικά καρότσια. Επίσης, το φωτισμό κάθε σημείου της πόλης, μια παρέμβαση που θεωρείται θεμελιώδης για την αποφυγή περιστατικών έμφυλης βίας στο δημόσιο χώρο. Επιπλέον, αναφέρουν την παροχή δωρεάν δημοτικής

συγκοινωνίας, προσαρμοσμένη στα ωράρια των μαθητριών και των μαθητών, συμβάλλοντας με έναν ακόμη τρόπο στην εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής των γυναικών.

Τέλος, **δύο** Δήμοι ανέφεραν **συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα** για την αντιμετώπιση περιστατικών έμφυλης βίας στους προσφυγικούς πληθυσμούς μέσα από τη δικτύωση των συναρμόδιων φορέων (πρόγραμμα ΑΡΙΑΔΝΗ, Δήμος Αθηναίων) και την ένταξη γυναικών από τρίτες χώρες (πρόγραμμα CIMRA, Δήμος Καλλιθέας). Ένας Δήμος αναφέρει την ένταξή του σε συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα για τη στήριξη απόρων (πρόγραμμα ΤΕΒΑ, Δήμος Κω). Παρότι η συχνότητα των εν λόγω δράσεων είναι μικρή (**0,8%**), ο αντίκτυπος, ο τρόπος χρηματοδότησής τους, η πολυπλοκότητα υλοποίησής τους και ο βαθμός δέσμευσης που απαιτείται από τους Δήμους, καθιστούν τις εν λόγω δράσεις μια ξεχωριστή και ύψιστης σημασίας κατηγορία.

Από την επεξεργασία των απαντήσεων, παρατηρήθηκε ότι ένα ποσοστό της τάξης του 9,3% των δράσεων υλοποιήθηκε με αφορμή τον εορτασμό της ημέρας της γυναίκας (8 Μαρτίου) (17 δράσεις) και της ημέρας εξάλειψης της βίας κατά των γυναικών (25 Νοεμβρίου) (20 δράσεις). Για τον εορτασμό της ημέρας της γυναίκας 11 Δήμοι προχώρησαν στη διοργάνωση σχετικών ημερίδων, 5 Δήμοι σε δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, ενώ ένας Δήμος υλοποίησε μία πολιτιστική εκδήλωση. Για τον εορτασμό της διεθνούς ημέρας εξάλειψης της βίας κατά των γυναικών 12 Δήμοι οργάνωσαν σχετικές ημερίδες, 7 Δήμοι ανέλαβαν δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης και ένας Δήμος υλοποίησε μία πολιτιστική εκδήλωση.

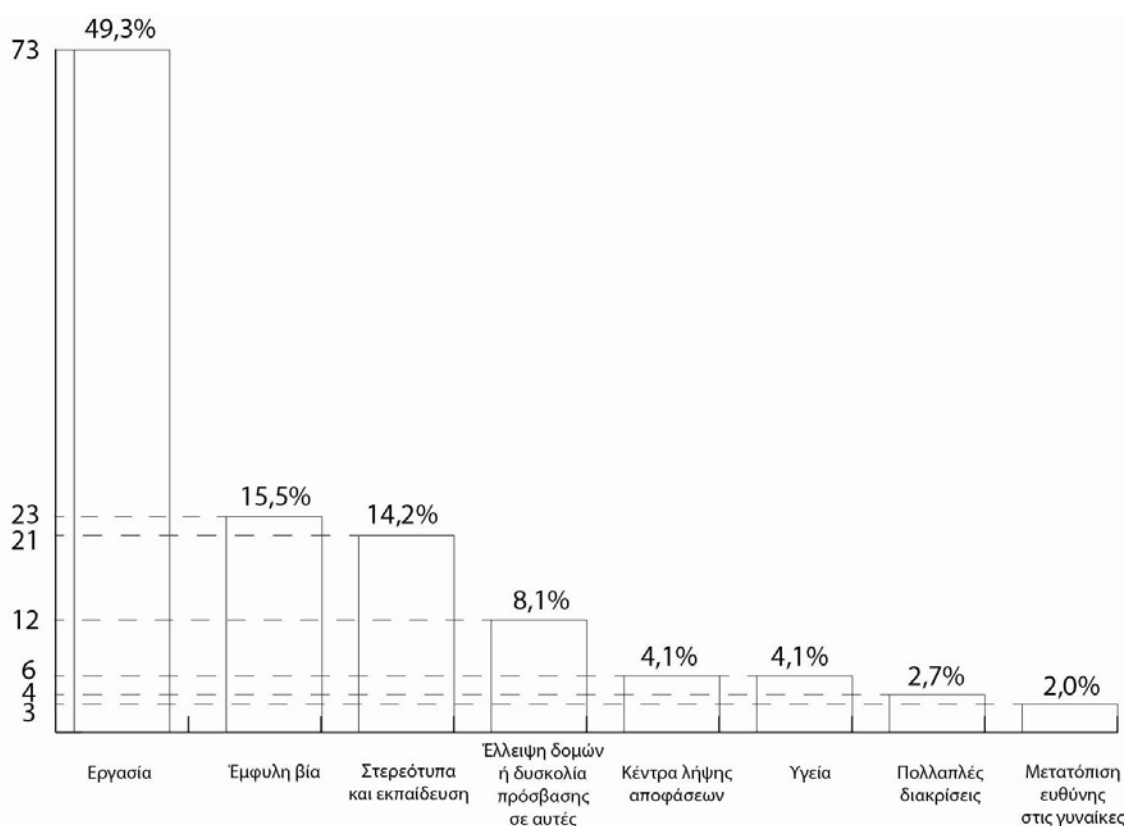
Από την ανάλυση των δεδομένων παρατηρείται ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός δράσεων στο πεδίο της ενημέρωσης, (ημερίδες, φυλλάδια κ.ο.κ.) και μάλιστα με αφορμή δύο συγκεκριμένες μέρες το χρόνο (ημέρα της γυναίκας και ημέρα κατά της βίας), ενώ μεγάλο μέρος καλύπτει η λειτουργία, η προβολή και η δικτύωση των δομών. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι οι εορταστικές εκδηλώσεις με συμβολικό χαρακτήρα την ημέρα της γυναίκας δεν υπηρετούν πάντα το στόχο της ισότητας των φύλων καθώς κάποιες φορές αναπαράγουν, παρά ανατρέπουν, τα έμφυλα στερεότυπα.

Παρότι, επίσης, στην αμέσως προηγούμενη ερώτηση, προέκυψε ότι το θεματικό πεδίο «εργασία, εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» καταλαμβάνει το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό των δράσεων (16,3%), η επεξεργασία του παρόντος ερωτήματος καταδεικνύει ότι μόνο 5% των δράσεων αφορούν στην παροχή εργασιακής συμβουλευτικής ή κατάρτισης σε γυναίκες. Το ποσοστό αυτό θεωρείται χαμηλό, ειδικά όταν, όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω, τα εργασιακά αποτελούν σύμφωνα με τους Δήμους το βασικότερο πρόβλημα των γυναικών της επικράτειάς τους.

10) Από την εμπειρία σας, ποια πιστεύετε ότι είναι τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στο Δήμο σας;

Η τελευταία, ανοιχτού τύπου, ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορούσε στα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στις τοπικές κοινωνίες, σύμφωνα με τη γνώμη των υπαλλήλων που ανταποκρίθηκαν στην έρευνά μας. Στη συγκεκριμένη ερώτηση απάντησαν 85 Δήμοι. Καθώς αρκετοί Δήμοι έθεσαν περισσότερα του ενός ζητήματα, το σύνολο των απαντήσεων ανέρχεται σε 148.

Γράφημα 13: Βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες

Όπως παρατηρούμε, για την πλειονότητα των Δήμων (49,3%) τα ζητήματα γύρω από την εργασία (ανεργία 58 Δήμοι, αγορά εργασίας 5 Δήμοι, εναρμόνιση προσωπικής και επαγγελματικής ζωής 9 Δήμοι και μισθολογικές διακρίσεις 3 Δήμοι) φαίνεται να απασχολούν σε μεγάλο βαθμό τις γυναίκες δημότισσες. Το ζήτημα της έμφυλης βίας αναφέρεται από 23 Δήμους (15,5%), ενώ η ανάγκη καταπολέμησης των έμφυλων στερεοτύπων (15 Δήμοι) και ενίσχυσης της εκπαίδευσης (6 Δήμοι) υπογραμμίζεται από 21 Δήμους (14,2% του δείγματος). Ένα επιπλέον σημαντικό ζήτημα που αναδεικνύεται από τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου είναι η έλλειψη δομών (9 Δήμοι) ή η δυσκολία πρόσβασης των γυναικών σε αυτές (3 Δήμοι), σε ποσοστό 8,1%. Η έλλειψη δομών παροχής δωρεάν ιατρικής περίθαλψης και η ελάχιστη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων

αναφέρονται από έξι Δήμους αντίστοιχα (4,1%). Εμπόδιο στη ζωή των γυναικών στους τόπους κατοικίας τους αποτελούν οι πολλαπλές διακρίσεις που υφίστανται, σύμφωνα με τέσσερις Δήμους (2,7%).

Τέλος, εντύπωση προκαλεί η μετατόπιση της ευθύνης στις ίδιες τις γυναίκες από τρεις Δήμους του δείγματος (2%). Παρατηρήσαμε πως ενώ οι υπόλοιποι Δήμοι της έρευνας επικεντρώθηκαν στις συνέπειες της κοινωνικοοικονομικής κρίσης, στην έλλειψη παροχών από την πλευρά του κράτους και στα στερεότυπα που επικρατούν στις τοπικές κοινωνίες, οι συγκεκριμένοι Δήμοι ανέφεραν ως βασικότερα προβλήματα των γυναικών της περιοχής τους την ελλιπή τους πληροφόρηση σχετικά με τα δικαιώματά τους και τις σχετικές νομοθεσίες, καθώς και την μη κατανόηση της ελληνικής γλώσσας. Είναι σημαντικό να διευκρινίσουμε ότι η ελλιπής πληροφόρηση δε συνδέθηκε με την ανάγκη από την πλευρά του Δήμου να ενισχύσει τις ενημερωτικές δράσεις και σύσταση τμημάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, μετατοπίζοντας έτσι την ευθύνη στην ομάδα-στόχο των πολιτικών. Η απάντηση αυτή υποδεικνύει την αναπαραγωγή των στερεοτύπων που θέλουν τις γυναίκες υπεύθυνες για τη δυσχερή τους θέση στην κοινωνία, συσκοτίζει τις κοινωνικές συνθήκες που δημιουργούν τις έμφυλες ανισότητες, ενώ όταν αυτός ο λόγος εκφέρεται από θεσμικά όργανα αναδεικνύεται περισσότερο έντονη η ανάγκη στελέχωσης αρμόδιων υπηρεσιακών μονάδων με καταρτισμένο προσωπικό.

3.3. Καλές πρακτικές και τρεις Δήμοι παραδείγματα

Στην παρακάτω παράγραφο αναφέρουμε ενδεικτικές δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από Δήμους το 2018 με στόχο τη διάδοση και ανταλλαγή καλών πρακτικών. Η επιλογή των δράσεων έγινε με γνώμονα την πρωτοτυπία τους, την ευκολία σχεδιασμού και υλοποίησης και τον κοινωνικό χαρακτήρα τους.

Δήμος	Δράση
Ιωαννιτών	1ο Φεστιβάλ Γυναικείου Ποδοσφαίρου
Κεφαλλονιάς	Διενέργεια δωρεάν σεμιναρίου γυναικείας αυτοπροστασίας από το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών σε συνεργασία με σχολή αυτοάμυνας.
Περιστερίου	Ενίσχυση της καλλιτεχνικής δημιουργίας γυναικών, παρουσιάσεις βιβλίων Ελληνίδων συγγραφέων. Πολυάριθμα Δημιουργικά Εργαστήρια όπως π.χ. φωτογραφίας και αγγειοπλαστικής στα οποία συμμετέχουν πολλές γυναίκες. Συνεργασία του Δήμου με την κοινωφελή επιχείρηση.
Κορδελιού-Ευόσμου	Διατροφολογική παρέμβαση σε ειδικές ομάδες γυναικών - έντυπο υλικό.
Καστοριάς	Ενημέρωση για τις υπηρεσίες της δομής στο τοπικό καταυλισμό Ρομά.
Καστοριάς	Δράση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε συνεργασία με το ΚΑΠΗ Καστοριάς. Τρεις δίωρες συναντήσεις με ομάδα γυναικών της 3ης ηλικίας και βιωματικά εργαστήρια προσωπικής ανάπτυξης και προσέγγισης της έμφυλης ταυτότητας.
Κερασινίου-Δραπετσώνας	Δράση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την 25η Νοέμβρη- Παγκόσμια μέρα κατά της βίας κατά των γυναικών. Περιλάμβανε α) εισηγήσεις στους επαγγελματίες υγείας των 2 ΤΟΜΥ Κερασινίου – Δραπετσώνας με θέμα «Ορατά και αόρατα σημάδια της έμφυλης βίας», β) διανομή υλικού στις ωφελούμενες και στους ωφελούμενους των 2 ΤΟΜΥ με στόχο την προβολή του Κέντρου Γυναικών και την ενημέρωση του κόσμου για τις υπηρεσίες του Κέντρου και τη βία κατά των γυναικών. Το υλικό περιλάμβανε πάνινη τσάντα με λογότυπο του Κέντρου, αντι-στρες μπάλα με λογότυπο, μικρή ατζέντα με λογότυπο, στυλό με λογότυπο, flyer με οδηγίες για τα ορατά και αόρατα σημάδια της βίας, τρίπτυχο φυλλάδιο του Κέντρου Γυναικών.
Κω	Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά Δήμου Κω: Βιωματικά εργαστήρια σε γυναίκες Ρομά του καταυλισμού.
Κω	Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά Δήμου Κω: Βιωματικά εργαστήρια με Θέμα «Προετοιμασία για την ένταξή τους στο σχολείο».

Σερρών	Βιωματικό εργαστήριο για τη διαχείριση περιστατικού έμφυλης βίας στην Αστυνομική Διεύθυνση Σερρών.
Χαλανδρίου	Συμβουλευτική ανέργων γυναικών.
Τρικαίων	Υλοποίηση Κύκλου 6 δίωρων Συναντήσεων με θέμα «Εργασιακή Συμβουλευτική με την Οπτική του Φύλου» με εισηγήτρια την Κοινωνικό Λειτουργό του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών στο οποίο συμμετείχαν άνεργες γυναίκες της ΧΕΝ Τρικάλων.
Περιστερίου	Εκδήλωση του Δήμου στα πλαίσια της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας: «Τιμώντας τη γυναίκα - εργαζόμενη στις υπηρεσίες καθαριότητας του Δήμου». Γυναίκες που έχουν υπερβεί τα στερεότυπα ανδροκρατούμενων θέσεων, όπως οδηγοί απορριμματοφόρων και μηχανημάτων οδοκαθαρισμού.
Περιστερίου	Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας, Ν. Γενιάς και Ισότητας: Κέντρα Μελέτης για μαθητές δημοτικού με υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν και απευθύνονται σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα.
Καλαμάτας	Επίσκεψη Ελλήνων (4ο Λύκειο Καλαμάτας) και ξένων μαθητών και εκπ/κών στα πλαίσια του προγράμματος ERASMUS+ στο Συμβουλευτικό Κέντρο με στόχο την ενημέρωσή τους πάνω σε θέματα έμφυλης βίας.
Θάσου	Ενδοσχολική Βία, παρουσίαση του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών Καβάλας, Ημέρα με βιωματικές Δράσεις ΑΜΕΑ.
Αθηναίων	Στις 2-3/11/18 διοργανώθηκε Φεστιβάλ Ταινιών με θέμα «Γυναίκες & Πολιτική» σε συνεργασία με το WIFT GR.
Αιγάλεω	Έκθεση με θέμα «Μια διαδραστική αναδρομή στην ιστορία του φεμινιστικού κινήματος» με φωτογραφικό υλικό από τη βιβλιοθήκη της Υπηρεσίας και το αρχείο «Δελφύς».
Καστοριάς	Εκδήλωση για την Ημέρα της Γυναίκας: «ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ» - Η γυναίκα μέσα από το ρεμπέτικο τραγούδι και η γυναίκα ρεμπέτισσα.
Κοζάνης	Εικαστική Παρέμβαση με θέμα τη βία κατά των γυναικών στις βιτρίνες εμπορικών καταστημάτων, σε συνεργασία με τη Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.
Ηρακλείου Κρήτης	Δ.ΕΠ.ΙΣ.: «Γιορτάζουμε την Ημέρα της Μητέρας» - Εκδήλωση στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης με τη συμμετοχή μητέρων – προσφύγων και των παιδιών τους (10/05/2018).
Κέρκυρας	Παρουσίαση της λειτουργίας του Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών σε Συλλόγους Γυναικών στην περιφέρεια της Κέρκυρας.
Ζακύνθου	Αρθρογραφία σε τοπική ημερήσια εφημερίδα και εβδομαδιαίο περιοδικό, καθώς και συνέντευξη σε τοπικό Ραδιοφωνικό Σταθμό, με θέματα «Ψυχολογική Βία» - «Ο κύκλος της βίας» - «Σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας» - «Παρουσίαση των

	υπηρεσιών και Δράσεων του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών Ζακύνθου».
Τρικκαίων	Λειτουργία ιστοσελίδας (www.supportwomentrikala.gr) και ηλεκτρονικής σελίδας του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών του Δήμου σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης (facebook – Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης γυναικών Θυμάτων Βίας Δήμου Τρικκαίων), όπου αναρτώνται άρθρα και δημοσιεύσεις σχετικά με ζητήματα έμφυλης βίας, καθώς και καταχώριση ξεχωριστού ενημερωτικού banner του Συμβουλευτικού Κέντρου στην κεντρική ιστοσελίδα του δήμου Τρικκαίων (www.trikalacity.gr), με στόχο την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση όλων των δημοτών/ισών.
Κω	Πρωτόκολλο Συνεργασίας του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων με ιδιωτικό ακτινοδιαγνωστικό κέντρο με σκοπό τη δωρεάν παροχή ιατρικών εξετάσεων.
Κοζάνης	Ομάδες ευαισθητοποίησης με προσωπικό των Δήμων της ευρύτερης περιοχής σε ζητήματα έμφυλης βίας και τρόπων αντιμετώπισης της.
Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης	Ευαισθητοποίηση πληθυσμού μέσω προβολής στις ιστοσελίδες του Δήμου της καμπάνιας του ΚΕΘΙ για τις γυναίκες υποψήφιες.

Στη συνέχεια, αναφέρουμε τους τρεις Δήμους, των οποίων οι δράσεις ξεχώρισαν λόγω του αριθμού και της ποικιλίας τους, σε σχέση πάντα με τις ανάγκες του πληθυσμού. Οι Δήμοι αυτοί βρίσκονται στο Νότιο Αιγαίο (Κως), τη Δυτική Μακεδονία (Καστοριά) και την Αττική (Περιστέρι).

<u>Δράσεις Δήμου Κω</u>
<u>Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά Δήμου Κω</u> : Βιωματικά εργαστήρια σε γυναίκες Ρομά του καταυλισμού.
<u>Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά Δήμου Κω</u> : Βιωματικά εργαστήρια με Θέμα «Προετοιμασία για την ένταξή τους στο σχολείο».
<u>Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών</u> : Εκδήλωση με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα Γυναίκας με Θέμα: «Γυναίκα τότε και τώρα».
<u>Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών</u> : Ομάδα Ευαισθητοποίησης Γυναικών με καρκίνου του μαστού σε θέματα έμφυλης βίας.
<u>Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών</u> : Βιωματικά εργαστήρια με γυναίκες-μέλη της Λέσχης Φιλίας Δημοτικής Κοινότητας Δικαίου.
<u>Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών</u> : Βιωματικά εργαστήρια με γυναίκες-μέλη της Λέσχης Φιλίας της Δημοτικής Κοινότητας Κω.
<u>Κέντρο Κοινότητας με Παράρτημα Ρομά Δήμου Κω</u> : Πολλαπλές Παρεμβάσεις με στόχο την κοινωνική, εργασιακή, εκπαιδευτική ένταξη Ρομά.
<u>Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών</u> : Βιωματικά εργαστήρια σε μαθητές γυμνασίων και λυκείων του Δήμου Κω.
<u>Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής & Πολιτικών Ισότητας των Φύλων</u> : Εφαρμογή ΤΕΒΑ (Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας Προς τους Απόρους).
<u>Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών</u> : Κοινή δράση με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες/ΜΚΟ Άρσις στο Κέντρο Μη-Τυπικής Εκπαίδευσης (ΚΕΔΥ) της Κω με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των γυναικών.
<u>Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής & Πολιτικών Ισότητας των Φύλων</u> : Πρωτόκολλο Συνεργασίας με ιδιωτικό ακτινοδιαγνωστικό για την δωρεάν παροχή ιατρικών εξετάσεων.

Δράσεις Δήμου Καστοριάς
Δράση - Εκστρατεία ευαισθητοποίησης «Ένοχη»-Διαφημιστικό spot για τη βία κατά των γυναικών- Συμμετοχή θεατρικής ομάδας «Σπασμένο Ρόδι».
Δράση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε συνεργασία με το ΚΑΠΗ Καστοριάς. Τρεις δίωρες συναντήσεις με ομάδα γυναικών της 3ης ηλικίας και βιωματικά εργαστήρια προσωπικής ανάπτυξης και προσέγγισης της έμφυλης ταυτότητας.
Ενημέρωση σε Ιατρικό και Νοσηλευτικό προσωπικό: "Ο ρόλος των Νοσηλευτών και των άλλων επαγγελματιών υγείας στην αντιμετώπιση των γυναικών που έχουν υποστεί βία» - Γενικό Νοσοκομείο Καστοριάς.
Δράση δρόμου. Έντυπο υλικό σε πολίτες σε κεντρικό σημείο της πόλης.
Ενημερωτική Αφίσα για την κακοποίηση, η οποία ήταν προσαρμοσμένη για την περίοδο των εορτών και σε συνεργασία με το σύλλογο καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Τοποθετήθηκαν 50 αφίσες στα καταστήματα.
Ημερίδα: «Ανιχνεύοντας την παιδική σεξουαλική κακοποίηση: τι πρέπει να ξέρουν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί».
Δράση-Εκδήλωση για τη Διεθνή Ημέρα για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Ημερίδα: «Τα 5 χρόνια λειτουργίας του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών και η παρουσίαση της νέας εκστρατείας ευαισθητοποίησης».
Δράση – Θεματική Εβδομάδα για τα Γυμνάσια του Νομού Καστοριάς. Ενημερώθηκαν 391 μαθητές και μαθήτριες για θέματα ισότητας των φύλων.
Βιωματική Δράση για τις πολλαπλές διακρίσεις στο Μουσικό Γυμνάσιο Καστοριάς.
Βιωματική Δράση σε παιδιά παιδικού σταθμού για τη διαφορετικότητα.
Εκδήλωση για την Ημέρα της Γυναίκας: «ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ»- Η γυναίκα μέσα από το ρεμπέτικο τραγούδι και η γυναίκα ρεμπέτισσα.
Ενημέρωση για τις υπηρεσίες της δομής στον τοπικό καταυλισμό Ρομά.
Δράση – Συνεργασία με τη ΜΚΟ «Μαζί για το παιδί» και την εταιρεία παπουτσιών Toms. Διανομή 300 ζευγαριών παιδικών παπουτσιών σε άπορες οικογένειες. Ταυτόχρονα με την παραπάνω δράση, διανομή έντυπου υλικού για τις υπηρεσίες της δομής.

Δήμος Δήμου Περιστερίου
Συνεργασία με την κοινωφελή επιχείρηση: ενίσχυση της καλλιτεχνικής δημιουργίας γυναικών, παρουσιάσεις βιβλίων Ελληνίδων συγγραφέων. Πολυάριθμα Δημιουργικά Εργαστήρια.
Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών: διανομή φυλλαδίων στις εργαζόμενες / νους του Δήμου.
ΚΕΠ ΥΓΕΙΑΣ. Δράσεις προς ευάλωτες ομάδες γυναικών: δωρεάν ψηφιακή μαστογραφία, ψηλάφηση μαστού, τεστ ΠΑΠ, μέτρηση οστεοπόρωσης σε ηλικίες 45+ με στόχο την επέκταση σε όλες τις γυναίκες που είναι σε εμμηνόπαυση, πολυάριθμες ημερίδες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για θέματα υγείας, αναπαραγωγής και σεξουαλικής υγείας, δωρεάν εξέταση για HIV και Ηπατίτιδα Α και C με κινητές μονάδες. Διανομή φυλλαδίων του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών στις ημερίδες.
Δημοτικό Ιατρείο : Δωρεάν εξετάσεις προς ευάλωτες ομάδες.
Δράση του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών - "Open Day" με κίσκι στον κεντρικό πεζόδρομο, διανομή φυλλαδίων και ενημέρωση των δημοτών για τις δράσεις του Κέντρου.
Εκδήλωση στα πλαίσια της 8 ^{ης} Μαρτίου: «Τιμώντας τη γυναίκα - εργαζόμενη στις υπηρεσίες καθαριότητας του Δήμου». Γυναίκες που έχουν υπερβεί τα στερεότυπα ανδροκρατούμενων θέσεων.
Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών: Ομιλίες και βιωματικά εργαστήρια κατά τη διάρκεια της «Θεματικής Εβδομάδας», σε δύο Γυμνάσια, για την άρση των έμφυλων στερεοτύπων.
Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας, Ν. Γενιάς και Ισότητας. α) Μέσα από μηνιαίες δράσεις των ΚΕΦΙ πραγματοποιήθηκαν: εκμάθηση ξένων γλωσσών, θεραπευτική γυμναστική, θεατρικές ομάδες, χορωδία, ομάδες νοητικής ενδυνάμωσης, πρόγραμμα για την υποστήριξη φροντιστών/στριών σε νοσούντες Alzheimer, λειτουργία Συμβουλευτικού Σταθμού για τη Μνήμη, β) Υλοποίηση του Προγράμματος «Στέγαση και Εργασία» σε συνεργασία με τη ΜΚΟ «Έδρα» για την πλήρη επανένταξη των αστέγων γυναικών και ανδρών της περιοχής, γ) Παραπομπή μέσω του Κέντρου Κοινότητας ευάλωτων ομάδων γυναικών και γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις στο Συμβουλευτικό Κέντρο, δ) Πρόγραμμα «Δια βίου μάθηση» με εκμάθηση πληροφορικής και ξένων γλωσσών, ε) Κέντρα Μελέτης για μαθητές δημοτικού: δωρεάν - απευθύνεται σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα.
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ : 2 δομές.
Βρεφονηπιακοί σταθμοί και ΚΔΑΠ: Λειτουργούν εννέα Βρεφονηπιακοί και Παιδικοί Σταθμοί, δύο ΚΔΑΠ, Δημοτική Βιβλιοθήκη με δράσεις όπως «Λέσχη Παραμυθιού», Δημοτικό Ελεύθερο Πανεπιστήμιο.
Δωρεάν Δημοτική Συγκοινωνία, με δρομολόγια προσαρμοσμένα στα ωράρια των μαθητριών/τών.
Τεχνική υπηρεσία: Αποκατάσταση πεζοδρομίων και πλακοστρώσεις με ράμπες για ΑΜΕΑ, φωτισμός σε κάθε σημείο της πόλης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο Δήμος Περιστερίου διαθέτει Gender Expert, η οποία και συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Συμπεράσματα, προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής

Όπως και στην Ετήσια Έκθεση 2017, η παρούσα Έκθεση επιβεβαιώνει τις προκλήσεις που εξακολουθούν να υπάρχουν για την ένταξη της διάστασης του φύλου στην τοπική αυτοδιοίκηση. Ο συνολικός αριθμός, το είδος και ο κατακερματισμός των δράσεων δεν υποδεικνύουν την ανάληψη και υλοποίηση ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης για την ισότητα των φύλων από τους Δήμους. Αντίθετα, φανερώνουν την απουσία συνέχειας και οργανωτικού σχεδιασμού για την προώθηση της ισότητας σε τοπικό επίπεδο. Έχουν ήδη τεκμηριωθεί (ΓΠΦ, 2017) ο συμβολικός χαρακτήρας της υπογραφής της *Ευρωπαϊκής Χάρτας* και η αδυναμία παραγωγής θεσμικής μνήμης εντός των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία και θα διασφάλιζε τη βιωσιμότητα και τη συνέχεια των δράσεων. Εξάιρεση αποτελούν συγκεκριμένοι Δήμοι, οι οποίοι επιδεικνύουν ένα πλέγμα δράσεων για την ισότητα των φύλων που διαφεύγει από το παράδειγμα των συμβολικών εκδηλώσεων με αφορμή την ημέρα της γυναίκας, της μητέρας ή της μέρας κατά της έμφυλης βίας.

Είναι επιτακτική η ανάγκη υπόμνησης των νέων Δημοτικών Αρχών ως προς το περιεχόμενο της Χάρτας και των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει οι Δήμοι στο πλαίσιο της υπογραφής τους, καθώς και η κατάρτιση της διοίκησης σε ζητήματα φύλου. Περαιτέρω, παρά την ανάδειξη των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης ως κατεξοχήν χώρων σχεδίασης και εφαρμογής πολιτικών ισότητας, λόγω της εγγύτητάς τους στα δεδομένα και τις ιδιαιτερότητες της τοπικής κοινωνίας και των συγκεκριμένων αναγκών του πληθυσμού της (Φερώνας, 2005), τα ευρήματα της παρούσας μελέτης αναδεικνύουν την ανάγκη υποστήριξης των Δήμων από τον αρμόδιο εθνικό φορέα ισότητας. Έτσι καθίσταται επιτακτική η διασφάλιση της συνεχούς ανατροφοδότησης και επικοινωνίας με την Υπηρεσία, ούτως ώστε να μεταφέρεται γνώση για το πλαίσιο και τους θεσμούς ένταξης της ισότητας σε τοπικό επίπεδο, τεχνογνωσία για την υλοποίηση δράσεων και ανταλλαγή καλών πρακτικών.

Με βάση τα παραπάνω οι προτάσεις της παρούσας μελέτης είναι οι εξής:

- Αξιοποίηση των δράσεων του προγράμματος «Ενίσχυση των Επιτελικών Λειτουργιών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΕΣΠΑ 2014-2020)» για:
 - Την προώθηση της υπογραφής της Χάρτας στο σύνολο των Δήμων.
 - Ενημέρωση των νέων Δημοτικών Αρχών ως προς το περιεχόμενο της Χάρτας και των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει οι Δήμοι και οι Περιφέρειες στο πλαίσιο της υπογραφής τους.

- Ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιακών μονάδων των Δήμων και των Περιφερειών για το πλαίσιο άσκησης πολιτικής ισότητας στην τοπική αυτοδιοίκηση, το περιεχόμενο της Χάρτας και των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο της υπογραφής τους.
- Εκπαίδευση του προσωπικού των Δήμων για την Κατάρτιση Σχεδίων Ισότητας.
- Δημιουργίας παράλληλης εξειδικευμένης δομής (help desk) στην ΓΓΟΠΙΦ, στελεχωμένης με προσωπικό επιμορφωμένο σε θέματα ισότητας και αυτοδιοίκησης, το οποίο θα συνεργάζεται με το αρμόδιο Τμήμα.
- Άμεση εφαρμογή των προβλέψεων του Ν.4604/2019 για την επανασύσταση και λειτουργία των Γραφείων Δικτύωσης – Προώθησης της Ισότητας των Φύλων των ΚΕΔΕ και ΕΝΠΕ.
- Τήρηση σε ετήσια βάση στοιχείων για την κατά φύλο συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού (Περιφερειακά και Δημοτικά Συμβούλια) είτε από την ΕΕΤΑΑ σε συνεργασία με τη ΓΓΟΠΙΦ.
- Άμεσος ορισμός εκπροσώπων της ΓΓΟΠΙΦ στις Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων.
- Σύσταση σε Δήμους για τη συγκρότηση/ενεργοποίηση των ΔΕΠΙΣ και τη συνεδριάσή τους σε τακτική βάση, ενδεικτικά μία φορά ανά τρεις μήνες.
- Μηνιαία επικοινωνία της Υπηρεσίας με τους Δήμους με αναλυτικές οδηγίες για την αξιοποίηση των καλών πρακτικών της παρούσας έκθεσης ή αναλυτικές προτάσεις άλλων δράσεων και σύνδεσή τους με τα αντίστοιχα άρθρα της Χάρτας.
- Αλληλογραφία με Δήμους για τη δικτύωσή τους με όμορους Δήμους με σκοπό την ανταλλαγή και την αξιοποίηση καλών πρακτικών.
- Σχεδιασμός/επικαιροποίηση προγράμματος σε συνεργασία με το ΙΝΕΠ για την ενημέρωση των Δήμων για το νέο νομοθετικό πλαίσιο και την εκπαίδευση gender experts στους Δήμους.
- Σχεδιασμός, σε κεντρικό επίπεδο, δράσεων για τη στήριξη της εργασίας των γυναικών, αξιοποιώντας και τις δυνατότητες που παρέχονται από τον Ν. 4604/2019, όπως για παράδειγμα τη θέσπιση Σημάτων Ισότητας για τις επιχειρήσεις.
- Τακτικές συναντήσεις μεταξύ των γραφείων ισότητας των ΚΕΔΕ, ΕΝΠΕ και της Υπηρεσίας.

Βιβλιογραφία

- Benschop, Y., & Verloo, M. (2006). Sisyphus' Sisters: Can Gender Mainstreaming Escape the Genderedness of Organizations? *Journal of Gender Studies*, 15(1), 19–33. <http://doi.org/10.1080/09589230500486884>
- Βουγιούκα, Α., Θελερίτη, Μ., Οικονόμου, Μ., Βάσσου, Β. (2012). Οδηγός για την ένταξη της οπτικής του φύλου (gender mainstreaming) στην κοινωνική πολιτική που ασκείται σε τοπικό επίπεδο & της κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων με την οπτική του φύλου (gender budgeting). Α. Ηλικιωμένες Γυναίκες, Β. Γυναίκες Ρομά, Γ. Γυναίκες με αναπηρία, Δ. Μετανάστριες, εκπονήθηκε στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Progress, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων.
- Μάρη, Ε. & Μπίρμπας, Δ. (2011). Οδηγός Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες, «Ενθάρρυνση και Υποστήριξη της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις πολιτικής ευθύνης και εκπροσώπησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων.
- ΓΓΙΦ. (2011). Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013. Αθήνα: Εκδόσεις Διόνικος.
- ΓΓΙΦ. (2017). Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- ΓΓΙΦ. (2018). Ετήσια Έκθεση. Η Πρόοδος των πολιτικών ισότητας στη χώρα. Η εφαρμογή των πολιτικών ισότητας στους Δήμους. Αθήνα: Μαχαίρα.
- Daly, M. (2005). Gender Mainstreaming in Theory and Practice. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society*, 12(3), 433–450.
- Esping-Andersen, G. (2009). *Incomplete Revolution: Adapting Welfare States to Women's New Roles*. Cambridge: Polity Press.
- Esping-Andersen, G. (2006). «Ένα νέο συμβόλαιο μεταξύ των φύλων». Στο G. Esping-Andersen, d. Gallie, A. Hemerijck & J. Myles. *Γιατί χρειαζόμαστε ένα νέο κοινωνικό κράτος*, μτφρ. Χ. Οικονόμου. Αθήνα: Διόνικος.
- Hawkesworth, M. (1994). Policy Studies within a Feminist Frame. *Policy Sciences*, 27(2–3), 97–118. <http://doi.org/10.1007/BF00999883>

- Καραμεσίνη, Μ. (2015). «Διαρθρωτική κρίση και προσαρμογή στην Ελλάδα: κοινωνική οπισθοδρόμηση και προκλήσεις για την ισότητα των φύλων». Στο Καραμεσίνη, Μ. (επιμ.). *Γυναίκες και Λιτότητα*. Αθήνα: νήσος. Σελ. 239-276.
- Κυριακίδου, Μ. (2006). *Η πολιτικοποίηση της ψυχής: Έμφυλες προσεγγίσεις της τοπικής δημοκρατίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Lombardo, E., & Mergaert, L. (2013). Gender Mainstreaming and Resistance to Gender Training: A Framework for Studying Implementation. *NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 21(4), 296–311. <http://doi.org/10.1080/08038740.2013.851115>
- McBride, D., & Mazur, A. G. (2013). Women’s Policy Agencies and State Feminism. In *The Oxford Handbook of Gender and Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Schmidt, V. (2005). *Gender Mainstreaming an Innovation in Europe? The Institutionalisation of Gender Mainstreaming in the European Commission*. Opladen: Barbara Budrich.
- Στρατηγάκη, Μ. (2009). 1957-2007: Πενήντα χρόνια πολιτικών ισότητας στην Ε.Ε. Μια κριτική ανασκόπηση. Στο Μ. Στρατηγάκη (επιμ.). *Πολιτικές ισότητας των φύλων: Ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και εθνικές πρακτικές*. Αθήνα: Gutenberg. Σελ. 27-64.
- Στρατηγάκη, Μ. (2007), *Το Φύλο της Κοινωνικής Πολιτικής*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Φερώνας, Α. (2006), «Τοπικοί φορείς στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού: προβλήματα και προοπτικές». Στο Γ. Ο. Τσομπάνογλου, Γ. Κορρές & Ι. Γιαννοπούλου (επιμ.). *Κοινωνικός αποκλεισμός και πολιτικές ενσωμάτωσης*. Αθήνα: Παπαζήσης. Σελ. 291-317.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017

Το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται από το αρμόδιο όργανο της Διοίκησης για θέματα ισότητας των φύλων.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Παρακαλούμε συμπληρώστε τα παρακάτω στοιχεία:

Δήμος:

Πληθυσμός :

Διεύθυνση:

Τηλέφωνο:

Fax:

E-mail:

Διεύθυνση ιστοσελίδας:

Όνομα & ιδιότητα υπεύθυνου/ης για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου:

Ημερομηνία συμπλήρωσης ερωτηματολογίου:

ΕΝΤΑΞΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

1. Γνωρίζετε την "Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες"; * Η Ευρωπαϊκή Χάρτα απευθύνεται στις τοπικές και περιφερειακές αρχές της Ευρώπης, οι οποίες καλούνται να την υπογράψουν, να αναλάβουν δημόσια επίσημη δέσμευση για την προώθηση της αρχής της Ισότητας των Φύλων και να υλοποιήσουν, εντός της επικράτειάς τους, τις δεσμεύσεις που διατυπώνονται στη Χάρτα. Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.
 - Ναι
 - Όχι
2. Έχετε υπογράψει την "Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες";

Μπορείτε εδώ να δείτε τους Δήμους που έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Χάρτα, αν έχετε υπογράψει και το αρχείο μας δεν έχει ενημερωθεί, παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μας. (http://www.isotita.gr/wpcontent/uploads/2019/03/ΔΗΜΟΙ_ΥΠΟΓΡΑΦΗ-ΧΑΡΤΑΣ_17-ΟΚΤ-2018-με-ημερομηνία-υπογραφής.xls). Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
- Όχι, αλλά προτιθέμεθα να την υπογράψουμε το 2018
- Όχι

3. α. Διαθέτετε διακριτή υπηρεσιακή μονάδα αρμόδια για θέματα ισότητας των φύλων; * Η Υπηρεσιακή Μονάδα Πολιτικών Ισότητας των Φύλων σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα των ανδρών και των γυναικών σε όλους τους τομείς (άρθρο 97 του Ν. 3852/2010, Πρόγραμμα «Καλλικράτης»). Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Τμήμα Ισότητας των Φύλων στην Δ/ση Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας;
- Γραφείο Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- Ομάδα Έργου Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- Τίποτα από τα παραπάνω

αα. Έχει οριστεί ειδικός/ή σε θέματα ισότητας των φύλων (gender expert); Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

Εάν δεν διαθέτετε τίποτα από τα παραπάνω, ποια είναι η αρμόδια μονάδα για τα θέματα φύλου;

β. Διαθέτετε Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων; * Οι ΔΕΠΙΣ είναι συμβουλευτικά γνωμοδοτικά όργανα του Δήμου και στις αρμοδιότητές τους περιλαμβάνονται οι εισηγήσεις σχετικών προτάσεων στο Δημοτικό Συμβούλιο, η ευαισθητοποίηση/ενημέρωση των κατοίκων για θέματα ισότητας, ο εντοπισμός και η προσπάθεια εξεύρεσης και προώθησης λύσεων των προβλημάτων που ανακύπτουν, η επιδίωξη μόνιμης συνεργασίας με την ΠΕΠΙΣ, τους ΟΤΑ του Νομού, τις τοπικές συνδικαλιστικές και συνεταιριστικές οργανώσεις, τους μαζικούς φορείς και τις ΜΚΟ (άρθρο 70 του Ν. 3852/2010, Πρόγραμμα «Καλλικράτης»). Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

Εάν διαθέτετε Δημοτική Επιτροπή Ισότητας των Φύλων κάθε πότε συνεδριάζει;

4. Διαθέτετε δομές αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών;

- Συμβουλευτικό κέντρο
- Ξενώνας φιλοξενίας
- Όχι
- Άλλο:

5. Πού εντάσσονται τα θέματα ισότητας των φύλων; * Κάθε Δήμος που υπογράφει τη Χάρτα, εντός εύλογης χρονικής προθεσμίας (η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 2 έτη) από την ημερομηνία υπογραφής, αναλαμβάνει να καταρτίσει και να υιοθετήσει το δικό του Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων σε όλες τις πολιτικές (gender mainstreaming) και, στη συνέχεια, να το εφαρμόζει. Το Σχέδιο Δράσης ορίζει τους στόχους και τις προτεραιότητες του Δήμου, τα μέτρα που σκοπεύει να λάβει και τους πόρους που θα διαθέσει, για την υλοποίηση της Χάρτας και των δεσμεύσεών της. Αποτελεί προϊόν διαβουλεύσεων με τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, αξιολογείται και επικαιροποιείται ανάλογα με τις αναγκαιότητες που προκύπτουν και εντοπίζονται. Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Ειδικό Σχέδιο Δράσης του Δήμου για την ισότητα των φύλων
- Γενικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου
- Άλλο:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Σε περίπτωση που δεν έχετε υλοποιήσει καμία παρέμβαση, συμπληρώνετε το 0 στα αντίστοιχα πεδία της δράσης 1. Στα πεδία με επιλογές, επιλέγετε "Άλλο" και κατόπιν συμπληρώνετε πάλι το 0. Μας ενδιαφέρει μια περιεκτική περιγραφή της δράσης, π.χ. Ενημερωτική ημερίδα για την κακοποίηση των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία στο πλαίσιο της παγκόσμιας ημέρας εξάλειψης της βίας ή Δωρεάν γυναικολογικές εξετάσεις (test pap, ψηλάφηση μαστού, μαστογραφικός έλεγχος) με παράλληλη διανομή του εντύπου της Γ.Γ.Ι.Φ. για την ενδοοικογενειακή βία ή Συνδρομή ομάδων γυναικών για δημιουργία εκθέσεων τοπικών παραδοσιακών προϊόντων και παραδοσιακών υφαντών και κεντημάτων ή Δωρεάν σεμινάριο αυτοάμυνας KRAV MAGA για γυναίκες ή Ομιλία σε σχέση με τη βία στην οικογένεια, τα όρια και την ευαλωτότητα των παιδιών, στους γονείς των μαθητών δημοτικών σχολείων ή Παρουσίαση του Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών του Δήμου, σε εκπομπή του τοπικού καναλιού ή Οργανώθηκε ενημερωτική

καμπάνια για την γνωστοποίηση στην τοπική κοινωνία της ύπαρξης του κέντρου συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών-θυμάτων βίας του Δήμου. Τοποθετήθηκε περίπτερο και μοιράστηκαν φυλλάδια ή Δομές παροχής φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων και παιδιών ώστε να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση των γυναικών στην αγορά εργασίας ή Δημιουργική απασχόληση ασθενών γυναικών με μέτρια άνοια).

A. Είδος\τίτλος δράσης 1 *19.

(Ανοιχτή ερώτηση)

B. Θεματικό πεδίο που εντάσσεται η δράση 1

- Κοινωνική ένταξη και ισότιμη μεταχείριση γυναικών που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις
- Έμφυλη βία/βία κατά των γυναικών
- Αγορά εργασίας, εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής
- Εκπαίδευση και κατάρτιση
- Πολιτισμός και αθλητισμός
- ΜΜΕ
- Υγεία
- Ισόρροπη συμμετοχή γυναικών σε δομές εξουσίας, διαδικασίες και κέντρα λήψης αποφάσεων
- Άλλο

Γ. Ομάδα στόχος δράσης 1

- Όλοι/ες οι δημότες/ισσες
- Γυναίκες δημότισσες
- Ειδική κατηγορία γυναικών (π.χ. γυναίκες μονογονείς, ΑΜΕΑ, Ρομά, τοξικομανείς, αποφυλακισμένες, κ.α.)
- Άνδρες δημότες
- Ειδική κατηγορία ανδρών (π.χ. θύτες οικογενειακής βίας)
- Άλλο:

Εάν στην προηγούμενη ερώτηση επιλέξατε ως απάντηση «ειδική κατηγορία γυναικών» ή «ειδική κατηγορία ανδρών», παρακαλούμε περιγράψτε τα χαρακτηριστικά της.

(Ανοιχτή ερώτηση)

Δ. Αριθμόςωφελουμένων δράσης 1 (κατά προσέγγιση)

(Ανοιχτή ερώτηση)

Ε. Κόστος (€)

- 0
- 1-100
- 100-500
- 500-1.000
- 1.000-10.000
- Άλλο:

ΣΤ. Χρηματοδότηση

- Ιδιωτική
- Δημόσια
- Ευρωπαϊκή/Συγχρηματοδότηση
- Άλλο:

Έχετε κάνει και άλλες δράσεις;

- Ναι (Εμφάνιση νέας καρτέλας)
- Όχι

ΣΧΟΛΙΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Από την εμπειρία σας, ποια πιστεύετε ότι είναι τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στο Δήμο σας;

